

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

תוכן העניינים
לדו"ח מס' 33 / 2013

מספר עמודים	מספר הדו"ח	ה נושא	מספר סידורי
1-17	1/33	החברה העירונית לתרבות נוער וספורט	.1
18-22	2/33	בי"ס "עידוד"	.2
23-33	3/33	בי"ס "לוטם"	.3
34-41	4/33	בדיקת נושא ההזנה	.4
42-64	5/33	בטיחות מוסדות חינוך	.5
65-103	6/33	קב"סים בחינוך	.6
104-113	7/33	מחלקת המים	.7
114-118	8/33	מחלקת השילוט	.8

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

דו"ח ביקורת מס' 1/33 – החברה העירונית רחובות לתרבות נוער וספורט

כללי

1. ביקורת בחברה העירונית רחובות נערכה לסירוגין בחודשים אוגוסט – דצמבר 2013.
2. הביקורת כללה בדיקת יעילות החברה, ותקינות התנהלותה הכספית עפ"י תקנון ההתאגדות, הוראות התכ"מ, חוק החברות ונהלי החברה.
3. הביקורת נפגשה עם מנכ"לית החברה ועם כמה מעובדי החברה, ביקרה במרכז עתידים ובמרכז עדי, עיינה בחומר שסיפקה החברה כתשובה לשאלות ולבקשת הביקורת, כולל מאזנים ודו"חות החברה.
4. טיוטת דו"ח הביקורת הועברה לעיון מנכ"לית החברה לקבלת הערותיה והארותיה. תגובותיה מקבלות ביטוי במידת הצורך, בגוף הדו"ח.

רקע

5. החברה העירונית רחובות לתרבות, ספורט ונופש בע"מ (חל"צ), שתיקרא להלן לשם קיצור "החברה העירונית", הוקמה בשנת 2011 ופעלה החל ברבעון האחרון של השנה (1.9.11).
6. החברה בבעלות המלאה של עיריית רחובות המחזיקה ב- 100% ממניותיה, מנוהלת ע"י דירקטוריון המורכב מ- 8 חברים כאשר יו"ר הדירקטוריון הוא ראש העירייה. חברי הדירקטוריון: 3 חברי מועצה נבחרים, 3 עובדי עירייה בכירים ו- 2 נציגי ציבור.
7. בשנת 2012 הגיע מחזור העסקות לפי המאזן, לסך 32.1 מ"ח. בשנת 2013, עלה המחזור לכ- 41 מ"ח. ובשנת 2014 מתוכנן להגיע לכ- 45 מ"ח. מאזן החברה לשנת 2011 הסתכם בעודף של כ- 689 א"ח ובשנת 2012 נגמר בחוסר של כ- 934 א"ח.
8. בעיר הולך ומוקם היכל התרבות חדש שיופעל באחריות החברה העירונית. דירקטוריון החברה מינה כבר מנהל הפועל מ- 1.5.13, ההיכל יופעל החל במחצית השנייה של 2014 ויהיה בסיס ומרכז לפעילות התרבות בעיר.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ממצאים

9. דירקטוריון החברה

- א. הדירקטוריון מונה כאמור 8 חברים ובהתאם לתקנון ההתאגדות אמור להיות מורכב משליש חברי מועצה, שליש עובדי עירייה בכירים ושליש נציגי ציבור. כל חברי הדירקטוריון אושרו ע"י מועצת העירייה.
- ב. החלק של נציגי ציבור כולל רק רבע מחברי הדירקטוריון ונדרש למנות עוד נציג ציבור כדירקטור, כדי להשלים לשליש בהתאם לתקנון. מנכ"לית החברה הודיעה בתגובה "בימים אלו אנו מצויים בהליך מינוי דירקטוריון חדש ופועלים למינוי כלל הדירקטורים.

10. הרכב ועדות הדירקטוריון

- א. הרכב ועדות כ"א – 3 עובדי עירייה בכירים ו-2 חברי מועצה. לביקורת נראה שהיה מקום למנות נציג ציבור בוועדה. תגובת החברה – יובא להחלטת הדירקטוריון.
- ב. הרכב ועדת הביקורת – ועדת הביקורת מורכבת מ-2 חברים, חבר מועצה + נציג שאיננו חבר דירקטוריון. נראה לביקורת שהועדה צריכה להיות מורכבת עם רוב של נציגי ציבור. (היתה החלטה של הדירקטוריון מיום 31.7.11 "יו"ר הדירקטוריון יפעל למינוי 2 אנשי ציבור, שיובאו לאישור האסיפה" אבל ההחלטה טרם מומשה). תגובת החברה – יובא להחלטת דירקטוריון החברה.

11. מורשי חתימה

- א. מורשי החתימה בחברה הם ארבעה, כל מסמך מחייב את חתימתם של שניים מהמורשים, אחד מקבוצה א' (יו"ר הדירקטוריון או חבר מועצה שמונה לכך). וחתימה שנייה אחד משני חברי הדירקטוריון שנתמנו מקרב עובדי העירייה הבכירים.
- ב. מורשי החתימה מונו ע"י הדירקטוריון בהתאם לסעיף 74 לתקנון.

12. הרשאה כספית להוצאות החברה

- א. ההרשאה להוצאות החברה ניתנת ע"י הדירקטוריון ומותנית בקיום תקציב מאושר.
- נמצאו מקרים בהם אושרו הוצאות מבלי שהיה מקור תקציבי מאושר.
- (1) תקציב 2012 אושר רק ב- 13.8.12 וכל הפעילות לפני תאריך זה לא היתה מאושרת. תקציב 2013 כנ"ל אושר רק ב- 1.5.13 ותקציב 2014 טרם אושר. ע"מ לאפשר פעילות שוטפת של החברה הכרחי אישור הדירקטוריון להעמיד תקציבים ולו זמניים, כגון אחד חלקי שניים עשר מהשנה הקודמת, עד לאישור התקציב השנתי.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (2) פעילויות לא מעטות בוצעו, להם לא ניתן אישור תקציבי או הרשאה לפעילות כגון: ערב שירי לוחמים, אירועים, אוניברסיטה פתוחה ועוד. עודף בהוצאה שאושרה אינו מאפשר חריגה בסעיף אחר. על הנהלת החברה להתארגן להביא לאישור הדירקטוריון שינויים בתקציב במהלך השנה ולמנוע חריגות לא מאושרות בהוצאות. תגובה: החברה תקפיד בלוחות זמנים להגשת התקציב.
- ב. פרוטוקול שבו ניתן אישור תקציבי צריך לכלול את הסכומים שאושרו או לצרף כנספח פרוטוקול כאשר הנספח מאושר בחתימת החותם על פרוטוקול הדיון.
- תגובה: מעתה תקפיד החברה שבעת אישור התקציב ע"י הדירקטוריון יצויין בפרוטוקול כי הדו"ח הכספי הוא נספח לדיון.
- ג. לחברה העירונית מקור תקציב בסכום של 5% מההוצאות (להוציא חריגים), כאשר עם אישורו ע"י הדירקטוריון מהווה הרשאה הן כתקציב הכנסות והן כתקציב הוצאות.

13. דיווח על פעילות החברה

- א. החברה פרסמה דו"חות כספיים ועל שנת 2012 אף פרסמה דו"ח מנהלים שנתי.
- ב. אין דו"ח על תזרים המזומנים, לפחות תזרים להכנסות הפנימיות בחברה.
- ג. בחוק החברות ובתקנות החברה לא נדרש דיווח חצי שנתי ואולם סעיף 25 לחוק החברות הממשלתיות, מחייב את יו"ר הדירקטוריון להגיש דו"ח על פעולות החברה ועל עבודת הדירקטוריון, אחת לשישה חודשים. כאמור, אין חובה להגיש דו"ח חצי שנתי, אך לדעת הביקורת, חשוב להנהיג דו"ח כנ"ל, הנהוג בתאגידים ציבוריים, ככלי בקרה וניהול של הדירקטוריון על החברה.

14. סעיפי הוצאות שונות

- א. אחד מסעיפי ההוצאה ביחידות השונות מוגדר כ"הוצאות שונות", הביקורת מצאה מקרים בהם שיעור ההוצאות השונות, מכלל הוצאות, הלא מפורטות גבוה ולא סביר. הנתונים לקוחים ממאזן בוחן לשנת 2012 שהודפס באוג' 2013:

1	מועדוני נוער	53.8%
2	מרכז יום מבוגרים	36.6%
3	בי"ס דה שליט	65.6%
4	בי"ס לכדור רגל	23.3%
5	טקס יום השואה	19.0%

- ב. חיוב כ"הוצאות שונות" צ"ל חריג, כאשר קשה להגדיר מראש את ההוצאה ובשיעור נמוך מההוצאה כולה. יש להדגיש כי לא מדובר בחריגה תקציבית אלא, בהגדרת התקציב או הביצוע הכספי כ"הוצאות שונות".

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

15. הסכם עקרונות להתקשרות לביצוע עבודות ע"י החברה עבור העירייה
- א. בהתאם לסיכום שאושר ע"י ראש העירייה גובה החברה דמי תפעול בשיעור של 5% אחוז על כל הוצאה המבוצעת על ידה. בצירוף הוצאות הקמה ודמי השתתפות של הציבור, מהווה המקור הכספי להתנהלות החברה.
- ב. עדיין לא קיים הסכם התקשרות בין העירייה לחברה וכן על דרך ההתקשרות להזמנת עבודות ופרויקטים של העירייה מהחברה. החברה פועלת מאז 1.9.11 ללא כל מכתב או הסדר מחייב. לביקורת נמסר כי קיימת טיוטת הסכם בשלבי אישור סופי שלא הגיעה לביקורת.
- ג. הביקורת סבורה שהיה צורך להבהיר את תנאי ההתקשרות עם הקמת החברה, ע"י מסמך מחייב ולו זמני ולא להשאיר את עיקר התקשרות החברה לא מוסדר.
- ד. העירייה מממנת חלק מהוצאות החברה, כמו אחזקת המבנים שהחברה יושבת בהן כך שקיימת אי בהירות לגבי סה"כ עלותה של החברה והוצאות ניהולה.
נראה לביקורת הצורך שנתוני עלות החברה והוצאות על החברה ע"י העירייה, יהיו ידועים לחברה והנהלתה באופן שיטתי ושוטף ויקבלו ביטוי בדו"חות הכספיים של החברה.
16. מינוי רואה חשבון וקביעת שכרו
- א. בהתאם לחוק החברות תשנ"ט 1999 רואה החשבון יתמנה ע"י האספה השנתית, והאסיפה לאחר מינויו, יכולה להסמיך את הדירקטוריון לקבוע את שכרו.
- ב. בפועל האסיפה השנתית לא דנה במינוי רואה החשבון והנושא לא היה על סדר יומה מאז ההקמה. רו"ח נקבע בישיבת הדירקטוריון מיום 31.7.11 עפ"י תוצאות הצעות מחיר.
- ג. מנכ"לית החברה הודיעה שמינויו של רו"ח יועלה לדיון באסיפה הקרובה.
17. מעקב אחר יישום החלטות הדירקטוריון
- א. הביקורת לא מצאה דיווח או פרוטוקול המעיד על מעקב אחר יישום החלטות הדירקטוריון. מעקב הנדרש בהתאם לתקנות. (סעיף 38 ה).
- ב. כדי לאפשר מעקב יעיל על החלטות מן הראוי לנסח החלטה תוך קביעת מועד משוער לביצועה.
- ג. הערת אגב: הפרוטוקול צריך לכלול שמות הנוכחים ולא להסתפק בנוכחות מניין חוקי כפי שמופיע באחד הפרוטוקולים. (מינואר 2012).

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

18. התקשרויות החברה
א. נבדקו התקשרויות בתחום המיחשוב (כולל המכרז לבחירת הספק), התקשרויות עם קבלנים, ספקים ונותני שירותים, נבדק תהליך קביעת הספק וכן הביצוע בהשוואה למאושר ולא נמצאו הערות.
ב. בחוזה להתקשרות עם מרצים נמצא כי לא נדרש ביטוח צד ג'.
19. התאמת יתרות בהתחשבות עם העירייה
א. נבדקו התאמת היתרות לסוף שנת 2011 ולסוף שנת 2012, השוואת הרישום בעירייה, לבין הרישום בחברה, בעוד שהיתרה בחברה היתה 0 (אפס), היתרה ברישומי העירייה הייתה 74,600 ₪, לסוף שנת 2011 ו-1,250 אש"ח בסוף 2012.
ב. החברה הודיעה שחסרים לה הכלים לביצוע ההתאמה החשבונאית. לדעת הביקורת הפרשים בסכומים למעלה ממיליון ₪ מצדיקים השקעה להגיע להתאמה.
20. הוצאות הנהלה
א. הוצאות הנהלה בשנים 2011 ו-2012 היו נמוכות מהשיעורים המותרים בהוראות התכ"מ אחת הסיבות לכך שמשרדי הנהלה ומבני יחידותיה, כולל אחזקתם, מבוצעת מתקציבי ועל חשבון העירייה.
ב. מספר סעיפי הוצאה לא תוקצבו כלל (קיים ביצוע והתקציב 0), בשנים 2012 ו-2013 כגון:-
(1) עמלות כרטיסי אשראי (הוצאה שיש להעמיס על יחידות החברה)
(2) הוצאות תקשורת
(3) קבלני משנה לפעילות
(4) הוצאות שונות
ג. בשנת 2011 לא תוקצבו כלל ההוצאות שהגיעו לסך 238 אש"ח, בשנת 2012 הסתכמו בעודף של 228 אש"ח. מצ"ב בנספח א' תקציב וביצוע של ההכנסות והוצאות הנהלה בשנת 2012, תוך הבלטת ההערה לטבלה שבנספח, לפיהן ההוצאות בסעיפים ללא תקציב הגיעו ל- 34% מתקציב הנהלה שאושר ע"י הדירקטוריון.
21. הכנסות לעומת הוצאות ב- 2012
א. סה"כ ההכנסות הסתכמו ב- 2012 בסכום של 34.2 מש"ח לעומת הוצאות כולל דמי ניהול בסך 36.4 מש"ח, הוצאה מעל להכנסה בשיעור של 6.4 אחוזים.
ב. היו נושאים בהם ההוצאה עלתה על ההכנסה בשיעור גבוה מ- 50% כגון : פסטיבל נשים 65.4% (535 אש"ח הכנסות לעומת 885 אש"ח הוצאות), ויד לבנים 56.1% (255 אש"ח הכנסות לעומת 398 אש"ח הוצאות). העודפים בהכנסות ביחידות האחרות כגון : בית התרבות, הקונסרבטוריון ומכללה איפשרו צמצום הפער ל- 6.4 אחוז בלבד.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

22. דו"חות נוכחות עובדים
בבדיקת מס' תיקים אישיים של עובדים נמצאו העתקי דו"חות נוכחות של העובדים. רישום הנוכחות נעשה בד"כ באמצעות המחשב אך כאשר אין הדפסת נוכחות, נשלח הדו"ח לעובד למתן הערות ידניות. נמצאו מקרים בהן לא הייתה חתימת הממונה המאשרת את ההערות הידניות.
23. דמי תפעול 5%
א. דמי התפעול אחידים להוציא חריג אחד מאושר ע"י הדירקטוריון. כמו-כן, נקבע שהחברה לא תגבה דמי תפעול מאירועים ציבוריים המתקיימים לקהל העירוני בעיר.
ב. הביקורת מציעה להעלות לדיון בדירקטוריון, צמצום דמי התפעול במקרים של תקציבי רווחה, שהכסף המיועד לאוכלוסייה נצרכת/נתמכת, ייועד למטרה וייגבו ממנו דמי ניהול מינימליים.
ג. בדיווח מאזן בוחן (לא סגור לשנת 2012), שקיבלה הביקורת לעיון, נמצא כי רישום דמי התפעול אינו מחושב מדויק, במקרים רבים ובשיעור נמוך או גבוה יותר מחמישה אחוזים. נכון אמנם שהדבר בא על תיקונו בעבודה ידנית, בדו"חות הסופיים, אך מן הראוי היה למצוא את מקור השגיאה בתוכנה ולתקנה. מנכ"לית החברה הודיעה, שציון דמי התפעול שגויים מופיע רק במאזן בוחן שנמצא בשימוש רק של רואה החשבון ומופק ע"י החשבשבת. גם את מאזן הבוחן, מתקנים ידנית לקראת סוף השנה, כך שהמערכת גם במאזן הבוחן מתעדכנת. לדעת הביקורת צריך לאתר את השגיאה בתוכנה, כדי למנוע חשש לכאורה בתקינות ספרי החברה.
24. ביקור בשני מרכזים
א. הביקורת ביקשה לראות וללמוד את הקשר הכספי והתפעולי בין המרכזים שתקציבם מועבר מאגפי העירייה, לביצוע באמצעות החברה. מבלי לבחון את מהות הפעילות.
ב. בתיאום עם הגורמים נבחרו 2 מרכזים: מרכז עדי ומרכז עתידים.
ג. מרכז עדי –
(1) מסגרת יומית עבור נערות בנות 16-20, מרחובות והסביבה כ- 20 במספר החשופות לסיכונים ולנזקים. המרכז לוקח לחסותו את הנערות ומגן עליהן. מידת המעורבות של המרכז מותאמת לנערה, מתוך כוונה לצמצם עד כמה שניתן את הנזקים הנגרמים לנערות שבסיכון, כתוצאה מאורח חייהן.
(2) המרכז מאפשר אוכל ושתייה חמה לנערות לאורך כל שעות הפעילות במרכז, מסייע לנערות להשתלב בחיים, להכיר את זכויותיהן, הנגשתן לשירותים חיוניים כמו ייעוץ רפואי וייעוץ משפטי, וחיבורן עם מתנדבת. סיוע, התורם לחזרתן במידת האפשר למעגל החיים הרגיל.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (3) צוות המרכז כולל 5 נשים (2.75 משרות), בראשות מנהלת המרכז ולכל אחת מהצוות תחום אחריות אחד.
- (4) הביקורת נפגשה עם מנהלת המרכז, בנוכחות מנהלת מחלקת הנוער באגף לשירותים חברתיים, אליה כפוף המרכז מקצועית. המרכז דוגמא לפרוייקטים באחריות האגף המקצועי, המבוצעים באמצעות החברה העירונית.
- (5) מהחברה העירונית קיבלה הביקורת את התקציב לעומת הביצוע לתקופה 1.1.13 – 1.12.13, נתונים שלא היו בידי המרכז ולא ניתן היה לקבל ממנהלת המרכז. התקציב למרכז מגיע 75% ממשרד הרווחה ו- 25% מהעירייה והחברה העירונית גובה כבכל פרויקט 5% מהביצוע דמי תפעול הכולל טיפול בשכר ובעובדים, מעקב ואישור הזמנות המרכז בהתאם לתקציב.
- (6) הביקורת לא ראתה את הנערות והסתפקה בראיית הסביבה המסייעת להן להשתלב במידת האפשר בחייהן, המקום מסודר נקי ומרוהט כבית פרטי, נוח ומאפשר קיום הפעילות.
- (7) השוואת התקציב לביצוע מראה על הוצאות בסעיפי המשנה מעבר לתקציב של 41.2 אש"ח (כולל שריון), והכנסות שטרם מומשו בסך 35.5 אש"ח (ביצוע של 11 חודש בלבד – לא סופי).
- (8) הערות הביקורת :-
(א) דוגמה לפרוייקט שראוי לצמצם בו את דמי התפעול למינימום.
(ב) נציג החברה העירונית לא ביקר במתקן מאז הוכפף אליו.
(ג) החריגות הן בתקציב ההכנסות והן בהוצאות, דבר המעיד על העדר בקרה נאותה.
- (9) מנכ"לית החברה הודיעה שכל ההוצאות מעל לתקציב מקבלים אישור מוקדם של האגף לשירותים חברתיים. לביקורת נראה שאין להתיר הוצאה מעל התקציב המאושר.

ד. צעירים ומרכז עתידים

- (1) המרכז נועד לסייע לצעירים, (גילאי 18-25), לחפש ולמצוא את דרכם, השירות לרוב ללא תשלום.
- (2) במרכז 12 עובדים (9.75 משרות), מנהלת, מזכירה, 8 רכזות בתחום השכלה ותעסוקה ו- 2 עו"ס (4.5 משרות במימון הרשות והיתר במימון משרדי הממשלה והגויינט).
- (3) המרכז כפוף מקצועית לאגף שירותים חברתיים ומינהלית לחברה העירונית.
- (4) התקציב בשנים 2013 בסך 1,315,000 ₪ כולל הכנסות בגובה של כ-40 אחוז מהתקציב ממשרדי הרווחה, הביטחון והשיכון והיתר מהעירייה בנוסף מתווסף לתקציב שווה כסף מעמותות, ממלגות ואחזקת המבנה ע"י העירייה, תוספת תקציב המוערכת בכ-300 אש"ח.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (5) עד 1.12 הגיע ביצוע תקציב ההכנסות ל-93.4 אחוז (1,294 לעומת 1,209.2 אש"ח), ואילו מתקציב ההוצאות בוצע 92.3 אש"ח (ביצוע לא סופי, של 11 חודש בלבד), עם זאת קיימת הוצאה מעל לתקציב בסעיפים שונים (הצטיידות 51%, הוצאות פרסום 77%, והחריגה בהוצאות שונות הייתה כמעט פי 9 מהתקציב (תקציב 10 אש"ח, ביצוע 89 אש"ח).
- (6) אמנם אין חריגה בתקציב הכולל אך אין מקום לחריגות גדולות בסעיפי התקציב וחיוני לבצע במידת הצורך, העברות תקציביות כדי להימנע מהוצאות מעבר לתקציב, במיוחד בסעיפים שאינם ייעודיים.
- (7) הערה דומה למרכז עדי, לגבי תקציבים המיועדים לקידום נוער. הביקורת מבקשת לבחון הורדת דמי התפעול בסעיפים כגון אלו, למינימום.
- (8) במרכז יש הכנסות בשווה כסף כגון: הפעלת 12 סטודנטים לניהול פרויקטים חברתיים. פעילות זו ושכמותה חייבות להשתקף ולהתבטא בתקציב ההכנסות וההוצאות, אף שמדובר בשווה כסף. תגובת מנכ"לית החברה: החברה העירונית מפעילה את הפרויקטים הללו באמצעות מנהלת האגף לשירותים חברתיים ואמרכלית האגף. ניהול המערך הינו באחריות הגורמים הללו.
25. החברה העירונית ו"קרן רחובות"
- א. החברה העירונית הופעלה למעשה מה- 1.9.11 והחליפה בהקמתה את "קרן רחובות".
- ב. לחברה העירונית הועבר מקרן רחובות עד 31.12.12 סך של 2,681,802 עוד סך של מיליון ₪ הועבר בשנת 2013 ונותר בהתחשבות סכום של כחצי מליון ₪ שהיה צריך להעביר וטרם הועבר לחברה העירונית, כי אין את הכסף בקרן בשלב זה.
- ג. עפ"י מאזן קרן רחובות לשנת 2012, כבר בשנת 2012 גדלו הוצאותיה של הקרן על הכנסותיה והיא רשמה במאזנה גרעון שוטף בסכום של כ- 1.4 מליון ₪. לביקורת אין מידע על הוצאותיה השוטפות ובהעדר הכנסות צפוי גרעון נוסף ב- 2013: כ- 214 אש"ח מהיתרות נתקבלו כתמיכה בצעירים והוכנסו לקרן כי רק עמותות פרטיות יכלו לבקש את התמיכה. להזכיר כי אחת ממטלות החברה "לגייס הון ומשאבים נוספים, ובכלל זה גיוס תרומות לשם ביצוע תפקידיה". (ציטוט מתקנון ההתאגדות/מטרות החברה, סעיף 5).
- ד. נדרש לצמצם באופן מיידי את הוצאות הקרן ולהכשירה בהקדם כגוף מגייס תרומות לפיתוח העיר ולרווחת תושביה, כאמור. לחילופין, ליזום עמותה המורשית וזכאית לקבל תרומות מוכרות לצורכי מס.
- ה. הביקורת נדרשה לנושא מאחר ויכולות להיות השפעות והשלכות כספיות מפעילות הקרן על החברה ובגלל הצורך בעמותה לגיוס תרומות לביצוע משימות החברה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

26. נוהלי החברה העירונית
- א. החברה פירסמה עד כה 3 נהלים בנושא כספים, נוהל הזמנת עבודה ותשלומים, נוהל תקבולים ונוהל ביטול הרשמה לחוג.
- ב. הביקורת מקדמת בברכה פרסום הנהלים אך יש לערוך תוכנית עבודה לפרסום כל הנהלים בתחומי עבודתה השונים, בהקדם.
- ג. תגובת מנכ"לית החברה: החברה תפעל להכנת תוכנית עבודה לפרסום נהלים בתחומי עבודתה השונים.
27. ניהול מצאי רישומי ועריכת ספירת מצאי מידי שנתיים
- א. עברו יותר משנתיים מאז ההקמה ועדיין לא נערכה ספירת מצאי ביחידות החברה ובמשרדי ההנהלה. מבחינה רישומית כל הציוד הקבוע שנרכש ע"י החברה מחוייב בסעיף נפרד, כרכוש קבוע, כך שניתן לאתרו ולהשוותו למצאי בפועל.
- ב. היחידות בחברה פעלו בעבר וקיים ברשותן ציוד רב שהוא בבעלות העירייה בצד ציוד שנרכש באמצעות החברה העירונית.
- ג. מנכ"לית החברה הסבירה שהנושא ידוע ונדון ואין באפשרותה לקלוט לאחרייתה את כל הציוד הנמצא ביחידות בבעלות העירייה, מחוסר כ"א.
- ד. לדעת הביקורת, הציוד היה צריך להיות מועבר לחברה העירונית ברישום בצורה מסודרת, עם ההקמה. להעביר את הבעלות לחברה העירונית ולבצע ספירה של כל הציוד (שנתקבל ונרכש), מידי שנתיים, כנקבע בנוהל לגבי כל יחידות המשרד. אין זה תקין להשאיר את הציוד ללא רישום וללא מעקב.
28. איוש תפקידי מפתח בחברה
- א. בבדיקת הביקורת על איוש תפקידי מפתח בחברה נמצא כי, טרם איוש תפקידים חשובים כמו: חשב החברה, אחראי רכש ואחראי מיחשוב.
- ב. הביקורת רואה כצורך חיוני לאייש בהקדם את תפקיד חשב החברה או תפקיד מקביל של מנהל כספים, להבטחת בקרה נאותה בחברה.
- מסקנות**
29. כללית – עפ"י הממצאים ניתן להסיק כי החברה העירונית מתנהלת באופן תקין. את הליקויים הקלים, ניתן וקיימת נכונות לתקנם.
30. דירקטוריון החברה
- א. בהרכב הדירקטוריון חסר נציג ציבור (במקום שלושה מונו רק שניים).
- ב. בוועדת כ"א – לדעת הביקורת חסר בה נציג ציבור.
- ג. וועדת הביקורת צריכה להיות מורכבת, לדעת הביקורת עם רוב של נציגי ציבור ורצוי רק מנציגי ציבור.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

31. הרשאה כספית להוצאות החברה
א. מבוצעות הוצאות בפועל ללא הרשאת הדירקטוריון :-
(1) התקציב מאושר מידי שנה, לא לפני 1 בינואר של השנה. למעשה עד לאישור התקציב לפעילות חולפים חודשים ופעילות החברה מתבצעת בזמן זה ללא אישור: תקציב 2012 אושר באוגי 2012, תקציב 2013 אושר במאי 2013 ותקציב 2014 טרם אושר עד לכתיבת דו"ח זה.
אם אין אפשרות לאשר תקציב שנתי לפני 1 בינואר, יש הכרח למצוא דרך לאישור תקציב זמני לפעילות, עד שיאושר תקציב. פעילויות לא מועטות בוצעו כאשר התקציב "0" והביצוע נרשם, למרות שאין תקציב.
(2) לא מתבצעות העברות תקציביות ושינויים בתקציב, כדי לאפשר ביצוע עבודות שלא תוכננו בתחילת השנה התקציבית.
(3) מאושר תקציב בסעיפי המשנה הנושא שם "הוצאות שונות" שלעתים מגיע לעשרות אחוזים מההוצאה בכללותה.
(4) הגדרת התקציב או את הביצוע כ"הוצאות שונות" צ"ל חריג ובשיעור נמוך מההוצאה כולה ורק כאשר קיים קושי להגדיר מראש את מהות ההוצאה.
- ב. אישור הדירקטוריון לתקציב אינו כולל מה אושר והסכום שאושר (נדרש לצרף את התקציב המאושר כנספח מסומן של הפרוטוקול או לפרט בגוף הפרוטוקול מה אושר ולאילו מטרות).
32. דיווח על פעילות החברה – חסרים נתונים על תזרים מזומנים של החברה, תזרים הכנסות והוצאות.
33. הסכם עקרונית להתקשרות החברה לביצוע עבודות עבור העירייה
א. החברה פועלת מ- 1.9.11 ללא הסכם עקרוני וללא הסדר אף במזכר זמני המסדיר, את התקשרות ההדדית בין העירייה לחברה ואת התקשרות החברה עם קבלנים ונותני שירותים, עבור העירייה.
ב. העירייה מממנת חלק מהוצאות החברה, כמו אחזקת במבנים שהחברה יושבת בהן, כך שההוצאות (משקפות רק את החלק של הוצאות החברה), ואין נתונים על עלות החברה ואין השתקפות של הוצאות החברה בפועל, השתקפות שצריכה לקבל ביטוי גם בדו"חות הכספיים של החברה.
34. מינוי רואה חשבון וקביעת שכרו
מינוי רואה חשבון וקביעת שכרו טרם נעשה, כנדרש בחוק החברות, ע"י האסיפה הכללית.
הובטח שהדבר יעשה בהקדם.
35. מעקב אחר יישום החלטות הדירקטוריון
לא נמצא דיווח המקיים מעקב על יישום החלטות דירקטוריון החברה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

36. התקשרויות החברה - נבדקו הליכי וחוקיות התקשרויות החברה במדגם מייצג ונמצא תקין. בחוזה עם המורים נמצא שלא נדרש מהם ביטוח צד ג' כנהוג לגבי קבלנים ונותני שירותים.
37. התאמת היתרות השנתיות בהתחשבות עם העירייה - נמצא שאין התאמה בין היתרות הרשומות בחברה לבין היתרות הרשומות בספרי העירייה. האמור נכון הן לשנת 2011 והן לשנת 2012.
38. הוצאות הנהלה
א. הוצאות הנהלה היו נמוכות ולא עלו על המותר בתקנון, עם הסייג שלא נכללו הוצאות שמומנו ע"י העירייה (ראה סעיף 20א' לעיל).
ב. בשנת 2011 שנת ההקמה לא היה אישור של הדירקטוריון להוצאה, ובשנת 2012 נותר עודף תקציבי לתקציב המאושר בסך 228 אש"ח. היו מספר סעיפים שבהם התקציב המאושר היה "0" והביצוע היה ללא אישור הדירקטוריון או שהביצוע עבר, את המאושר על ידו. שיעור התשלום ללא אישור הגיע ל- 34% מהתקציב המאושר.
39. השוואת ההכנסות להוצאות החברה
א. בשנת 2012 עלו הוצאות החברה על ההכנסות בשיעור של 6 אחוזים (36.2 מש"ח הוצאות לעומת 34.2 מש"ח הכנסות).
ב. מקרים בודדים בהן ההוצאות עלו על ההכנסות בשיעור גבוה מ- 50 אחוז.
40. דו"חות נוכחות עובדים – נתגלו מקרים בהם לא היתה חתימת ממונה-מאשר, על תיקון ידני של נוכחות עובד.
41. דמי תיפעול
א. חישוב דמי התיפעול – בבדיקת הביקורת ב- 2 מאזני בוחן שהופקו נמצא שחישוב דמי התיפעול במחשב מחושב לא נכון, לעתים גבוה ולעתים נמוך מהנדרש. אין לכך השפעה על הדו"חות הסופיים שכן הדבר נבדק מתוקן ידנית, אך נדרש לבדוק את מקור הטעות בתוכנה ולתקנה שכן יתכן שלטעות יכולות להיות השלכות לחישוב לא נכון גם של פעילויות אחרות.
ב. לפחות ב- 2 נושאים נמצא שגובים מלוא דמי התיפעול מכספים המיועדים לאוכלוסיות מיוחדות/נתמכות, גבייה שהביקורת מבקשת לשקול הפחתת שיעורה למינימום.
42. ביקור הביקורת בשני מרכזים שתקציבם מועבר מאגפי העירייה, לביצוע באמצעות החברה, נתגלו שני ליקויים :-
א. השוואת התקציב לביצוע, בנקודת זמן במהלך שנת 2013, מצביעה על הוצאה הגדולה מהתקציב המאושר בסעיפי המשנה, ולא קיימת על כן בקרה תקציבית למניעת החריגה מהתקציב המאושר.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

- ב. הכנסות והוצאות בשווה – כסף אינן משתקפות בתקציב והפעילות כמו הפעלת 12 סטודנטים לניהול פרויקטים חברתיים, לא מקבלת ביטוי בתקציב.
הסבר החברה, שניהול המערך הינו באחריות אגף בעירייה, אינו מספק לדעת הביקורת, שכן נדרשת בקרה תקציבית נאותה על הפעילות שתמנע חריגות בתקציב.
43. החברה העירונית ו"קרן רחובות"
א. בהתחשבות החברה עם קרן רחובות נותר עוד סכום של כחצי מליון ₪ שטרם הועבר לחברה העירונית מ"קרן רחובות".
ב. "קרן רחובות" ממשיכה לפעול עם הוצאות הנהלה גדולות כאשר אין בצידן הכנסות, דבר העלול להשליך על פעילות החברה.
ג. החברה זקוקה לגוף שיגייס תרומות לביצוע מטלותיה. הקרן יכולה לפעול כגוף כזה או לחילופין ליזום הקמת עמותה המורשית וזכאית לקבל תרומות מוכרות לצרכי מס.
44. נהלי החברה – נדרש להיערך לפרסום כל נוהלי העבודה בכל תחומי אחריותה בהקדם.
45. ניהול מצאי וספירת מצאי –
א. בחברה (בהנהלה וביחידות), ציוד רב בבעלות העירייה בטרם הוקמה החברה, שלא הועבר ברישומים ולא בוצעה העברה מסודרת של הרישומים מהעירייה לחברה.
ב. עד כה לא נערכה ספירת מצאי בהנהלה וביחידות.
46. איוש תפקידי מפתח בחברה
א. טרם אוישו מספר תפקידי מפתח בחברה כמו חשב החברה, אחראי רכש, ואחראי מיחשוב.
ב. התפקיד החיוני לאיוש בהקדם הינו חשב החברה או תפקיד מקביל כמו מנהל הכספים, לאור העובדה שאי אוישו פוגע בבקרה התקינה של ניהול הכספים בחברה.
47. המלצות
דירקטוריון החברה
א. למנות בהקדם חבר מועצה נוסף כנציג ציבור.
ב. לשקול לכלול בוועדת כ"א, נציג ציבור.
ג. להביא למינוי ועדת ביקורת עם רוב של נציגי ציבור או רק מנציגי ציבור.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

48. הרשאה כספית לפעילות החברה – מומלץ :-
- א. להביא לאישור תקציב לפעילות החברה לפני תחילת השנה התקציבית, כדי לוודא שלא תהא פעילות כספית מבוצעת ללא תקציב.
- ב. להימנע מביצוע פעילות שלא מכוסות בתקציב מאושר.
- ג. להביא לאישור הדירקטוריון שינויים בתקציב במהלך שנת תקציב כדי לאפשר ביצוע פעילות שלא תוכננה או שלא נצפתה באישור התקציב השנתי.
- ד. שפרוטוקול הדיון על אישור התקציב יכלול פירוט מה אושר והסכום שאושר, או לצרף את התקציב המאושר כנספח מסומן של הפרוטוקול.
- ה. סעיפי התקציב צריכים להיות מוגדרים ו"הוצאות שונות" יהיו חריג בסכום ובשיעור נמוכים מההוצאה כולה.
49. דיווח על פעילות החברה- מומלץ :-
- א. לכלול דיווח על תזרים המזומנים, כולל תזרים ההכנסות וההוצאות.
- ב. להוסיף לדיווח לדירקטוריון, דו"ח חצי שנתי שייתן לדירקטוריון תמונת מצב כספית ופעילותית על מחצית השנה. הדבר מעוגן בחוק החברות הממשלתיות ובתקנות תאגידיים שונים ומומלץ להנהיגו גם בחברה.
50. הסכם עקרונות להתקשרות החברה לביצוע עבודות לעירייה
- א. מומלץ לפרסם בהקדם את הסכם העקרונות שטרם הוצא מאז הקמת החברה ב- 1.9.11.
- ב. לפעול לשקיפות הנתונים של הוצאות החברה הממומנים ע"י העירייה, שקיפות שתקבל ביטוי בדו"חות הכספיים של החברה ותאפשר תמונת מצב בהירה על העלות בפועל של הוצאות החברה.
51. מינוי רואה חשבון וקביעת שכרו
- מומלץ להביא למינוי רואה חשבון לחברה ע"י האסיפה הכללית ושתורה גם על שכרו.
52. מעקב אחר יישום החלטות הדירקטוריון
- מומלץ לדווח לדירקטוריון בכתב על יישום החלטות הדירקטוריון. הדו"ח יהיה לפחות אחת לשנה ובמצטבר על כל החלטות שנתקבלו בדירקטוריון.
53. התקשרויות החברה – הביקורת מודעת לקושי הכספי לחיוב מרצים בביטוח נזק צד ג' – אך ממליצה לבחון כיסוי ביטוחי כולל של החברה למקרה נזק כגון זה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

54. התאמת יתרות בהתחשבות עם העירייה - מומלץ לאתר את הכלים הנדרשים לביצוע התאמת היתרות בספרים בין החברה והעירייה ולבצע את ההתאמה.
55. הוצאות הנהלה – מומלץ לבצע בקרה תקציבית ולמנוע הוצאה שאינה מתקצבת.
56. השוואת הכנסות להוצאות בחברה – מומלץ למצוא דרך לאיזון ע"י העברות תקציביות ולהימנע ממצב בהן הפער בין ההכנסה להוצאה גבוה בעשרות אחוזים.
57. דו"חות נוכחות עובדים – לוודא חתימת ממונה על תיקון ידני בדו"ח נוכחות עובדים.
58. דמי תיפעול- מומלץ :-
א. לאתר את השגיאה המיחשובית בחישוב דמי התיפעול.
ב. להקטין דמי התיפעול למינימום בהוצאות המיועדות לאוכלוסיות מיוחדות/נתמכות.
59. תקציבים המועברים מאגפי העירייה לאחריות מינהלית של החברה - מומלץ :-
א. לבצע בקרה תקציבית גם בתקציבים המועברים מאגפי העירייה לאחריות מינהלית של החברה, ולמנוע חריגות בתקציב.
ב. לוודא תיקצוב פעולות בשווה כסף. (אחריות ביצוע ההמלצה אמנם על האגף המקצועי, אך הביקורת חייבת להצביע על הליקוי ולהמליץ על תיקונו).
60. החברה העירונית ו"קרן רחובות" מומלץ :-
א. לגבות את הסכום שנותר לזכות החברה של כחצי מיליון ₪.
ב. להפעיל את "קרן רחובות" כגוף המגייס תרומות לפעולות החברה או לחילופין ליזום הקמת עמותה שתבצע את המשימה.
ג. להתריע על הוצאות בקרן שאין להן כיסוי בהכנסות.
61. נוהלי החברה- מומלץ להיערך בתוכנית עבודה לפרסום כל נוהלי העבודה בכל תחומי אחריותה בהקדם.
62. ניהול מצאי וספירות מצאי - מומלץ :-
א. לבצע בהקדם רישום המלאי והעברתו ברישומים מהעירייה לחברה (היה צריך להתבצע בשלב ההקמה).
ב. לערוך ספירת מצאי בהנהלה וביחידות החברה כנדרש מידי שנתיים. (לא נערכה כלל מההקמה).
63. איוש תפקידי מפתח בחברה - מומלץ לאייש בהקדם את תפקיד חשב לחברה או תפקיד מקביל של מנהל כספים (הדבר חיוני לבקרה של ניהול הכספים בחברה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(1) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

נספח א'

תקציב מול ביצוע הכנסות והוצאות של הנהלת החברה העירונית לשנת 2012

באלפי ₪

א. ריכוז

	הפרש	ביצוע	תקציב	הנושא
+	+1,808.0	1,808.0	--	הכנסות
-	-228.3	1,957.3	2,185.6	הוצאות

ב. פירוט הביצוע בהוצאות

	228.3	1,957.3	2,185.6	סה"כ
-				
+	131.7	191.7	60.0	רכוש קבוע
+	63.6	63.6	--	עמלת כרטיסי אשראי
+	10.9	10.9	--	צרכי משרד
+	7.6	7.6	--	תקשורת
-	26.6	3.4	30.0	דואר
-	25.4	14.9	40.3	כיבוד
+	22.0	122.0	100.0	ביטוחים
+	2.5	2.5	--	תחזוקה
+	15.3	15.3	--	מכונת צילום
+	51.0	181.0	130.0	אחזקת מחשב
-	64.8	285.2	350.0	פרסום
-	8.2	1.8	10.0	דירקטורים
-	407.8	42.2	450.0	מנכ"ל+רכב
-	40.0	--	40.0	רו"ח
-	60.0	--	60.0	יעוץ משפטי וביקורת
+	93.6	93.6	--	קבלני משנה לפעילות
+	320.6	945.6	625.0	שכר מטה
-	44.0	--	44.0	ש"נ
+	1.3	1.3	--	אגרות
-	97.0	9.3	106.3	שי לעובדים
-	89.6	0.4	90.0	עמלות בנק
-	20.1	29.9	50.0	השתלמות
+	0.5	0.5	--	הוצאות הסעות
+	19.8	19.8	--	הוצאות שונות

הערה:

1. המקור: נתוני החברה
2. הוצאות ללא תקציב בשיעור של כ-34% לעומת עודפים בתקציב בשיעור של 44% העודף נטו מסתכם בכ- 228.3 אש"ח שהם כ- 10% מהתקציב.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

דו"ח ביקורת מס' 2/33 - ביה"ס "עידוד"

כללי

1. ביקורת בתחום אחריות העירייה נערכה בביה"ס לסירוגין בחודשים יוני-יולי 2013.
2. הביקורת כללה ניהול כספים, ניהול ממוחשב של ההוצאות וההכנסות, הקצבות לסוגיהן וניצולן, תחום המנהלה הבטיחות והאבטחה, מערך החירום וקיום ספירות מלאי.
3. טיוטת הביקורת הועברה למנהלת ביה"ס למתן הערות והארות.

רקע

4. בביה"ס לחינוך מיוחד 2 חטיבות נפרדות:
 - א. חטיבת תקשורת ובה 4 כתות לאוטיסטים (ASD), א-1, א-2, א-3, וג-1 סה"כ בחטיבה 17 תלמידים בלימודי יום ארוך 08.00 – 16.45.
 - ב. חטיבה בוגרת ובה 5 כתות לבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית; ד-1 (פיגור קשה), ט-1, ט-2 (פיגור בינוני), ט-3 + ט-4 (פיגור קשה). סה"כ בחטיבה 33 תלמידים והם לומדים 08.00 – 14.20 מ- 14.20 – 18.30 מופעלים ע"י צוותי רווחה.
 - ג. בביה"ס סה"כ 50 תלמידים, פועל במרבית ימי החופשה ושנת הלימודים מסתיימת ב- 10 באוגוסט.
5. בשנת תשע"ג הוכנסו לראשונה כחטיבה נפרדת תלמידים אוטיסטים, בשנים תשע"ב (48 תלמידים) ובשנת תשע"א (50 תלמידים) כולם בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית.
6. תכניות הלימודים נגזרות מתוכניות הלימודים בביה"ס מיוחד תוך התאמה לכתה ולתלמיד במטרה ללמד מיומנויות וכישורים ולהכין אותם לחיים עצמאיים. הלימודים מועברים ע"י צוותים רב מקצועיים המורכבים ממנחים, סייעות, מורים מקצועיים, צוותי מקצועות בריאות, צוות מטפלות בהבעה ובידיעה תוך שיתוף ההורים.

ממצאים

7. **דו"חות כספיים**
 - א. הדו"חות הכספיים לשנים תש"ע תשע"א עדיין נערכו ידנית ובשנת תשע"ב כבר ממוחשבים לפי תוכנת כספים 2000.
 - ב. להלן הערות הביקורת:
 - 1) **מאזן תשע"א** – נוצר עודף בסך 400 ₪ שלא הועבר למאזן תשע"ב. לאחר בדיקת הנושא, הביקורת השתכנעה שהיתרה

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

בהפקדות שנרשמה בהתאמת הבנק נרשמה בטעות. נראה לביקורת שיש לתקן את התאמת הבנק לתאריך 13.7.11.

- ג. תקציב הרווחה
תקציב הרווחה מסתיים בעודף מידי שנה. והוא נרשם כעודף כללי של ביה"ס. לדעת הביקורת יש לשמר עודפים אלו לנושאי רווחה בלבד. גודל העודף רק בשנים שהביקורת קיבלה מאזנים: (תש"ע 3,649.47 ₪, תשע"א 19,302,77 ₪, תשע"ב 15,992.80 ₪), מסתכם בסך 38,945.04 ₪.
- ד. המנהלת הודיעה שגם היום מופרד העודף לפי מטרות והחל ממאזן תשע"ג יפורטו בגוף המאזן העודפים לפי נושאים.
- ה. המאזנים של הדו"חות הועברו בתאריכים שונים - :
(1) תש"ע 18.7.10
(2) תשע"א 9.8.11
(3) תשע"ב 25.10.12
יש להגיש את המאזנים באופן אחיד נכון ל- 31.7 עד 15.8. מאחר וביה"ס לא מסיים את השנה ככל בתי הספר, ניתן ואפשרי לתאם עם אגף החינוך מועד אחר לסגירת השנה. אך נדרש תאריך קבוע מידי שנה.
ו. מצ"ב בנספח א' דוח מקורות שימושים, עפ"י מאזני ביה"ס.
8. מורשי חתימה
חשבון הבנק של ביה"ס ע"ש העירייה מתנהל בבנק מזרחי טפחות ברחובות ומורשי החתימה הינם בהתאם להרשאה במכתב גזברות העירייה ומנהל אגף החינוך מיום 9.3.10, מנהלת בית הספר ומזכירת ביה"ס.
9. תשלומי הורים
א. ביה"ס לא גובה תשלומים מההורים למעט ביטוח תלמידים בסך כ- 29 ₪ מדי שנה. הסכום הנגבה משמש באישור העירייה, לפעילות ביה"ס. את הוצאות הביטוח שילמו בשנת תשע"ג 92 אחוז מהחייבים (1,334 ₪ מתוך 1,450 ₪).
ב. לדעת הביקורת יש מקום לנסות ולהפעיל את תשלומי ההורים בביה"ס, תשלומי רשות וחובה בתאום עם ההורים.
10. בטיחות ביטחון ותרגול חרום
א. הביקורת עיינה בהוראות ובנהלים של אגף הביטחון בעירייה. ביה"ס פרסם בנוסף נוהל כניסה לביה"ס חתום ע"י עוזרת ביטחון הממלא את התפקיד בנוסף לתפקידה כמורה. הנוהל מותאם לבי"ס לחינוך מיוחד (ליווי התלמידים ע"י מלווי ההסעות בתחילת יום הלימודים מההסעה לשער, צוות ביה"ס מקבל בשער ומלווה עד לכתה וההיפך בסיום יום הלימודים. וכ"כ פרסם ביה"ס נוהל חפץ חשוד, נוהל פינוי המוסד ונוהל דיווח על אירועי חרום.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ב. הביקורת תוכננה לסוף שנת הלימודים כך שלא היו תרגולים בתקופת הביקורת. הביקורת ביקשה וקיבלה טפסי דיווח על 4 תרגולים בחודשים פברואר ומאי 2013.

11. ועד הורים

א. הביקורת עיינה בפרוטוקולים בתחילת כל שנה תש"ע, תשע"א, תשע"ב ו-תשע"ג.

ב. הפרוטוקולים אינם חתומים ובשנת תשע"ג לא צוינה הבחירה של יו"ר וועד ההורים.

12. הקצבות העירייה ואחרים – מצ"ב דו"ח מקורות ושימושים של ביה"ס לשנים תש"ע, תשע"א ו-תשע"ב – אין הערות.

13. נוכחות עובדים

א. נבדקה נוכחות עובדי עירייה בביה"ס בחודשים מרס ומאי 2013.

ב. היקף עובדים ומשרות

<u>משרות</u>	<u>מס' עובדים</u>	
3.71	4	מנהלה
14.41	16	סייעות
18.12	20	סה"כ

הערות:

- 1) סה"כ ההקצאה לסייעות מסתכמת ב- 552.5 ש"ש בתוספת 60 ש"ש מענק העירייה כך שמס' הסייעות גדול יותר כמחליפות וש"נ.
- 2) האמור לא כולל עובדות רווחה מתוקצבות בתקציב הרווחה של העירייה בנפרד סה"כ 7 עובדות סייעות במכסה של 164.5 ש"ש. פעילות זו לא נכללה בביקורת הנוכחית.

ג. הערות לגבי דיווח נוכחות עובדים רישום הנוכחות מודפס בכרטיס אישי לעובד במחשב בד"כ כנדרש, אך נתגלו מקרים בודדים של: - ימים לא נסגרים – השעות בדו"ח לא נקלטו נכונה במחשב - וצריך לתקנם ידנית מקרים בודדים.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

מסקנות

14. כללית – ביה"ס מנוהל כיאות ולא נמצאו ליקויים משמעותיים.
15. דו"חות כספיים –
א. במאזן תשע"א, נמצא עודף בסך 400 ₪ שמקורו בטעות חשבונאית, שלא הועבר לתשע"ב, יש לתקן הטעות בדו"ח תשע"א.
ב. עודפי תקציב הרווחה יופקדו וייוחדו החל משנת תשע"ג.
ג. הדו"חות הכספיים בתשע"ב לא פורסמו במועד (עד 15.8).
16. תשלומי הורים – ביה"ס לא גובה תשלומים מההורים למעט ביטוח התלמידים.
17. ועד הורים
א. הפרוטוקולים של ועד הורים אינם חתומים.
ב. בחירת היו"ר בשנת תשע"ג לא נכללה בפרוטוקול.
18. דיווח נוכחות עובדים
נתגלו מקרים בודדים שבנוכחות העובדים לא נקלטה במחשב ולא תוקנה.

המלצות

19. דו"חות כספיים – מומלץ :-
א. במאזן תשע"א נתגלתה טעות (כאילו עודף 400 ₪), יש להוציא דו"ח כספי מתוקן.
ב. עודפי תקציב הרווחה יופרדו ויוחזרו לתקציב השנה הבאה.
ג. יש להקפיד על הגשת המאזנים באופן אחיד וקבוע מאחר וביה"ס לא מסיים בתקציבי הרווחה לפי לוח השנה העברי, מומלץ לתאם עם אגף החינוך מועד קבוע על הגשת הדו"חות.
20. תשלומי הורים – מומלץ לנסות ולגבות תשלומי הורים בגין סל תרבות כנהוג בכל בתי הספר (כיום גובים רק תשלומי ביטוח).
21. ועד הורים – מומלץ לוודא שפרוטוקול בחירת ועד הורים והיו"ר ירשם ויחתם.
22. נוכחות עובדים – לוודא סגירת ימי הנוכחות של עובדים ע"י תיקון הדו"ח ואישורו ע"י המנהלת.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

נספח א'

דו"ח מקורות ושימושים

(המקור מאזני ביה"ס, ב- נה)
א. שנת תש"ע

מס'	פרטים	הכנסות	הוצאות	הפרש
1	משרד החינוך – שתייה מורים	1,726	1,552.50	+173.50
2	"תרומות"	280	8,138.71	-7,858.71
3	תקציב רווחה	60,000	56,350.53	+3,649.47
4	עירייה שוטף	2,318.62	2,318.62	---
5	סה"כ ביניים	64,324.62	68,360.36	-4,035.74
6	יתרות משנים קודמות	46,271.53	---	46,271.53
7	סה"כ שנת תש"ע	110,596.15	68,360.36	42,235.79

הערות:

- ההכנסות מתרומות הכוונה ממכירת מוצרים מתעסוקת התלמידים וההוצאות מיועדות לרכש עבור תעסוקת התלמידים וכמקור להוצאה ב- תש"ע ההוצאה נרשמה במסגרות בעודפים משנים קודמות.
- העודף בסעיף שתית מורים הועבר למורים בשנת תשע"א (לא פורט במאזן).

ב. שנת תשע"א

מס'	פרטים	הכנסות	הוצאות	הפרש
1	משרד החינוך	7,034.59	7,034.59	
2	עירייה רווחה	76,711.57	57,408.80	+19,302.77
3	עירייה שוטף	2,762.71	2,318	+444.71
4	שונות	3,980	5,971.59	-1,691.59
5	סה"כ ביניים	90,496.87	72,434.98	18,055.89
6	יתרה משנת תש"ע			42,235.79
7	יתרה ל- תשע"ב			60,291.68

הערות:

- אין התאמה בהתאמת בנק ב- 400 נה. הנושא הוסבר ע"י מנהלת ביה"ס והתאמת הבנק תתוקן.
- העודף בתקציב הרווחה נובע מכך שהשנה התקציבית בתקציב הרווחה היא שנה גריגוריאנית (1 בינואר עד 31 בדצמבר), בניגוד לביה"ס שמאזנו לפי שנת הלימודים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

ג. שנת תשע"ב

מס'	פרטים	הכנסות	הוצאות	הפרש
1	משרד החינוך	3,793.60	3,587.08	+206.52
2	עירייה – רווחה	68,800	52,807.20	+15,992.80
3	עירייה שוטף	19,830.97	15,646.48	+4,184.49
4	הוצאות ע"ח יתרות	---	41,007.84	-41,007.84
5	סה"כ ביניים	92,424.57	113,048.60	-20,624.03
6	יתרות משנים קודמות	60,291.58	---	60,291.58
7	סה"כ שנת תשע"ב	152,716.15	113,048.60	39,667.55

הערות:

- 1) העודף במשרד החינוך מוחזר להורים בסך 206.52 ₪.
- 2) העודף מתקציב הרווחה מועבר לשימוש בתחום הרווחה מבלי שיפורט החל ממאזן תשע"ג הנושא יפורט גם במאזן.
- 3) הוצאות ע"ח יתרות - לא סווגו לסעיפי הוצאה במאזן. הובטח שהדבר יתוקן.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

דו"ח ביקורת מס' 3/33 – בי"ס לוטם

כללי

1. הביקורת בביה"ס לוטם נערכה לסירוגין בחודשים מרס – מאי 2013.
2. הביקורת כללה בדיקה מנהלית וכספית של ביה"ס ולצורך ביצועה נפגשה עם: מנהלת ביה"ס, סגנית המנהלת בנושא טיולים, המורה האחראית בנוסף לתפקידה לנושאי בטחון ובטיחות, אחראי תחזוקה, אחראית למטבח, מנה"ח ומזכירת ביה"ס.
3. טיוטת הדו"ח הועברה למנהלת ביה"ס לקבלת הערות והארות על טיוטת הביקורת. אולם, לא נתקבלו תגובות המנהלת לדו"ח. מאידך, הביקורת ישרה עם מנהלת ביה"ס ומנהלת החשבונות והממצאים נרשמו לאחר הבאת תגובותיהן בחשבון.

רקע

4. ביה"ס לוטם הוקם בשנת 1990 והיה ממוקם מחוץ לרחובות. בשנת הלימודים תשס"ט עבר למבנים חדשים בעיר שנבנו בהתאמה ליעדי ביה"ס.
5. ביה"ס מיועד לתת מענה אזורי לתלמידים המאובחנים כאוטיסטים בישוים מיהוד במרכז ועד אשקלון בדרום. מבנה הכתות בביה"ס הטרוגני, ביה"ס כולל 86 תלמידים בגילאי 6 – 21 מחולקים ל-3 חטיבות; חטיבה צעירה, חטיבת ביניים וחטיבה בוגרת, בסה"כ 11 כתות וכל כיתה מונה עד שמונה תלמידים בהתאם לתקן משרד החינוך (בממוצע, בשנת תשע"ג 7.8 תלמיד לכתה).
6. בגלל אופיו המיוחד של ביה"ס מופעלים צוותים נרחבים, חינוכי, רפואי, טיפולי ומנהלי תוך קיום קשר רציף עם המשפחות, הקהילה, רשויות הרווחה ועוד. תכנית הלימודים מבוססת על סטנדרטים בחינוך הרגיל בהתאמה לצרכי התלמיד ותוך הדגשה להכנת התלמידים לחיים בקהילה כבוגרים עצמאיים. ביה"ס פועל כ- 11.5 חודשים בשנה תשע שעות ביום (לא כולל ערבי שבתות וחג), ובמסגרתו נהנים התלמידים מתכניות העשרה בתחומים מגוונים ופעילות גם בימי חופשה.
7. בביה"ס מתקיימת פעילות חלקית גם בימי המנוחה הממומנת ע"י גורמים מחוץ למשרד החינוך והעירייה כאשר ביה"ס מעמיד רק את המקום לפעילות באישור העירייה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

8. בשנת תשע"ג 26 תלמידים הם תושבי רחובות (כ-30%), והרוב, 60 תלמידים (כ-70%), תושבי היישובים והערים בסביבה (מאשקלון ועד יהוד). המגיעים בהסעות הממומנות ע"י הרשויות המקומיות.
9. בביה"ס מטבח עצמאי המספק ארוחות בוקר וצהרים לתלמידים בלבד.

ממצאים

10. הניהול הכספי

- א. לא נמצאו מסמכים המעידים על ניהול כספי של ביה"ס, (חשבון עירייה וחשבון הורים), בשנים שקדמו לשנת תש"ע. למיטב ידיעתה של הביקורת לא הוגשו דו"חות כספיים כלל בשנים תשס"ג – תש"ע. לגבי השנים שקדמו, לא ניתן היה לקבל את הדו"חות כך שלא ידוע טיב הדו"חות, ואם הוגשו, המסמכים הכספיים לא נשמרו ולא ניתן היה לאתרם.
- ב. הביקורת ביקשה דו"חות כספיים לשנת תש"ע, תשע"א ותשע"ב לכספי עירייה ולתשלומי הורים, לא נתקבלו לשנת תש"ע.
- ג. דו"חות כספיים לשנת תשע"א

1) כספי עירייה

- (א) תרומה בסך 981 ₪ לא קיבלה אישור העירייה.
- (ב) מאחר ולא היה דו"ח כספי בשנת תש"ע השתמשו ביתרות בבנק כיתרות פתיחה, ללא מידע על שימוש בכספים ולאילו מטרות.
- (ג) חריגה כוללת בסך 5,287 ₪ מתקציב שהועמד לביה"ס, ללא אישור שהתבטא בצמצום פיקדונות ביה"ס.
- (ד) בטעות נרשמו הפיקדונות כתקבולים וכתשלומים במקום לרשום רק את ההכנסות מריבית.
- (ה) הדו"ח הכספי חייב תיקון, ביה"ס פרסם דו"ח כספי מחודש בסוף מאי 2013.

2) תשלומי הורים

- (א) סעיף הצגות בסך 8,992.80 ₪ לא נוצל כלל.
- (ב) סה"כ העודף בתשלומי הורים לשנת תשע"א הסתכם בסך 14,276.86 ₪ והעודף המצטבר לסוף שנת תשע"א הסתכם ב- 53,873.09 ₪. העודפים בעיקרם היו צריכים להיות מוחזרים להורים, או ע"י הקטנת תשלומי הורים לשנה הקרובה, עד 1 באוגוסט של אותה שנה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ד. דו"חות כספיים לשנת תשע"ב

(1) כספי עירייה

- (א) אין רישום על החזר דמי שתייה למורים משנת תשע"א בסך 3,151.76 ₪ (הוחזר ויופיע במאזן תשע"ג).
- (ב) הגרעון בהוצאות השוטפות בתשע"ב 16,439.22 ₪ תוספת החזר ספרים למורים 275.-- ₪ הוצאות בנק חשבון הורים (בטעות לא חויבו) 187.-- ₪ סה"כ גרעון (34%) מהתקציב 16,878.22.-- ₪ בתוספת הגרעון משנת תשע"א 5,287.43 ₪ סה"כ חריגה בשוטף שמומנה 22,175.65 ₪ מעודפים לא ברורים (ראה סעיף 11 ג' 6 להלן)
- (ג) לבקשת הביקורת ביה"ס הוציא מאזן מחודש, שישמש כבסיס נכון לתשע"ג.

(2) תשלומי הורים תשע"ב

- (א) בטעות חויבו תשלומי הורים בהוצאות בנק 178.-- ₪ שהיה צריך לחייב כספי עירייה.
- (ב) עיקר העודף בתשלומי הורים (מעל 10%), היה צריך להחזיר להורים, או לזכות מתשלום בשנה הקרובה כאמור בחוזר מנכ"ל משרד החינוך.
- (ג) כתוצאה מהאמור היתרה בחשבון הורים צריכה לגדול ב- 178 ₪. יש לתקן המאזן לתשע"ב כך שיהיה בסיס נכון למאזן תשע"ג.
- (ד) הביקורת נתקלה בקושי לבדוק נתוני ביצוע על הוצאות לטיולים ואחרים בהשוואה למתוכנן.

ה. חשבונות ביה"ס בבנק (כספי עירייה ותשלומי הורים)

(1) חשבון העירייה

- (א) ביה"ס ביקש לפתוח חשבון בנק חדש לכספי העירייה. האישור לפתיחת החשבון ע"י הגזבר ומנהל אגף החינוך, ניתן ב- 26.6.12, בעוד הפעולה הראשונה בוצעה כבר ב- 20.5.12 (לפני מתן האישור).
- (ב) בחשבון הישן נמצאו פעולות עד 6.3.13, למרות שהחשבון היה אמור להיסגר עם פתיחת החדש.
- (ג) לביה"ס היה חסכון במטבע חוץ שנסגר ב- 30.7.12 (היתרה בסגירה בסך 2,352 ₪ הועברה לחשבון העירייה), לביקורת לא ברורה הסיבה לקיום חסכון מעין זה, ללא אישור ודיווח על החיסכון והפעילות בו.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (ד) על מנת ללמוד על הפעילות בחשבונות בקשה הביקורת וקיבלה מהבנק פירוט התנועות בחשבונות בתקופה 1.6.09 ואילך. מדפי החשבונות ניתן להסיק כלהלן:
- (1) היתרות בחשבון העירייה הלכו ופחתו מכ- 260 אש"ח עד כ- 196 אש"ח ב- 4.3.13. (ב- 17.2.13 פנה ביה"ס למנהל אגף החינוך לניצול העודפים. אישור ל- 50 אש"ח בלבד ניתן לביה"ס אולם בפועל הוציאו יותר, כאמור).
- (2) לצורך הוצאת מאזן תשע"א הפסיקו להפקיד בפק"מ שבועי ב- 19.7.11 רק לאחר התערבות הביקורת, חודש הפיקדון השבועי ב- 22.4.13 לסכום 120 אש"ח.
- (ה) כמו כן, הועלה נושא הקטנת עמלות שהבנק גובה, הנמצא עתה בטיפול מנהלת החשבונות בביה"ס בתאום עם מנהלת ביה"ס.
- (2) חשבון הורים – לא נמצאו חריגות בפעילות בחשבון.
- (3) מורשי החתימה בבנק היו בהתאם לאישורי גזברית העירייה ומנהל אגף החינוך והנוער.
- (4) עודפים בחשבון העירייה
- (א) הביקורת לא איתרה את מקור העודף בביה"ס שקיים כנראה מתקופת כהונתה של מנהלת ביה"ס הקודמת, עודף שהלך ופחת מכ- 300 אש"ח לכ- 200 אש"ח.
- (ב) לדעת הביקורת, יש להציב תכנית לפיתוח ולהשקעות בביה"ס ולא להשתמש בכספים לכיסוי חריגות בהוצאות שוטפות.
1. התאמת בנק
התאמות הבנק לתאריך 13.5.13, בחשבון העירייה ובחשבון תשלומי הורים, נבדקו ואין הערות.
2. שמירת מסמכים – מסמכים כספיים משנים קודמות - דו"חות, רישומים כספיים, קבלות והתכתבויות שבקשה הביקורת לא נמצאו, הדבר נוגד את ההוראות בדבר שמירת מסמכים כספיים.
11. ניהול תקציב ביה"ס
- א. ביה"ס לא מכין תקציב ולא מנהל מעקב על התקציב במחשב.
- ב. קיים דיווח במאזן השנתי על התקבולים והתשלומים אך אין מעקב שוטף במחשב על ההוצאה אל מול ההכנסה המאושרת.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

12. בטיחות, בטחון והתנהגות בחרום
א. הביקורת עיינה בנהלים וקיבלה, הבהרות מהמורה המשמשת מרכזת הביטחון בנוסף לתפקידה.

- ב. במיוחד נבדקו הפעילויות הבאות ולא נמצאו הערות :-
- 1) פעילות המאבטח בכניסה והיציאה.
 - 2) נושאי בטיחות שונים במיוחד העדר מפגעים בחצר ביה"ס.
 - 3) נוכחות הביקורת כמשקיף בתרגיל כיבוי אש.
 - 4) ביצוע נוהל כניסת התלמידים ויציאתם ע"י בדיקה ורישום המתבצע ע"י מורה והמעקב השוטף אחר מאחרים ונעדרים.

13. תשלומי הורים
א. נבדק החוזר להורים בכל הכתות בהשוואה למערכת אפיק המאושרת ע"י משרד החינוך בשנים תש"ע, תשע"א, תשע"ב ותשע"ג ולא נמצאו כל הערות. היו מקרים שגבו פחות מהמותר אך לא היו חריגות בחוזרי ביה"ס החתומים ע"י המנהלת ויו"ר ועד ההורים.

ב. ביצוע הגבייה נבדק רק לשנת תשע"ג ונכון ל- 13.5.13, נגבו 95% מהסכומים שהיה צריך לגבות מההורים. קיים טיפול מטעם ביה"ס לגביית יתרת הסכומים שטרם נגבתה.

ג. בדיקת שנים קודמות מעלה שביה"ס אינו מחזיר עודפים להורים על פעילויות שנגבו מההורים ולא נוצלו. לדוגמה: בשנת תשע"א גבה ביה"ס עבור הצגות כ- 9,000 ₪ ולא היה ניצול לתקציב, לטענת ביה"ס ההצגות בוצעו ע"י תרומות. הביקורת מעירה: "שמן הראוי היה להחזיר הכספים להורים או לנכות מהתשלומים בשנה הבאה". ואם יש שימוש בתרומות, הוא צריך לקבל ביטוי בספרי ביה"ס הן בהכנסה והן בהוצאה, תוך יידוע וקבלת אישור אגף החינוך.

ד. בחירת ועד הורים
1) חסר תהליך בחירה ע"י נציגי כל הכתות ובמיוחד יו"ר ועד הורים.
2) מועד הבחירה צריך להיות בתחילת שנת הלימודים ולא חמישה חודשים אחרי (בשנת תשע"ב – 6.2.12, ובשנת תשע"ג ב- 6.2.13).

14. תלמידי חוץ -
כאמור היקף התלמידים שאינם תושבי רחובות, מהווה כ- 70% מכלל התלמידים.
הגבייה בגין תלמידים אלו מתבצעת ע"י אגף החינוך בעירייה.

15. מלגות לתלמידים-
אין מועמדים למלגות.
לדעת הביקורת, יש לעודד קבלת מלגות במיוחד בבי"ס זה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(1) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

16. עובדי מנהלה וסיוע
- א. תקן העובדים מאושר ע"י אגף החינוך :
- (1) מזכירה 70% משרה.
 - (2) מנה"ח 0.22% משרה.
 - (3) אחראי אחזקה 100% משרה
 - (4) 3 עובדי ניקיון 76% משרה ובסה"כ 2.28 משרות).
 - (5) סייעות 756 שעות שבועיות שהם 17.8 משרות. בפועל 16 סייעות + מחליפות וש"נ.
 - (6) מבשלת (אחראית מטבח 75% משרה).
 - (7) סה"כ 25 עובדים שהם 22.8 משרות.
- ב. נבדקה נוכחות העובדים בחודשים דצמבר 2012 וינואר 2013, נמצא כי ברוב המקרים העובדים מדפיסים כרטיס, אך במקרים של אי הדפסה או תיקון שעות אין הקפדה על אישור התיקון בחתימת המנהלת.
- ג. תחום המזכירות וניהול הכספים מאויש ע"י מזכירה (70% משרה), ומנהלת חשבונות (22% משרה). למזכירה אין הכשרה בהנהלת חשבונות וכתוצאה מכך לא התאפשר רישום נאות והכנסת מעקב ופיקוח על ההוצאה בהתאם לתקציב. מנהלת החשבונות נאלצה להחזיר ציוד שכבר נרכש, בתיאום עם הספק, ובכך לצמצם את ההוצאה מעבר לתקציב. כתוצאה מכך ומסיבות נוספות, מערכת היחסים מנהלת – מזכירה אינה תקינה, בשל בעיות אמון, העבודה מתעכבת כי מנהלת החשבונות מועסקת גם בתפקידי מזכירות, דבר המחייב פתרון.
17. בישול עצמי
- א. ביה"ס מספק ארוחות בוקר וצהרים לתלמידים. בשנת תשע"ג הוקצבו לנושא 200 אש"ח למצרכי מזון ו-30 אש"ח לחומרי ניקוי. בדיקת הביצוע מראה שלא הייתה חריגה מהתקציב בשנים קודמות, אך מאידך לא הייתה בקרה שוטפת לוודא שהקניות לא עוברות את התקציב.
- ב. רכישת הסחורה מתבצעת עפ"י הסכם בין העירייה לבין "שופרסל דיל" בקניון רחובות בהנחה של 5%. בדיקת הביקורת מעלה ש"שופרסל דיל" מחייב בדמי משלוח בסכום של 24 ₪ למרות ההסכם, הקובע: "אתם תשלחו את הסחורה לכתובת הרוכש ללא תשלום נוסף". ההנחה נראית לדעת הביקורת, נמוכה מאוד ומצדיקה קיום מכרז פנימי או לפחות בדיקת הצעות מחיר אחת לתקופה. צעד אחד כבר נעשה ע"י קביעה שחומרי ניקוי ירכשו אצל ספק זול יותר החל מהרבעון האחרון של שנת 2012.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- ג. המבשלת מזמינה לפי תפריט מודרך כללית ללא פירוט כמויות (עפ"י דיאטנית של משרד החינוך). המבשלת היא שמאשרת את ההזמנה, מקבלת את הסחורה מכינה ומגישה ארוחה. מבדיקת הביקורת נמצא שפעולת עובדת המטבח תקינה, אך מבחינה מנהלית חסר אלמנט של הבקרה, שכן כל התהליך מתחילתו ועד סופו מתבצע ע"י אדם אחד.
- ד. המטבח כאמור, מיועד אך ורק לתלמידים אך נודע לביקורת, על שגרה שאיננה ראויה ורצוי להפסיקה לפיה מורה עם תלמידים מכינים סלט למכירה תמורת סכום סמלי שלא מדווח בספרים, לא הסכום שמתקבל כהכנסה, ולא הסכום שמוצא על מצרכים. המנהלת הסבירה שהסכום שמתקבל הוא פעוט ומוצא עבור דברי מתיקה לתלמידים. כתוצאה מהביקורת המנהלת הודיעה שהנוהג הופסק.
- ה. מתקיים נופשון בסופי שבוע בביה"ס, במהלכו עומד המטבח לרשות צוות הנופשון הרוכש מצרכים שלא מתקציב ביה"ס ומגיש מזון לחלק מהתלמידים בימי מנוחה, כאשר ביה"ס אינו פועל. המטבח על ציודו פתוח אך צוות הנופשון פועל, לפי דברי המנהלת, ביחסי אמון ואינו משתמש במזון ביה"ס ולרוב אף מותיר עודפים מהמצרכים שנרכשו לנופשון. לדעת הביקורת, הנופשון חיוני, אך נדרש להפריד בין רכוש ביה"ס לבין הנרכש ע"י צוות הנופשון.
- ו. בעיה נוספת - אי תקצוב כלי מטבח ותחזוקת ציוד המטבח. ההוצאה בפועל מוצאת מתקציב רכישת המזון לתלמידים. נדרש לקבוע מקור תקציבי נפרד, ולא מהתקציב לרכישת מזון לתלמידים, שכן הדבר עלול לבוא על חשבון מנת המזון של התלמידים.
- ז. יצוין, שהביקורת התרשמה לטובה מהסדר והניקיון במטבח ובחדר האוכל.
18. ספירת מצאי ורישום מלאי
- א. ספירת מצאי נערכה בשנת 2011 ותוצאותיה נתקבלו ע"י הביקורת ממנהל הרכש בעירייה. בתגובת המנהלת ניתן ההסבר לעיקרי החוסר שנתגלה בספירה; הציוד החסר הושבת בחלקו עם המעבר של ביה"ס מחולדה.
- ב. הערות הביקורת:
- (1) ספירת מצאי יש לערוך מידי שנתיים ואם ביה"ס עבר ב- 2008, הספירה הייתה צריכה להתבצע כבר ב- 2009 ולא ב- 2011.
- (2) כל השבתה של ציוד צריכה להירשם ולהיות מאושרת מראש. ההשבתות הנ"ל לא אושרו ע"י הועדה להשבתת ציוד.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- ג. ביה"ס רכש ציוד בר קיימא שלא באמצעות מח' הרכש ובעקבות התערבות מנהלת החשבונות דווח על הרכישות למח' הרכש והציוד נרשם.
מתברר משיחת הביקורת עם מח' הרכש שהרכישות שהיו לפני אפריל 2013 לא דווחו ולא נרשמו.
בביה"ס אין רישום כלל על המצאי הנרכש והמושבת, כך שיהיו זמינים בכל עת בידי ביה"ס הנתונים על המצאי שצריך להיות קיים.
19. רכישת ציוד חריגה
- א. בתאריך 12.7.12 נרכש ציוד ע"י המזכירה, בסכום - 407 ₪ כולל מע"מ. הציוד שנרכש נבדק ע"י הביקורת ונמצא בביה"ס אולם ברכישה היו הליקויים הבאים:
- 1) אין אישור המנהלת לרכישה ואין בדיקת הצעות מחיר בטרם הקנייה.
 - 2) התשלום עבור הסחורה שולם בצ'ק למזכירה במקום לספק.
 - 3) בבדיקה עם הספק לא נמצאה החשבונית ברישומי האספקה של הספק לביה"ס.
- ב. לטענת המזכירה, הספק לא הסכים לספק את הסחורה בהקפה והיא נאלצה לשלם במזומן מכספה וביה"ס החזיר לה את הסכום.
- ג. הרכישה והתשלום לא היו תקינים, אולי בשל היותה של המזכירה עובדת חדשה. נדרש לוודא שכל רכישה בעתיד תהיה מאושרת ומראש, בליווי הצעות מחיר והתשלום יועבר לספק ולא לעובד.
20. סיכום הממצאים
- א. עוד בתחילת הביקורת ובמהלכה קיבלה הביקורת תלונות בצד דברי שבח ותהילה על פעילות ביה"ס ובעיקר על המנהלת.
הביקורת אף עיינה בחומר, קראה באינטרנט, ושמעה אנשים שביקשו להביע דעתם.
- ב. הדברים שקראה, שמעה וראתה הביקורת רגישים ואף מרגשים מאוד. חלקם הגדול אינו בתחום המשימה שהוצבה לביקורת בגדר רכילות, שהביקורת בדקה עובדתית רק כמידה ונגעה ישירות לנושאים שנבדקו.
- ג. עדיין נותרו נושאים מן העבר שלא התבררו לביקורת, כגון: קבלות ותכתובת כספית ומנהלית של ביה"ס וכן דו"חות כספיים שלא הומצאו לביקורת ולא נמצאו ע"י הביקורת, בניגוד לנוהל המחייב שמירת המסמכים.
- ד. הביקורת מבקשת להודות למנהלת החשבונות על שיתוף הפעולה עם הביקורת, על ביצוע הבקרה ומניעת חריגות בהוצאות ביה"ס.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

מסקנות

21. הניהול הכספי בשנים תשס"ג עד תש"ע
- א. לא היו דיווח וניהול כספי זאת בשנים תשס"ג - תש"ע הן של ההוצאות והן של הכנסות ויש חשש כבד לשימוש לרעה בכספים.
- ב. בניגוד להוראות המסמכים הכספיים לא נשמרים ולא ניתן היה לשחזר הנתונים.
- ג. המנהלת ששימשה בתפקיד במהלך כל השנים לא נתנה כל הסבר על אי ביצוע הנהלים במהלך כל השנים ולא העבירה לעירייה דו"חות כספיים.
22. דו"חות כספיים לשנת תשע"א
- א. כספי עירייה
- (1) חריגה בהוצאות מעל לתקציב בסך 5,287 ₪.
- (2) הדו"ח הכספי לא היה תקין ולפי דרישת הביקורת הוגש דו"ח מתוקן.
- ב. כספי הורים
- (1) גבו מההורים כספים לביצוע הצגות שלא בוצעו.
- (2) עודפי כספים שנותרו משנה קודמת לא הוחזרו להורים וגם לא זיכו את ההורים בתשלום לשנת תשע"ב.
23. דו"חות לשנת תשע"ב
- א. כספי עירייה
- (1) כתוצאה מהתערבות הביקורת הוחזר העודף בגין דמי שתייה למורים משנת תשע"ג.
- (2) גם בשנת תשע"ב היתה חריגה בהוצאות מעבר לתקציב בסך 16.4 אש"ח.
- (3) הדו"ח הכספי לא היה תקין ובהתערבות הביקורת הוצא דו"ח כספי מתוקן.
- ב. כספי הורים
- (1) בניגוד להוראות חשבון הורים חויב בהוצאות בנק.
- (2) גם בתשע"ב לא הוחזרו העודפים להורים כמתחייב.
- (3) לא היה מסד נתונים שאפשר בדיקת נתוני הביצוע בטיולים.
24. פתיחת חשבון בנק חדש וסגירת הישן
- א. בוצעו פעולות בחשבון הבנק לפני האישור לפתיחת החשבון.
- ב. הוחזקו יתרות במטבע חוץ ללא כל צורך וסיבה.
- ג. בוצעו פעולות בחשבון הבנק שאמור היה להיסגר כחצי שנה לאחר שנפתח חשבון הבנק החדש.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

25. בחירת ועד הורים - בחירת ועד הורים ובחירת יו"ר הועד לא היתה תקינה.
26. מלגות לתלמידים - לא היו בקשות למלגות לתלמידים.
27. דיווח נוכחות עובדים - אין הקפדה לאישור המנהלת על התיקונים הידניים בדו"חות הנוכחות.
28. בישול עצמי
- א. בקניית מוצרים לבישול, שופרסל-דיל בקניון, מחייב בהוצאות משלוח בסך 24 ₪ בכל קנייה בניגוד לסיכום כתוב עמם.
- ב. ההנחה בשיעור של 5% מהקנייה נראית נמוכה ולא מספקת.
- ג. חסרה בקרה על תהליך קניית המוצרים הכנתם והגשתם המבוצעות ע"י אדם אחד, המבשלת.
- ד. נתגלו הכנסות בגין מכירת סלטים לא ראוייה מהמטבח אשר לא רשומים בספרים אין רישום מה נעשה עם כספי ההכנסות.
- ה. נופשון בסופי שבוע - הנופשון בסופי שבוע שלכאורה ממומן מחוץ לתקציב ביה"ס, למעשה פועל במטבח ביה"ס כאשר הכל פתוח ללא כל בקרה ופיקוח.
29. ספירת מצאי ורישום ציוד בר קיימא
- א. ספירת מצאי לא מבוצעת כנדרש מידי שנתיים.
- ב. נתגלו אי סדרים ברכישת ציוד בר קיימא ללא רישום. הודות לפעולות מנהלת החשבונות הציוד נרשם.
30. רכישת ציוד חריגה - נתגלתה רכישת ציוד ללא אישור המנהלת והתשלום עבורו לא היה תקני ולא היה בהתאם להוראות.

המלצות

31. הניהול הכספי בשנים תשס"ג עד תש"ע - מומלץ להדק הבקרה ולמנוע מצב שביה"ס יחרוג מההוראות במשך 8 שנים, ללא טיפול משמעותי.
32. דו"חות כספיים לשנים תשע"א ותשע"ב - מומלץ :-
- א. להפעיל סנקציות כמו טיפול משמעותי או חיוב אישי נגד מנהלים החורגים מהתקציב המאושר וכן כאשר גובים או לא מחזירים עודפים להורים כנדרש בהוראות.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- ב. להוציא חוזר לבתי ספר בדבר הצורך בשימור מסמכים כספיים בהתאם להוראות.
33. בחירת ועד הורים ויו"ר ועד הורים – לוודא בחירה נאותה של נציגות ההורים.
34. דו"חות נוכחות עובדים – לוודא אישור המנהלת על תיקונים ידניים המבוצעים בדו"חות נוכחות.
35. בישול עצמי – מומלץ :-
- א. לדרוש משופרסל את הסכומים שגבו בניגוד לסיכום.
 - ב. לנהל מו"מ לקבלת הנחה סבירה או להחליף ספק.
 - ג. יש לחזק הבקרה על המטבח ע"י המנהלת או אחת המורות.
 - ד. אין לבצע הכנסה או הוצאה ללא רישום בספרים.
 - ה. יש להפריד בין רכוש המטבח לבין הנופשון ולמנוע שימוש לרעה ברכוש ביה"ס.
 - ו. לוודא שרכישת ציוד מטבח ותיקון ציוד מטבח יתוקצבו ולא יבואו מתקציב הארוחות לתלמידים.
36. ספירת מצאי ורישום ציוד בר קיימא- מומלץ :-
- א. לוודא עריכת ספירת מצאי בבתי ספר מידי שנתיים.
 - ב. לשקול לאסור ביצוע הרכישות עבור בתי הספר שלא באמצעות הרכש בעירייה כדי למנוע שימוש לרעה בציוד או אי רישומו כנדרש.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

דו"ח ביקורת מס' 4/33 – בנושא אספקת ארוחות חמות

כללי

1. הביקורת נערכה לסירוגין בחודשים יוני-דצמבר 2013 וכללה שיחה עם מנהל אגף מוסדות העירייה, מנהלות בתי ספר ומועדוניות שמוגשות בהן ארוחות חמות לתלמידים או לנערים, ביקורי בדיקה ב-4 מועדוניות משותפות חינך/רווחה וכן ברננים (אשכול גנים) ובבית הספר "עידוד".
2. טיוטת דו"ח הביקורת הועברה למנהל אגף מוסדות העירייה לקבלת הערותיו והארותיו.

רקע

3. העירייה התקשרה עם הספק שזכה במכרז 33/2012 שפורסם ב-18.7.12. החוזה לתקופה של שנה וניתן להארכה בשנתיים נוספות סה"כ 3 שנים. ביום 1.9.13 הוארך החוזה בשנה נוספת.
4. הארוחות מוגשות בכ-13 מועדוניות לילדים בכתות א-ד להורים ממשפחות מצוקה המתקשות לגדל את ילדיהם ולספק להם את צרכיהם החינוכיים והחברתיים במועדוניות מקבלים הילדים גם ארוחה קלה נוספת, שאותה מכין צוות המועדוניות, הארוחות מוגשות גם בבתי ספר "לימן", "מפתן", "אלונים", "עידוד" ובאשכול הגנים "רננים", סה"כ כ-75 אלף ארוחות בשנה.
5. ארוחת הצהריים כוללת מנה עיקרית (מבשר בקר טחון או שניצל מחזה עוף או הודו, או נקניקיות מבשר עוף, או שוקיים עוף), משקל המנה העיקרית 120 גרם לפחות, תוספות (אורז, אפונה וגזר, פתיתים, שעועית ותירס), סלט או ירקות טריים וקינוח.
6. המנה העיקרית והתוספות מועברים ע"י הספקים בקלקר שומר חום סגור, מספר שעות לפני הארוחה. המיכל נפתח לקראת זמן הארוחה, עדיין חם ומוגש לאוכלים ע"י עובדות המועדוניות או בית הספר.
7. במרבית המקומות בהם ביקרה הביקורת, היו תלונות שהאוכל לא מספיק ולעתים הילדים נשארים רעבים.

ממצאים

תפריט הארוחה

8. א. בהתאם לנספח 2 לחוזה ההתקשרות, ניתן תפריט שבועי לימים א-ה, (מצורף כנספח א'), התפריט ניתן לשינוי. אם במוסד מסויים לא אוכלים סוג מסוים של אוכל, יקבלו במקום זה משהו אחר.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ב. בעוד שהתפריט המצורף לחוזה מפרט רק את משקל המנה העיקרית (לא פחות מ-120 גרם מנה עיקרית וסה"כ ערך המנה 800 קלוריות), הרי תפריט משרד הבריאות ומשרד החינוך מפרט כמויות לפי גילאים גם של כל אחת מ-2 התוספות (מצורף כנספח ב').

ג. גם בתפריט משרד הבריאות והחינוך, חסר פירוט בנושא הפירות ומבחר הסלטים ודבר זה מנוצל לרעה ע"י הספק (פירות קטנים/כמות מועטה), לדעת הביקורת מן הראוי שפירוט זה יכלל בחוזר אגף החינוך/שרותים חברתיים של הרשות, חוזר שאמור להתפרסם כנדרש בחוזר מנכ"ל משרד החינוך תשע"ג בתוקף מיום 1.3.13 (הזנה וחינוך לתזונה נכונה). בדגש על כך שהספק חייב לעמוד בהמלצות משרד הבריאות. פירוט כזה יבטיח אספקה כמויות ברורה של הארוחות.

ד. לדברי מנהל אגף מוסדות העירייה הספק מסתמך על מכרז של קרן רש"י (משרד החינוך לילדים), אך בביקורת נוספת שערכנו במועדוניות בר-כוכב מסתבר שהילדים לא אוכלים את התוספות ולא מספקים להם תחליפים למרות שהדבר מודגש בחוזה (נספח 2 סעיף 1), גם ב"רננים" לא נמצא שיפור באספקה לעומת ביקורת שערכנו בקיץ ובנובמבר 2013.

9. אספקת ארוחות לא מספיקות

א. בהתאם לפרוטוקול המכרז 33/2013 מיום 26.7.12 נפתחו 7 מעטפות של 7 ספקים, 2 מהם הזולות ביותר הציעו הנחה של 47.2% מהמחיר והשנייה של 51% מהמחיר במכרז, כאשר האומדן למכרז הפומבי היה הנחה של 25% מהמחיר.

ב. 2 הספקים זומנו לועדת המכרזים עפ"י החלטתה, כדי לתת הבהרות לעניין יכולתם לעמוד בהצעתם (הנחה של 47.2 או של 51 אחוזים), 2 הספקים שכנעו את הוועדה בדבר יכולתם לעמוד בהצעתם והוועדה החליטה שהן ראויות ואינן גרעוניות. כתוצאה מהאמור החליטה הוועדה על ההצעה הזולה ביותר.

ג. הביקורת מציינת לטובה את שיקולי הוועדה לבחון את סבירות המחיר, אך סבורה שחוסר הבהירות בחוזה והבקרה איפשרו לספק, לספק ארוחות קטנות ולא משביעות, כפי שעולה מהביקורת ומתלונות עובדות המועדוניות ובתי הספר/גנים.

ד. בדיקה ותלונות

- 1) בדיקה במועדונית אושיות א' וב' ופיטנגו ב- 22.10.13, כ-17-18 מנות ליום. המנה הבשרית כללה 42 כדורי בשר קטנים מאד, 2.3 – 2.5 כדורים לכל תלמיד.
- 2) בבדיקה חוזרת ב-4.11.13, נמצא כי המנה העיקרית הייתה במשקל 40% מהנדרש. התוספות היו בכמות מספקת לעומת זאת, הירקות היו בכמות מועטה, לכל המועדוניות 2-3 עגבניות ו-5 מלפפונים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (3) בדיקת אספקת ארוחות חמות במועדוניות בתוך רננים (אשכול גנים), ובבי"ס עידוד העלתה תלונות דומות שהארוחות קטנות ולא מספיקות וכאשר הילדים מבקשים תוספת פשוט אין לתת להם.
- (4) בשיחה עם עובדות המועדוניות, הוברר:
- (א) שהכמויות שצוינו לעיל בעת הביקורת מייצגות את הכמויות שסופקו בשנה האחרונה ולא רק בימי קיום הביקורת.
- (ב) שהאוכל המבושל רווי שומן ושמן.
- (ג) חלק ניכר מהתוספות לא אוכלים וכאשר מבקשים תחליפים לא מקבלים. לעומת זאת, היו בקשות שנענו להם מיד כגון: חוסר בצלחות, סכו"ם, מגשיות וכד'.
- (ד) הספק נוהג לעתים לשלוח ירקות שאינם בשלים או כמעט רקובים.
- (ה) לעתים מסופק לכל המועדוניות רק לחם אחד עבור 13-15 ילדים כמות שאינה מספקת והילדים נשארים רעבים.
- (5) עבור ילדים שלרובם זו הארוחה המזינה היחידה ביום, זו בעיה שיש למצוא לה פתרון הולם באופן מיידי.

10. חובות הספק עפ"י החוזה

- א. בהתאם לסעיף 16 א' "הספק מתחייב כי הארוחות שיספק יהיו טריות ובאיכות מעולה", לפי המתואר לעיל הארוחות אינן באיכות מעולה.
- ב. לפי החוזה בנספח 2 סעיף 1 שהתפריט ניתן לשינוי אם לא אוכלים סוג מסוים של אוכל, ראינו שהתוספות לא ניתנות לשינוי אע"פ שלא אוכלים אותם.
- ג. הבעיה העיקרית הינה שהדברים בחוזה לא מוגדרים או שאינם בהירים, לגבי כל סוגי המנות:
- (1) במנה העיקרית צ"ל 120 גרם אבל ה-120 גרם צריכים להיות נקיים מעור ועצמות והדבר לא מובהר בחוזה.
- (2) בתוספות – אין פירוט של כמויות ונוכחנו במקרים שתפוח אדמה לא מוגש כלל בארוחות, למרות שבתפריט הוא קיים ביום ג', כ"כ נדרש להבהיר לספק שניתן לקבל תחליפים, כאשר אחת מהתוספות או יותר לא נאכלות.
- (3) כנ"ל במרכיבים האחרים של המנה צריכה להיות הבהרה עם הספק על הכמויות של הסלט או הירקות, הקינוח והלחם.
- (4) "המזון יוגש בצורה אסתטית", אמנם האוכל מוגש חם אבל הוא רחוק לדעת הביקורת מאסתטי.
- (5) לדברי מנהל אגף מוסדות העירייה, הספק מסתמך על מכרז קרן רש"י (משרד החינוך לילדים), אם אכן הכמויות מותאמות לתפריט משרד החינוך והבריאות (נספח ב'), ניתן לאמץ אותו ולפרסם אותו כתפריט עם הכמויות, לבקרה ע"י האחראים לקבלת המנות.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

11. בקרה ושליטה

- א. בדיקה חוזרת לאחר שאגף מוסדות קיבל את טיוטת הביקורת מראה שהמצב לא השתנה.
- ב. הדבר מחייב על כן בקרה מתמדת על הספק: בקרה כתובה, מדווחת ונשלטת שהספק אמנם מתקן את הליקויים והמצב של ילדים שנשארים רעבים יחוסל.
- ג. מן הראוי היה להפעיל את סעיף 11-ד' לחוזה ולבצע אחת לחודש לפחות בדיקות משקל של כל אחד ממרכיבי הארוחה במעבדה מוכרת ע"י משרד הבריאות, ע"ח הספק.

12. תקציב וביצוע

- א. להלן השוואת התקציב לביצוע בשנת 2013 (מעוגל ב-אש"ח)

היחידה	התקציב	הביצוע	הפרש ב- ש"ח	הביצוע באחוזים
בי"ס עידוד	165	136	29-	82.4
גן עמית	26	29	3+	111.5
מועדוניות	62	77	15+	124.2
רננים	92	144	52+	156.5
סה"כ	345	386	41+	111.9

- ב. הטבלה מעידה על גרעון כולל של כ- 12 אחוזים. מן הראוי היה לנהל מעקב תקציבי ולהימנע מגרעון. באחד האתרים הגיע הגרעון ל- 56.5 אחוז, ו/או לראות אם התקציב אינו ריאלי/אינו מספיק וצריך להגדילו.

מסקנות

13. תפריט לארוחות

- א. אי פרוט כמויות בתפריט – תוספות, סלט, קינוח ולחם מאפשר לספק לחלק כמויות קטנות מהנדרש.
- ב. חוזר אגף החינוך לגבי בתי ספר ואגף שרותים חברתיים לגבי מועדוניות לא מתפרסם כנדרש בחוזר משרד מנכ"ל משרד החינוך מ-1.3.13 (הזנה וחינוך לתזונה נכונה).
- ג. הספק לא מספק תחליפים לתוספות במקרים שהתוספות לא נאכלות, בניגוד לחוזה.
14. אספקת ארוחות לא מספיקות – הארוחות מגיעות מהספק אינן מספיקות לעתים להזנת הילדים והם נשארים רעבים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

15. **חובות הספק עפ"י החוזה**
- א. הספק לא מקיים הלכה למעשה עיקר החוזה להספקת ארוחות בכך שאינו מקפיד על איכות כמובטח.
- ב. חלק מהליקוי נובע מחוסר הגדרה בחוזה מה צריך לספק:
- 1) מנה עיקרית צ"ל 120 גרם נקיים מעור ומעצמות.
 - 2) תוספות - אין פירוט כלל כמויות שנדרש לספק.
 - 3) כאשר התוספות אינן נאכלות, לא מספקים תחליפים.
 - 4) כני"ל לגבי סלטים, ירקות וקינוח.
 - 5) גם הספקת הלחם לא מוגדרת ומאפשרת חלוקה למטה מהמינימום (ככר אחת ל-13-15 ילדים).
- ג. המזון לא מוגש לדעת הביקורת בצורה אסתטית גם בתחום זה נדרשת הבהרה באופן שיהיה ברור לספק ולמקבלי הארוחות, מה הכלים והאופן להגשת הארוחות.
16. **בקרה ושליטה**
- א. אין בקרה מספקת שהארוחות מגיעות באיכות ובכמות הנדרשת – הבקרה אינה מורגשת ואין מעקב לתיקון ליקויים.
- ב. לא מבצעים בדיקות משקל וכמויות של כל מרכיבי הארוחה (מנה עיקרית, תוספות, קינוח ולחם כולל אי-ביצוע בדיקות מעבדה של משרד הבריאות).
17. **תקציב וביצוע** - הנתונים ב- 2013 שהוצגו בממצאים, מצביעים על חריגה מהתקציב כוללת של 11% מהתקציב. באחד האתרים הגיע הגרעון ל- 56.5 אחוזים.
- המלצות**
18. **תפריט ארוחות**
- א. לפרסם בהקדם תפריט ברור הכולל כמויות של כל מרכיבי הארוחה.
- ב. להוציא חוזר, מידי שנה, לבתי ספר ולמועדוניות, כנדרש בחוזר מנכ"ל משרד החינוך מ- 1.3.13 ("הזנה וחינוך לתזונה נכונה").
19. **אספקת ארוחות לא מספיקות** – לפעול לביטול התופעה של מקבלי ארוחות שנשארים רעבים לאחר הארוחה.
(הקפדה על כמויות וכן שינוי תוספות שאינן נאכלות כמפורט בחוזה).
20. **קיום חובות הספק על החוזה** - להתריע בכתב בפני הספק על כל חריגה בביצוע החוזה לאספקת ארוחות: איכות, כמות והגשה אסתטית.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

21. **בקרה ושליטה**
 א. לקיים בקרה שוטפת בכתב שתצביע על הליקויים בכתב ותעקוב אחר תיקונם.
 ב. לבצע בדיקות משקל וכמויות של כל מרכיבי הארוחה לפחות אחת לחודש.
22. **תקציב וביצוע** – לבצע בקרה ולמנוע חריגות מהתקציב.
23. **ביטול החוזה ובחירת ספק** – אם לא ניתן להבטיח אספקת ארוחות מספיקות וסבירות, בכמות ובאיכות, מומלץ לשקול הפעלת קנסות כנגד הספק עד כדי ביטול החוזה והתקשרות עם ספק אלטרנטיבי. תפריט משרד הבריאות שבנספח 2 תוך פירוט הכמויות, צריך להיות המוביל ב-מו"מ עם הספק או עם מחליפו.

נספח א'

מפרט לאספקת ארוחות חמות

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי
קציצות בשר בקר טחון	שניצל מחזה או הודו	נקניקיות מבשר עוף	שוקיים עוף	שניצל מחזה עוף
תוספות אורז, אפונה וגזר	פתיתים, לקט ירקות	ת. אדמה, שעועית צהובה	קוסקוס, ירקות, לקוסקוס	מקרוניס, תירס
סלט או ירקות טריים	סלט ירקות טריים	סלט ירקות טריים	סלט ירקות טריים	סלט ירקות טריים
קינוח שלוקים בקיץ	פירות	פירות	פירות	פירות
מרק בחורף				
מיץ ממותק בקיץ				

התפריט ניתן לשינוי שבועי בערכים תזונתיים שווים
 ערך קלורי של מנה יהיה לא פחות מ- 800 קלוריות
 משקל מנה עיקרית יהיה לא פחות מ- 120 גרם
 התפריט ניתן לשינוי אם מוסד מסוים לא אוכל סוג מסוים של אוכל יקבל במקום זה משהו אחר לפי תיאום עם המוסד.
 במנה עיקרית תהיה אפשרות להוסיף או לשנות בתפריט תוספת דג.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

הוראות כלליות

1. יש לספק את המנות והתוספות עפ"י התדירות הנדרשת ע"י העירייה ובגיוון הרשום בטבלה דלעיל.
2. פירות וירקות חיים יוגשו כשהם רחוצים ויבשים ומוכנים לאכילה.
3. על המזון להיות רך, ניתן לחיתוך במכשיר קהה כמו כף או במזלג.
4. המזון יוגש בצורה אסטטית וברמת תיבול נמוכה.
5. הארוחות יוגשו בתפזורת.
6. לילדים רגישים ללקטוז או גלוטן יוגשו ארוחות העונות למגבלות אלה.
7. תעודות משלוח יומיות חתומות ע"י המוסד המקבל, יוגשו יחד עם חשבונית מסכמת חודשית.
8. העירייה תהיה רשאית לפי הצורך להוסיף או להפחית עד 25% מהכמות בהתאם לצרכיה ובכל מוסדותיה.
9. תוספת של הכמות תהיה באותו מחיר של מנה רגילה.
10. כל הרשום לעיל הינו חלק בלתי נפרד מתנאי ההתקשרות לפי מכרז זה.

הערה:

המקור: מכרז העירייה 33/2012 עמ' 26.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

נספח ב'

תפריט ארוחה בשרית – לפי משרד הבריאות ומשרד החינוך

גודל המנה			התדירות בחמישה ימים	פריטי המזון	מרכיבי הארוחה	
לגיל 18-14	לגיל 9-13	לגיל 8-6			מנה עשירה בחלבון (בגרמים)	מנה עיקרית
120	120	100	2	חזה הודו/חזה עוף/שיפודי הודו/שיפודי עוף/בקר רזה/שווארמה		
200	200	165	1	כרעיים של עוף (עם עור ועצמות)		
120	120	100	1	בשר בקר טחון (המבורגר/קבב/ בולונז)/ קציצות הודו/בקר, שניצל הודו		
150	150	120	1	דג ללא עצמות (פילה)		
1 ½	1 ½	1	3	אורז/חיטה/גריסים/כוסמת/בור גול/קינואה/קוסקוס/תירס/תפו "א/פתיתים/מקרונים/ספגטי	דגנים (בכוס)	תוספות 1
-1 1- ½ 1/2	-1 -1 ½ ½	2/3-1- 1/3	2	דגנים (כמפורט למעלה) -אפונה יבשה/עדשים -שועיית לבנה/חומוס	דגנים וקיטניות (בכוס)	
150	150	150	5	מלפפון/עגבניה/כרוב/קישוא/גז ר/פלפל בצבעים/חסה (כרובית/חציל)	ירק חי (בגרמים)	תוספת 2
1	1	1	5	תפוח/אגס/אפרסק/משמש/מלון /אבטיח/בננה/תפוז/קלמנטינה	פרי (במנות)	פירות
60	-	-	5	חומוס/טחינה/טונה/חצילים בטחינה/אבוקדו	סלט (בגרמים)	מבחר סלטים
חופשי	חופשי	חופשי	5	מים		שתייה

1. בשר נטו, ללא תוספת חומרים (קמח, פירורי לחם, ירק, רוטב)
2. כוס של 240 מ"ל.
3. אפשר להגיש פעמיים בשבוע ירק מבושל (כרובית, חצילים, אפונה ירוקה
טרייה/קפואה, סלק, ברוקולי, קישואים וגזר), במקום מנת ירק חי.

דו"ח ביקורת מס' 5/33 - בטיחות מוסדות חינוך

כללי

1. בהתאם להחלטת הממשלה (מס' 481 מיולי 2001), נטל האחריות הישירה לבטיחות התלמידים והמורים חל על בעלי מוסדות החינוך (עפ"ר הרשויות המקומיות) כאשר האחריות הכוללת חלה על משרד החינוך. ההנחיות והדרישות המקצועיות בתחום זה מפורסמות בפירוט ע"י משרד החינוך (בעיקר באמצעות חוזרי מנכ"ל), לרבות מפרטי בטיחות – כשהרשות המקומית היא למעשה הגוף המבצע (האחראי להבטחת הבטיחות ולדאגה לשלום התלמידים).
2. בעיריית רחובות התיאום המקצועי בנושא בטיחות מוסדות חינוך נעשה באגף בטחון, בטיחות וחירום.
3. מטרת ביקורת זו היתה לבדוק את הפעילות הנעשית בתחום הבטיחות במוסדות החינוך בעיר – בין השאר בהתייחס להנחיות, לדרישות המקצועיות ולחוקים/תקנות.
4. לצורך הביקורת נערכו הפעולות הבאות:
 - שיחות עם: מנהל אגף בטחון, בטיחות וחירום; סגן מנהל האגף; מנהל מח' בטחון באגף; רכז בטיחות מוסדות חינוך באגף; מנהל בתי"ס; רכזי בטיחות בבתי"ס; גננות; מנהל המוקד העירוני; מזכירת מנהל אגף החינוך.
 - ביקורי בדיקה ב- 16 גני ילדים וב- 10 בתי ספר ברחבי העיר.
 - בדיקת מסמכים הקשורים לנושאי הביקורת.

רקע

5. בהחלטת הממשלה משנת 2001 בענין הבטיחות במוסדות החינוך נקבע כי "המנהל הכללי של משרד החינוך יקבע מתכונת להדרכה, פיקוח, מעקב ובקרה בכל הנוגע לתיקון ליקויי בטיחות ולהסרת מפגעים בטיחותיים במוסדות החינוך". ואכן, עיקר ההנחיות המקצועיות בנושאי בטיחות מוסדות חינוך נכללות בחוזרי מנכ"ל משרד החינוך, כשהעיקריים הם:
 - חוזר תשע"ג/ 5 (א), בתוקף מ- 1.1.2013: "ניהול שגרת הבטיחות בבית הספר" (להלן: "חוזר מנכ"ל ינואר 2013").
 - חוזר תשע"ג/ 6 (א), בתוקף מ- 1.2.2103: "סידורי בטיחות במבני מוסדות חינוך" (להלן: "חוזר מנכ"ל פברואר 2013").
 - חוזר תשס"ח/ 3 (ב), בתוקף מ- 1.1.2008: "הבטחת הבטיחות בגני הילדים" (להלן: "חוזר מנכ"ל ינואר 2008").בנוסף לחוזרים הנ"ל קיימות הנחיות שוטפות מטעם האחראים לתחום הבטיחות במשרד החינוך (ברמה הארצית והמחוזית).

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

6. האחריות הישירה של הרשות המקומית לבטיחות התלמידים והמורים, כפי שנקבעה בהחלטת הממשלה, באה לידי ביטוי (לפי חוזר מנכ"ל פברואר 2013), בדרכים הבאות:
- עליה להעמיד לרשות מוסדות החינוך מבנים ותשתיות תקינים ובטוחים.
 - עליה לטפל בבטיחות היום-יומית השוטפת בשטח המוסד, בדרכי הגישה אליו ובפעילות חוץ-בית ספרית.
 - עליה לדאוג לתקינות המבנים, המתקנים, החצרות, הגדרות וכו'; לגלות פגמים ומפגעים היוצרים סיכון לתלמידים, לסלקם או לתקנם; להבטיח שהמוסדות יהיו בטוחים ומתאימים לקיום הלימודים.
7. הגורמים המטפלים בבטיחות ברשות המקומית:
- א. לפי חוזרי מנכ"ל משרד החינוך, הטיפול השוטף היום-יומי של הרשות המקומית בתחום הבטיחות במוסדות החינוך - נעשה גם באגפי העירייה וגם במוסדות החינוך עצמם (מנהלים, גננות, רכזי בטיחות).
- ב. לפי חוזר מנכ"ל ינואר 2008 (הבטחת הבטיחות בגני הילדים) **מנהל בטיחות מוסדות חינוך ברשות המקומית** יקיים "מעקב אחר תיקון הליקויים ושיפור הבטיחות לפי תכנית עבודה שנתית".
- על **מנהלת הגן**, לפי החוזר הנ"ל, מוטלות הן אחריות והן ביצוע פעילויות שונות, בין השאר כדלהלן:
- לפעול לקיום סדרי הבטיחות ולמילוי הוראות הבטיחות של משרד החינוך המועברות באמצעות קב"ט הרשות/קב"ט מוסדות החינוך הרשותי וחוזר המנכ"ל בכל מערכת הפעילויות בגן ומחוצה לו.
 - לדאוג לתיקון מפגעי בטיחות שביכולתה לתקן באמצעות צוות הגן או לבודד מפגעי בטיחות אחרים (שביכולתה לבודד) הדורשים תיקון שאינה יכולה לתקן ולהודיע בכתב על הימצאותם לרשות המקומית.
 - להפעיל את שיקול דעתה בכל הקשור לביצוע בטוח של פעילויות שונות (לימודיות ואחרות) בתחומי הגן ומחוצה לו, ולנקוט באמצעי הזהירות המתבקשים מכך.
- ג. לפי חוזר מנכ"ל ינואר 2013 (ניהול שגרת הבטיחות **בבית"ס**), האחריות היום-יומית השוטפת לבטיחות מוטלת על "הרשות המקומית" (מבלי לציין בעל תפקיד ספציפי באגפי העירייה).
- על **מנהל המוסד החינוכי**, ועל צוותו, לפי החוזר הנ"ל, מוטלות (בין השאר) המשימות הבאות:
- להיות ערים לקיומם של מפגעי בטיחות במבנה המוסד ובחצרותיו שהם בבחינת מוקדים גלויים לעין במתחם בית הספר ובגדר סיכונים ברורים. על המנהל ועל צוותו להזהיר מפני הסיכונים ולנקוט אמצעים מיידים וסבירים כדי למנעם ולהתריע בפני הרשות המקומית על כל מפגע בטיחותי הבולט לעין והעלול לפגוע בבטיחות הילדים. להלן דוגמאות לסיכונים גלויים:
 - בורות פעורים בחצר בית הספר, גדר הנוטה לנפול, מעקה מתנדנד, מנורה שאחזתה בתקרה התרופפה, חלון שזגוגיתו נשברה והעלול לסכן בפציעה את הנוגע בו, תקרה בעלת לוחות אקוסטיים רופפים וכיוצא באלה.
 - סיכונים גלויים אלה מחייבים פעולה מיידית להסרת הסכנה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170א(1) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- על מנהל המוסד לדווח לרשות על מפגעים המתגלים בשטח בית ספרו שאין ביכולתו להסירם ולבקש את טיפולה. מנהל בית הספר רשאי, על פי שיקול דעתו, למנוע את השימוש במתקנים או במערכת או בתשתית ואת השהייה במתקנים או בכיתות העלולים לסכן באופן מיידי את התלמידים.
 - על מנהל המוסד לפעול להרחקה פיזית של תלמידים ושל אחרים ממפגעי בטיחות שהתגלו עד להסרתם על ידי הרשות.
- יחד עם זאת בחוזר הנ"ל נקבע כי ליקויים במבנה בית הספר שרק בעלי מקצוע יכולים לגלותם הם באחריות הגורמים המקצועיים ברשות המקומית המופקדים על בטיחותם של מבני בתי הספר, כיתותיהם, חצרותיהם ומתקניהם.

ממצאים

8. הטיפול בליקויים/מפגעים המדווחים דרך המוקד

- א. עיקר המידע השוטף המגיע לעיריית רחובות אודות ליקויים/מפגעים בתחום הבטיחות במוסדות החינוך – מועבר באמצעות פניות המופנות למוקד העירוני מאת אנשי מוסדות החינוך עצמם (ולעתים גם ע"י בעלי תפקידים נוספים במערכת העירונית). ממלאי תפקידים במסגרות החינוך (בבתי"ס ובגנים) הונחו לתעל את הפניות השונות דרך המוקד (פתיחת קריאה) לצורך ניהול, תיעוד ומעקב אחר ביצוע.
- מאחר וביקורות בטיחות מקיפות לאורך כל השנה אינן נעשות באופן שוטף (למעט ביצוע המבדק השנתי) – הפניות למוקד הן המקור הכמעט בלעדי לקבלת מידע שוטף על ליקויים/מפגעים.
- ב. כל פנייה בנושא שנוגע לתחום הבטיחות במוסדות חינוך מתוייגת ע"י עובדי המוקד לפי רשימת נושאים המוגדרים במערכת הממוחשבת ולפי היחידה אליה מועבר הנושא לטיפול (יש לציין כי כל הפניות למוקד העירוני – בכל הנושאים – מוכוונות בשיטה זו). ישנן עיריות אחרות בהן הפניות למוקד מתוייגות לפי נושא הפנייה הכללי. דהיינו: אם מתקבלת פנייה במוקד עיריית רחובות בענין מעקה שנשבר במדרגות בית ספר – היא מתוייגת בסעיף "מעקות" ולפי גורם מטפל "מסגריה באגף התחזוקה"; ואילו בשיטה האחרת לניהול מוקד - הנושא מתוייג בסעיף ראשי "בטיחות במוסדות חינוך" ובהמשך בסעיף משנה לפי הליקוי – "מעקות" (ע"י כך מתקיים ריכוז של כל הפניות בנושאים השונים הנוגעים לתחום הבטיחות במוסדות חינוך).
- ג. היחידות בעירייה אליהן מועבר **ישירות** הטיפול במרבית הפניות שהגיעו למוקד בנושאים הנוגעים לבטיחות במוסדות החינוך, הן:
 - מחלקת בינוי (באגף התחזוקה).
 - מחלקת חשמל (באגף התחזוקה).

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(1) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- מחלקת מסגריה (באגף התחזוקה).
- מחלקת בטחון/בטיחות (בנושאי כיבוי אש).
- מחלקה טכנית באגף גנים ונוף (בנושאי מתקני משחק).
- מחלקות גני ילדים, בתי"ס יסודיים, בתי"ס תיכוניים באגף החינוך (בנושאים ספציפיים, לדוגמה: בפניות בענין קודן לשער גני ילדים מטפלת ישירות מחלקת גני ילדים באמצעות קבלן ייעודי לנושא זה).

ד. אין מערכת מרכזית אליה מנותבות כל הפניות השונות המגיעות למוקד בנושאי בטיחות במוסדות חינוך (ובכלל זאת גם לא במשרד העוסק בביטחון/בטיחות מוסדות חינוך באגף בטחון, בטיחות וחירום). כל גורם מטפל מקבל את הפנייה ישירות אליו, הוא קובע את סדרי העדיפויות של הטיפול בפניות השונות והוא גם אחראי למעקב ול"סגירת" הפנייה.

יחד עם זאת לשכת מנהל אגף החינוך מקבלת לידיעתה (לעמדת מחשב אחת) את כל פניות המוקד בנושאים השונים הנוגעים למוסדות החינוך בעיר (ובין השאר בנושאי הבטיחות).

ה. עבור כל תחום טיפול נקבע "זמן תקן", דהיינו משך הזמן המירבי שבמסגרתו יש לסיים את הטיפול בנושא (הזמנים מפורטים בטבלה להלן).

זמן התקן שנקבע הוא אחיד עבור כל סוגי הליקויים באותו תחום, ואינו מבדיל בין חומרת הליקויים השונים ובין הסכנה הנשקפת לתלמידים כתוצאה מאותו ליקוי. לדוגמה: עבור "תיקון מעקה" נקבעו 10 ימים – אולם ישנם מקרים בהם התיקון חיוני ודחוף ביותר למניעת סכנה מוחשית לנפילה ממקום גבוה, לעומת תיקון מעקה שאינו מהווה סכנה מיידית. כך גם לגבי מדרגות, חלונות, זכוכיות וכד'.

לדברי העוסקים בתחום – באגף בטחון ובטיחות, באגף החינוך ובמוקד העירוני – כל פנייה דחופה שיש לטפל בה מיידית ושהליקוי מהווה סכנה חמורה, מקבלת קדימות וזירוז באמצעות שיחות טלפון ספציפיות אל הגורם האמור לטפל במפגע.

ו. למעט המקרים הדחופים ביותר, כמפורט לעיל, סדר העדיפויות של הטיפול בפניות (במסגרת זמן התקן) נקבע בדרך כלל בלעדית ע"י היחידה המטפלת (ברוב המקרים ע"י המחלקות השונות באגף התחזוקה) – וזאת ללא המלצה והכוונה של גורם מקצועי בבטיחות: (אנשי הבטיחות באגף הבטחון שכלל אינם מקבלים, גם לא לידיעה, את פניות המוקד המנותבות לאגף התחזוקה) או של הגורם הממונה על המקומות בהם נמצאים הליקויים (אגף החינוך).

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ז. להלן טבלת פניות מוקד בשנת 2012 בנושאים מרכזיים הנוגעים לבטיחות במוסדות חינוך:

הנושא	הועבר לטיפול	מס' פניות 2012	אחוז סגירה 31.12.12	זמן התקן
זגגות	בינוי במוסדות	80	98.75	5 ימים
מדרגות	בינוי במוסדות	35	100.00	12 ימים
תיקון מרצפות	בינוי במוסדות	282	98.23	10 ימים
תיקון חלונות	בינוי במוסדות	174	99.43	8 ימים
תיקון תקרות	בינוי במוסדות	185	98.38	12 ימים
מדפים	בינוי במוסדות	255	100.00	5 ימים
עבודות בניה שונות	בינוי במוסדות	1383	99.57	12 ימים
קצר חשמלי	חשמל במוסדות	704	99.43	1 יום
שקע שבור	חשמל במוסדות	326	99.39	1 יום
חוטי חשמל גלויים	חשמל במוסדות	87	100.00	1 יום
מעקות	מסגריה	154	99.35	10 ימים
סורגים	מסגריה	106	100.00	4 ימים
גדרות	מסגריה	386	100.00	6 ימים
כיבוי אש	בטחון/בטיחות	152	100.00	7 ימים
בטיחות מתקני משחק	טכנית/גנים ונוף	264	100.00	8 שעות
טיפול במתקני משחק	טכנית/גנים ונוף	123	100.00	2 ימים

ח. מנתוני הטבלה לעיל עולה כי אכן מרבית הפניות נסגרו נכון ליום 31 בדצמבר, אולם לנתון זה אין משמעות מיוחדת, מאחר והוא נותן תמונת מצב לתאריך מסוים בלבד מבלי להתייחס מתי נפתחה הפנייה. לעומת זאת, להלן בדיקה של נתונים מהמוקד (לאותם תאריכים) לגבי משך הטיפול – מפתחת הפנייה ועד לסגירה:

הנושא	זמן התקן	גורם מטפל	אחוז סגירה אחרי יומיים	אחוז סגירה אחרי שבוע
זגגות	5 ימים	בינוי במוסדות		66.25
מדפים	5 ימים	בינוי במוסדות		55.55
תיקון חלונות	8 ימים	בינוי במוסדות		47.40
קצר חשמלי	1 יום	חשמל במוסדות	21.59	68.32
שקע שבור	1 יום	חשמל במוסדות	17.79	57.97
חוטי חשמל גלויים	1 יום	חשמל במוסדות	20.00	63.53
סורגים	4 ימים	מסגריה		89.63
גדרות	6 ימים	מסגריה		89.10
כיבוי אש	7 ימים	בטחון/בטיחות		77.63
בטיחות מתקני משחק	8 שעות	טכנית	35.98	82.57
טיפול במתקני משחק	2 ימים	טכנית	33.33	82.12

מנתוני הטבלה לעיל עולה כי:

- בכל הנושאים המפורטים בטבלה (שהם נושאי הטיפול הדחופים ביותר), לאחר סיום זמן התקן עדיין לא הסתיים הטיפול, כאשר היקף הפניות שלא טופלו בטווח הזמן שנקבע נע בין כ- 82% ל-כ 10%.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העירייה. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- בולטת אי העמידה של מחלקת חשמל בזמני התקן, כלומר אי מתן מענה בזמן שנקבע לליקויים/מפגעים שמרביתם מהווים סכנה מוחשית.

9. מנהל בטיחות מוס"ח בעירייה

- א. עפ"י חוזר מנכ"ל משרד החינוך מ-2008 ("הבטחת הבטיחות בגן הילדים"), "כדי להבטיח ולייעל את הטיפול בקידום נושאי הבטיחות וכדי למנוע מפגעי בטיחות במוסדות החינוך – תמנה הרשות המקומית **מנהל בטיחות מוסדות חינוך** מוסמך שיונחה ע"י קב"ט הרשות/קב"ט מוסדות חינוך הרשות. הרשות המקומית תפעל בהתאם להנחיותיו של מנהל הבטיחות ברשות המקומית" (סעיפים 4.4 – 4.5 בחוזר).
- ב. בעיריית רחובות מונה בנובמבר 2006 מר א.ל. לתפקיד "רכז בטיחות במוסדות חינוך". המינוי הוא במסגרת אגף שירותי חירום, בטחון ובטיחות. הנ"ל סיים ב-2007 קורס ממונים על הבטיחות בעבודה (מטעם משרד התעסוקה והמוסד לבטיחות וגיהות) ובעת ביקורת זו נמצא בשלבי סיום של השתתפות בקורס מנהלי בטיחות במוסדות חינוך (מטעם משרד החינוך ומכון התקנים).
- ג. בעיריות רבות בארץ מנהלי הבטיחות במוסדות החינוך פועלים במסגרת אגף החינוך (לדוגמה: בתל-אביב, ברמת-גן, בראשון לציון), ואילו בעיריות אחרות השייך הוא כנהוג ברחובות (באגף הביטחון העירוני).
- ד. רכז בטיחות במוסדות חינוך בעיריית רחובות עוסק בעיקר בנושאים הבאים:
- 1) ביצוע ביקורת בטיחות שנתית בכל אחד מבתי הספר וגני הילדים שבעיר (פירוט בסעיף 12 להלן).
 - 2) ריכוז שוטף של תחום כיבוי אש בכל מוסדות העיריה (לרבות מוסדות החינוך) – כאשר הטיפול השוטף בשטח נעשה ע"י חברה קבלנית. לדוגמה: טיפול בקריאות שירות בנושא תקלות במערכות גילוי אש.
 - 3) בדיקה נקודתית במוסדות חינוך בעקבות פנייה ספציפית בנושא מסוים.
 - 4) ביקורות בטיחות לקייטנות.
- ה. **רכז בטיחות מוס"ח ברחובות אינו עורך ביקורות בטיחות יזומות שוטפות במוסדות החינוך על בסיס תכנית שנתית (למעט המבדק השנתי), ואף גורם אחר לא עושה כן.**
- ו. **לא מגיעות לידיעתו כל הפניות למוקד בנושא מפגעי בטיחות במוסדות חינוך – אלא רק פניות בתחום כיבוי האש, או פניות מיוחדות הנוגעות לליקויים ספציפיים או דחופים ביותר.**
- ז. **הנ"ל (או כל גורם אחר במחלקת בטחון) אינו מנהל כל מעקב ביצוע בפניות שהגיעו למוקד בתחום הבטיחות במוסדות החינוך (למעט בנושאי כיבוי אש) – שכאמור לעיל הטיפול בהן אמור להיעשות ע"י המחלקות השונות בעירייה**

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

(אליהן הפנייה הועברה) והן האמורות לדווח למוקד על סיום הטיפול. כמו כן לא מתקיים מעקב אחר תיקון הליקויים שנמצאו במבדקים השנתיים (סעיף 11 להלן): אלה אינם רשומים במוקד ואינם נכללים במסגרת "זמן התקן".

10. דיווחי בטיחות ממוסדות החינוך

א. בנוסף לפניות השוטפות למוקד, כל גנת וכל עוזר בטחון/בטיחות בבי"ס חייב לדווח על גבי טופס מובנה מיוחד על ממצאי בדיקה שהם עורכים בביה"ס/בגן. בתיה"ס נדרשים לשלוח את הטופס (בפקס או בדוא"ל) כל חודשיים. תחומי הבדיקה הרשומים בטופס: ארגון חצר ביה"ס; מתקני חצר; גידור; שער; שבילי גישה ומגרשי ספורט; ברזיות; מבנה בית הספר; המסדרון; המדרגות; חלונות; מעקות; דלתות; חשמל. בבדיקת הביקורת נמצא כי הדו"חות נשלחים מבתי הספר באופן סדיר.

לדברי מנהל מחלקת בטחון ובטיחות ישנה הבהרה ברורה לכל בתיה"ס כי משלוח טופס זה אינו בא במקום פנייה למוקד העירוני. לדבריו, מאחר ומרבית הליקויים מדווחים למוקד – טופס זה משמש עבורם בעיקר כבקרה וכמעקב אחר המצב הבטיחותי בבי"ס.

הגננות אמורות לשלוח טופס דומה (כאשר חלק מנושאי הבדיקה הותאמו לגנים) מדי שלושה חודשים – אולם לדברי מנהל מחלקת בטחון נושא זה עדיין לא הוטמע כהלכה והביצוע הוא חלקי. יש כוונה לחזק את הבקרה על משלוח טפסי הדיווח בשנה"ל תשע"ד.

11. סקר הבטיחות (המבדק) השנתי

א. בהתאם לחוזרי מנכ"ל משרד החינוך, על הרשות המקומית לקיים אחת לשנה סקר בטיחות להערכת הסכנות במוסדות החינוך הפועלים בתחומה (בתי"ס וגני ילדים) כולל מתן דו"ח מסכם.

ב. בעיריית רחובות עורך את כל המבדקים רכז בטיחות מוסדות חינוך באגף בטחון ובטיחות. ישנן עיריות שאת חלק מהמבדקים אצלן מבצעים יועצים חיצוניים שהוסמכו לכך ע"י מכון התקנים. כמו כן אנשים מטעם משרד החינוך עורכים מבדקים מדגמיים בחלק ממוסדות החינוך ברשויות המקומיות.

ג. באגף בטחון ובטיחות בעירייה, עוד 3 בעלי תפקידים הם בוגרי קורס מנהלי בטיחות במוסדות חינוך (מטעם משרד החינוך ומכון התקנים), ובעל תפקיד נוסף אמור לעבור קורס זה בקרוב – אולם הם אינם נוטלים חלק בביצוע הבדיקות הנ"ל.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

ד. הביקורת מצאה כי בעיריית רחובות נערכת מדי שנה בדיקת בטיחות בכל בתי הספר וגני הילדים בעיר. לגבי כל אחד מהנושאים שנבדק במוסד החינוכי ושנמצא בו ליקוי - מצוין פירוט הליקוי, מה נדרש לבצע לצורך התיקון, דרגת קדימות הטיפול, ושם הגורם האחראי לתיקון (בדרך כלל אגף התחזוקה או מנהל המוסד החינוכי). כל הדו"חות מוקלדים למערכת הממוחשבת ואף יוצאים לאור בחוברת מיוחדת (אחת עבור בתי"ס, אחת עבור גני ילדים).

בנוסף לכך מכינים חוברת שלישית שהיא ריכוז כל המפגעים שנמצאו במוסדות החינוך ("תוכנית עבודה") וחלוקתם לפי נושאי טיפול (חשמל, גידור, מעקה, מגן אצבעות וכד'), וכולל דרגת קדימות הטיפול. סיכום המפגעים לפי הסקר השנתי ("תוכנית העבודה") נשלח לאגפים השונים בעירייה, לרבות לאגף החינוך.

ה. דירוג הקדימות, המקובל בבדיקות בתחום זה בארץ, הוא:
דירוג 1: ליקוי/מפגע חמור, המחייב טיפול מיידי (כגון שקע חשמל גלוי, בור שנפער וכו').
דירוג 2: ליקוי המטופל בהתאם לסדר עדיפויות שקובעת העירייה.
דירוג 3: בחומרה פחותה, בהתאם לזמני תקן שקובעת העירייה ו/או תוכנית רב-שנתית.
מעיון בחוברות סיכום הבדיקות ותוכנית העבודה לשנת הלימודים תשע"ב (החוברות האחרונות הקיימות בעת הביקורת) נמצא כי:
בבתי ספר מרבית הקדימויות (כ-93%) הטיפול היו בדרגה "2" (585 מתוך 627 ליקויים); 41 קדימויות היו בדרגה "1"; ו-1 קדימות בדרגה "3".
בגני הילדים כל הקדימויות היו בדרגה "2".

ו. לא קיים כל מערך מעקב ובקרה אחר טיפול בליקויים/מפגעים שנמצאו בסקר השנתי.
הממצאים אינם נרשמים כ"פניות מוקד" ואינם נכללים במסגרת זמן התקן הפורמלי.
בבדיקת הפתע שערכה הביקורת בבתי ספר ובגני ילדים (סעיפים 14, 15 להלן) נמצאו במקום ליקויים ומפגעים רבים שעדיין נותרו כשנה וחצי לאחר שנמצאו ותועדו במבדקי הבטיחות, (חלקם נותרו אף תקופה ארוכה יותר).

לדברי סגן מנהל האגף, ישנה כוונה לערוך בעתיד את המבדקים השנתיים באמצעות מערכת ממוחשבת שתאפשר הקלדת הממצאים (סעיפי הליקוי) בזמן אמת למוקד העירוני – וכך מיידי עם מציאתם הם ינותבו כפניות מוקד.

12. **בדיקות בטיחות יזומות במוסדות החינוך**
מעבר למבדק הבטיחות השנתי בכל מוסדות החינוך (לפי הנחיות חוזר מנכ"ל משרד החינוך), המבוצע ע"י עיריית רחובות כהלכה (כמפורט בסעיף 11 לעיל) – לא נערכות באופן שוטף ולפי תוכנית עבודה בדיקות בטיחות יזומות, מקיפות ומתועדות. נערכות ע"י מחלקת בטחון ובטיחות, בדיקה חזותית-כללית של היבטי בטיחות שונים בחלק מהמוסדות, במסגרת ביקורות בטחון יזומות. אולם בדיקה חלקית זו אינה יכולה להוות תחליף לביקורת בטיחות מקיפה.

סמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

התוצאה ממצב זה היא שבמשך שנה שלמה, בין סיום ביצוע מבדק שנתי לבא אחריו – לא נערכות ביקורות בטיחות מקצועיות שוטפות ע"י מי שהוסמך לכך מקצועית ע"י משרד החינוך ומכון התקנים (מספר עובדים במסגרת מחלקת בטחון ובטיחות).

13. נהלים

- א. חוזרי מנכ"ל משרד החינוך מפורטים מאד בהקשר לדרישות השונות של הבטיחות במוסדות החינוך העירוניים – לרבות מפרטים טכניים מדויקים. יחד עם זאת החוזרים מטילים אחריות ומגדירים משימות על "הרשות המקומית", מבלי לפרט מי במטה הרשות המקומית אחראי לכך ומהם ממשקי העבודה בתוך הרשות המקומית. לעומת זאת מוטלות בחוזרים משימות מפורשות על מנהלי מוסדות החינוך והגננות.
- ב. **אין כל נהלים עירוניים המגדירים את חלוקת התפקידים באגפי העירייה, את האחריות ואת ממשקי העבודה בין העוסקים בהיבטים השונים הקשורים לבטיחות במוסדות החינוך; את קביעת סדרי העדיפויות לטיפול במפגעים/ליקויים; ואת דרכי המעקב והבקרה אחר ביצוע.**

14. בדיקה ע"י הביקורת בבתי ספר

הביקורת ערכה בדיקות פתע מדגמיות בנושאי בטיחות ב-10 בתי ספר יסודיים ברחבי העיר. לביקורת התלווה רכז הבטיחות במוסדות החינוך. ב-8 מבתי הספר פגשה הביקורת את המנהל/ת, ובכולם את רכז הבטיחות (העב"ט) ו/או את אב-הבית.

הנושאים שנבדקו: חצר המוסד (ויזואלית), גדר היקפית, מדרגות, מעקות ומסעד יד, חלונות, רצפות, דלתות (מגן אצבעות, מאיט סגירה, מעצור דלת), שונות.

להלן עיקרי הממצאים במוסדות שנבדקו (מפורטים רק ליקויים/הערות).
ליקויים שנמצאו הושאו לממצאים בדו"חות ביקורת הבטיחות העירונית שנערכה בכל בתי הספר בחודשים נובמבר 2011 – ינואר 2012 (כשנה וחצי לפני ביצוע הבדיקה הנוכחית):

בי"ס "בכור לוי" (27.5.2013)

- (1) פתחי מילוט ואוורור (של המקלט) בחצר ללא תיחום (בגובה 116 – 102 ס"מ), וילדים יכולים לטפס עליהם וליפול. **ליקוי זה נמצא כבר ב- 10.11.2011**
- בדו"ח ביקורת בטיחות – אולם עדיין קיים.**
- (2) ברחבה המרוצפת בחצר ישנם הפרשי מפלסים, כולל ליד ספסלי בטון, שהם בגובה 60-70 ס"מ – ללא מעקה. קיימת סכנת נפילה. **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה ב- 10.11.2011 – אולם עדיין קיים.**

סמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(1) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (3) סף הבמה בחצר הוא בגובה 82 ס"מ, ללא מעקה בטיחות. מדרגות לבמה ללא מסעד יד. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה ב- 10.11.2011 – אולם עדיין קיים.
- (4) בחצר ישנם הפרשי גבהים, חפצים בולטים וכו'. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה ב- 10.11.2011 – אולם עדיין קיים.
- (5) מסילות חלונות חיצוניים במסדרונות (בין השאר בקומה ג') הן ישנות ולכן לא מחזיקות כנדרש את החלונות וע"י פתיחה חזקה מאד החלונות יכולים לצאת מהמסילה וליפול.
- (6) במשטחי הישיבה (מדרגות) באמפיתיאטרון הלבנים לא אחידות ולא שלמות.

בתאריך 13.11.2012 כתבה מנהלת ביה"ס מכתב לאנשי אגף החינוך ולאנשי אגף בטחון ובטיחות בנושא ליקויי בטיחות בביה"ס. לדבריה פנייה זו נעשית "בעקבות ליקויי בטיחות שהתרענו עליהם יותר מפעם אחת, וביצענו קריאות רבות למוקד 106".

בין שאר הנושאים שבמכתב:

- "מזה מספר שנים אנו מבקשים טיפול בחלונות הכיתות שלא ניתן יהיה להזיזם מהמסילה. אשתקד לקראת סוף שנת הלימודים ניסו תלמידים לפתוח את החלון, החלון ניתק מהמסילה ונפל מהקומה השלישית לחצר ביה"ס, שבה שיחקו תלמידים בהפסקה – בנס לא אירע אסון. דיווחנו על זה".
- כל הפעילות הבית-ספרית מתקיימת באמפיתיאטרון, ומדרגות האמפי שבורות וחלקן נותקו ממקומן. דיווחנו על זה מספר פעמים".

בי"ס "עץ החיים" (27.5.2013)

- (1) חסר מסעד יד בכל גרם המדרגות בתוך המבנה. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה ב- 29.11.11 – אולם עדיין קיים. כמו כן ליקוי זה הוזכר במכתבו של רכז הבטיחות בביה"ס למוקד מיום 10.9.12 ומיום 24.10.12 וכן בטופס שנשלח למחלקת בטחון ובטיחות באוקטובר 2012 – אולם עדיין קיים.
- (2) בחצרות ביה"ס מפגעים רבים, כגון: הפרשי גבהים, קורות, חפצים בולטים (צינורות ניקוז, סלעים וכו', בורות ביוב וכן שורשים), קרקע קשיחה וכו'. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה ב- 29.11.11 – אולם עדיין קיים. כמו כן הוזכר במכתבים של רכז הבטיחות בבי"ס, כמוזכר בסעיף 1 לעיל.
- (3) כבלי חשמל עוברים מעל מתחם ביה"ס.
- (4) במרכז החצר עמוד חשמל ישן מעץ (לא בשימוש) עליו תלוי כבל עיגון (שאינו בשימוש) רופף העלול להוות סכנה לילדים בחצר.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (5) המדרגות בחצר ליד השירותים : בליטה בסוף המדרגות וקצה המעקה אינו מעוגל ומהווה מפגע.
ליקוי זה צוין בפניותיו של רכז הבטיחות בביה"ס, כמוזכר בסעיף 1 לעיל, - אולם עדיין קיים.
- (6) בתחתית המבנה של ביה"ס והשירותים מספר חללים המאפשרים חדירה של ילדים דרכם למרווח הקיים בין תחתית המבנה ובין הקרקע. פתח אחד החללים נחסם בסורג (במרווחים של 12 ס"מ ולא 10 ס"מ כנדרש) ושאר החללים פתוחים לכל דיכפין. **לדעת הביקורת זוהי סכנה בטיחותית משמעותית.**
- בי"ס "סמילנסקי" (27.5.2013)
- לא נמצאו ליקויי בטיחות
- בי"ס "שריד" (27.5.2013)
- לא נמצאו ליקויי בטיחות
- בי"ס "סינני" (27.5.2013)
- (1) היעדר מסעד יד במדרגות למבנה ההנהלה ובמקומות נוספים. **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 24.11.11 – אולם עדיין קיים.**
- (2) בגדר ההיקפית מרווחים של כ- 12 ס"מ. **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 24.11.11 – אולם עדיין קיים.**
- (3) בחצרות ביה"ס מכשולים של הפרשי גבהים, בורות, חפצים בולטים, קרקע קשיחה. **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 24.11.11 – אולם עדיין קיים.**
- (4) מעקה בקומה שנייה בגובה עד 1 מטר, (ולא 1.1 מטר כנדרש). **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 24.11.11 – אולם עדיין קיים.**
- (5) בספריה אין יציאת חירום עם פתחי מילוט מתאימים. **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 24.11.11 – אולם עדיין קיים.**
- (6) פתחי יציאת חירום של מקלטים בחצר הם בגובה עד 190 ס"מ – ללא הגנה מטיפוס ונפילה (מעקה בטיחות, גדר וכו').
- (7) הפרשי מפלס במגרש כדורסל כ- 53 ס"מ ללא מעקה בטיחות.
- (8) מימין למדרגות להנהלה קיר תומך עם אבנים רופפות – הגובה במקום 165 ס"מ.
- (9) המדרגות החיצוניות במבנה המרכזי הן חיצוניות וחשופות לגשמים בחורף – ללא סככה מעל. כתוצאה מכך סכנת החלקה בעת גשמים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

בי"ס "בן גוריון" (28.5.2013)

- (1) בחצר הפרשי גובה של כ- 75-80 ס"מ ללא מעקה. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 24.11.11 – אולם עדיין קיים.
- (2) בחצר בור ביוב בולט כ- 40 ס"מ מהקרקע. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 24.11.11 (מכשולים בחצר) – אולם עדיין קיים.

בי"ס "בן צבי" (28.5.2013)

- (1) במדרגות הפנימיות במסדרונות ובקומות אין מסעד יד. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 1.1.12 – אולם עדיין קיים.
- (2) אין מסעד יד במדרגות מבנה אמנות. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 1.1.12 – אולם עדיין קיים.
- (3) אין מעקה מתאים בבימת המסדרים (גובה כ- 70 ס"מ). ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 1.1.12 – אולם עדיין קיים.
- (4) שורשי עץ בולטים גורמים למכשול בחצר. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 1.1.12 – אולם עדיין קיים.
- (5) מרווחי הסורגים בגדר ההיקפית 11-12 ס"מ. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 1.1.12 – אולם עדיין קיים.

בי"ס "הבאר" (28.5.2013)

- (1) בכל הכיתות חלונות זכוכית (היכולים להתנפץ) מעל הדלתות. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 8.1.12 – אולם עדיין קיים.

בי"ס "עידוד" (28.5.2013)

- (1) בשירותים מראות מזכוכית היכולות להתנפץ. מראה אחת שבורה הודבקה. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 9.1.12 – אולם עדיין קיים.
- (2) בחלונות הכיתות מרווחי הסורגים 11 ס"מ. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 9.1.12 – אולם עדיין קיים.
- (3) קיימים מכשולים בחצר, הפרשי גבהים, שורשים. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 9.1.12 – אולם עדיין קיים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (4) הדלתות בחדר האוכל המשמשות גם ליציאת חירום חסרות מנגנון לפתיחה מהירה. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 9.1.12 – אולם עדיין קיים.
- (5) בגדר ההיקפית סביב המוסד הסורגים גמישים, יחסית, המרווחים 11 ס"מ. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 9.1.12 – אולם עדיין קיים.

בי"ס "ויצמן" (28.5.2013)

- (1) בשטח הפנימי של ביה"ס הגדר נמוכה מהנדרש והיא בעלת אלמנטים חדים היכולים לפצוע. בדו"ח הבדיקה מיום 22.11.11 כתוב כי ליקוי זה נמצא מזה בדיקה שנתית שלישית !!! (הערות הביקורת: ועדיין קיים).
- (2) המעקה בחצר בגובה 47 ס"מ ממדרך רגל (במקום 1.10 מטר). קיימת סכנת נפילה. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 22.11.11 – אולם עדיין קיים.
- (3) בחצר ישנם מכשולים, חסר חול (קרקע קשיחה) וכן מכסים בולטים של בורות ביוב. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 22.11.11 - אולם עדיין קיים.

ממצאי הבדיקה לעיל ב- 10 בתי הספר מראים כי כ- 76% מהליקויים/מפגעים שנמצאו עכשיו, נמצאו ודווחו כבר במבדקי הבטיחות השנתיים של מחלקת בטחון ובטיחות כשנה וחצי לפני מועד הביקורת הנוכחית, אולם הם עדיין קיימים (כשליקויים אחדים התגלו כבר במבדקי בטיחות קודמים יותר). רבים מהם הם ליקויים שהמשך קיומם מהווה סכנה ממשית לבטיחות התלמידים בעוד הטיפול בהם אינו מצריך עבודת תשתית מקיפה/מורכבת או יקרה במיוחד.

15. בדיקה ע"י הביקורת בגני ילדים

הביקורת ערכה בדיקות פתע מדגמיות בנושאי בטיחות ב- 16 גני ילדים ברחבי העיר. לביקורת התלווה רכז הבטיחות במוסדות החינוך. הנושאים שנבדקו: חצר המוסד; גדר היקפית; דלתות; חלונות; רצפות; תרמיל עזרה ראשונה; אביזרי חשמל; מתקני חצר; שונות.

להלן עיקרי הממצאים בגנים שנבדקו (מפורטים רק ליקויים/הערות). ליקויים שנמצאו הושו לממצאים בדו"חות ביקורת הבטיחות העירונית שנערכה בכל גני הילדים בחודשים אוקטובר 2011 – דצמבר 2013 (כשנה וחצי לפני ביצוע הבדיקה הנוכחית):

גן "תדהר" (12.6.2013)

- (1) גובה המתלים אינו בטיחותי (90 ס"מ, במקום מינימום 1.20 מ'). ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 15.11.11 – אולם עדיין קיים. בדו"ח 15.11.11 כתוב כי ליקוי זה נמצא מזה השנה השלישית!!!

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (2) מרווח סף דלתות תאי שירותים מהרצפה נמוך מ- 20 ס"מ (15 ס"מ). **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 15.11.11 – אולם עדיין קיים.**

גן "כליל החורש" (12.6.2013)

- (1) גובה המתלים אינו בטיחותי (אותה הערה כמו גן "תדהר" לעיל). **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 15.11.11 – אולם עדיין קיים.**
- (2) מרווח סף דלתות תאי שירותים מהרצפה נמוך (אותה הערה כמו גן "תדהר" לעיל). **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 15.11.11 – אולם עדיין קיים.**

גן "יערה" (12.6.2013)

- (1) גובה המתלים אינו בטיחותי (אותה הערה כמו בשני הגנים לעיל). **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 15.11.11 – אולם עדיין קיים.**
- (2) בסככת ריכוז בחצר חסר חול ולכן נחשפו בסיסי בטון המחזיקים את עמודי העץ.

גן "תפוז" (12.6.2013)

- (1) בסככת ריכוז בחצר חסר חול ולכן נחשפו בסיסי בטון המחזיקים את עמודי העץ.

גן "נווה" (12.6.2013)

- (1) לדלתות הכניסה (חצי גובה) לשטח בתי שימוש ולמטבח – חסר מגן אצבעות וגלגל האטה.
- (2) בחצר הגן הוקם (כנראה ביוזמת ההורים) פסל מבטון בצורת תולעת וחלק ממנו מהווה סכנה בטיחותית.

גן "חרוב" (12.6.2013)

- (1) ארגז חול עם שכבת חול נמוכה מאד כשדופן בטון מסביב בגובה כ- 27 ס"מ.
- (2) כיסוי בור ניקוז בחצר בולט.
- (3) צינור השקייה מגומי בחצר בולט מעל הקרקע – ניתן להתקל בו וליפול.

גן "דקל" (12.6.2013)

- (1) ארגז חול עם שכבת חול נמוכה מאד כשדופן בטון מסביב בגובה כ- 25 ס"מ.
- (2) גדר רשת מחיצה פנימית ליד מחסן בחצר פרוצה – והמקום יכול לשמש כ"אזור נסתר" לילדים.
- (3) חסר כיסוי מגן לברז מים בחצר.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

(4) כיסוי בור ניקוז בחצר בולט.

גן "שלו" (12.6.2013)
לא נמצאו ליקויי בטיחות.

גן "הלל" (12.6.2013)
בסיס בטון של עמוד בסככת ריכוז – חשוף.

גן "נועם" (12.6.2013)
(1) מכסה בור ניקוז בחצר חשוף – עקב נסיגת חול.

(2) הקרקע בחצר קשיחה.

(3) בסיסי בטון של עמודי סככות בחצר חשופים.

גן "אלון" (12.6.2013)
(1) חסר בלם דלת בכניסה ויציאת החירום. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 1.1.12 – אולם עדיין קיים.

(2) בדלתות חסר תפס דלת. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 1.1.12 – אולם עדיין קיים.

(3) בשירותים מראות זכוכית מחומר שביר. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 1.1.12 – אולם עדיין קיים.

גן "דולב" (12.6.2013)
לא נמצאו ליקויי בטיחות.

גן "קורנית" (12.6.2013)

(1) אין מאחז יד בשביל הכניסה. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 7.11.11 – אולם עדיין קיים. בבדיקה מ- 2011 כתוב שליקוי זה נמצא כבר שנה שניה!

(2) אין בלם דלת ותפס דלת בכניסה הראשית. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 7.11.11 – אולם עדיין קיים.

(3) קיימים חלונות גדולים מזכוכית רגילה בין החדרים במרכז הגן.

גן "גפן" (12.6.2013)
(1) אין מאחז יד במדרגות מהשער הראשי. ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 7.11.11 – אולם עדיין קיים.

גן "חלמונית" (12.6.2013)
(1) בארגז חול מפלס החול נמוך והדופן הוא בגובה 24 ס"מ.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (2) בחצר כבל אנטנה של טלויזיה בכבלים מתנופף וניתן להתקל בו וליפול. (בגן אין טלויזיה בכבלים). **המפגע דווח כבר לפני כשנה אולם עדיין קיים.**

גן "אדמונית" (12.6.2013)

- (1) אין פסים למניעת החלקה במדרגות. **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 7.11.11 – אולם עדיין קיים.**

- (2) אין תפס דלת בשירותים. **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 7.11.11 – אולם עדיין קיים.**

- (3) ארונות מתכת אינם מעוגנים לקיר למניעת נפילה. **ליקוי זה נמצא כבר בבדיקה מיום 7.11.11 – אולם עדיין קיים.**

- (4) במרכז החצר המשחקים עץ עם גזע מחוספס וכל היתקלות בו יכולה לגרום לפציעה.

ממצאי הבדיקה לעיל ב- 16 גני הילדים מראים כי כ- 47% מהליקויים/מפגעים שנמצאו עכשיו נמצאו ודווחו כבר במבדקי הבטיחות השנתיים של מחלקת בטחון ובטיחות כשנה וחצי לפי מועד הביקורת הנוכחית, אולם הם עדיין קיימים (כשליקויים אחדים התגלו כבר במבדקי בטיחות קודמים עוד יותר). רבים מהם ליקויים שהמשך קיומם מהווה סכנה ממשית לבטיחות התלמידים, בעוד הטיפול בהם אינו מצריך עבודת תשתית מקיפה/מורכבת או יקרה במיוחד.

- בנוסף לכך הביקורת התרשמה מהבדיקה בגנים כי:
- קיימת תופעה שכיחה של התייבשות קורות העץ בסככות ריכוז, בספסלים/משענות ובמתקני המשחקים. כתוצאה מכך כפיסים בולטים או קרובים לבלוט – ובכך יש סכנה לפציעה.
 - תיקי עזרה ראשונה בחלק מהגנים נשמרים לא בארון סגור (אלא במדפים במחסנים וכו') וכתוצאה מכך הם חשופים ביותר לאבק ובכך עלולה להיות פגיעה לסטריליות של הפריטים שבתיק.
 - במתחם של מספר גנים (כגון: "תדהר", "כליל החורש", "נועם") – דווח על הימצאות עקרבים ו/או נדלים מזה תקופה ארוכה.

16. אישור בטיחות לפני פתיחת שנה"ל

- א. לפי חוזר מנכ"ל משרד החינוך (ינואר 2013 וינואר 2008) על הרשות המקומית לדווח למחוז של משרד החינוך עד 15 באוגוסט בכל שנה על גמר ההכנות מבחינה בטיחותית של מוסדות החינוך לפתיחת שנת הלימודים – ע"י משלוח **אישור בטיחות** עבור כל מוסד חינוכי. אישור זה הוא תנאי לקבלת רישיון. הבדיקות במוס"ח ברחובות נערכות ע"י עובדי מחלקת הביטחון.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ב. הביקורת בדקה את קיומם של אישורי הבטיחות שניתנו (בעבר) לקראת פתיחת שנה"ל תשע"ג.

נמצא כי לכל בתיה"ס וכל גני הילדים ניתן אישור.

יחד עם זאת: לגבי מוסדות המוכר שאינו רשמי ברחובות – על מוסדות אלה מוטל להזמין יועץ בטיחות חיצוני לביצוע הבדיקה, ועליהם להעביר התוצאות למשרד החינוך ולידיעת מחלקת הביטחון העירונית. **נמצא כי אין אישורים אצל הקב"ט מבתי הספר "מאור מנחם", "צביה תיכון" ו"עמל".**

לדברי מנהל מחלקת בטחון – קיימת בעיה בריכוז אישורי הבדיקה הנ"ל מהגנים במוסדות שאינם רשמיים (רבים לא שלחו) ויש כוונה לאכוף הנושא ביתר שאת בשנה"ל הקרובה.

17. בטיחות אש במוסדות החינוך

א. לפי חוזר מנכ"ל משרד החינוך (פברואר 2013) – ההנחיות המחייבות בתחום בטיחות האש במוסדות החינוך הן אלו המפורטות בהוראה 523 של הרשות הארצית לכבאות ולהצלה.

הוראה זו של הנציבות מעודכנת לינואר 2013, והיא מתייחסת למוסדות החינוך למיניהם (בית ספר, גן ילדים, מעון יום מעל 10 תלמידים, פנימיות).

ב. רכז בטיחות מוסדות חינוך במחלקת בטחון באגף שירותי חירום הוא המרכז בעיריית רחובות את תחום כיבוי אש בכל מוסדות העירייה (ובכלל זאת בכל מוסדות החינוך).

בתחום זה העירייה מעסיקה חברה קבלנית לנושא ציוד ובטיחות אש – והיא מטפלת באספקת הציוד, בבדיקתו התקופתית ובכל נושא התחזוקה של הציוד – תוך דיווח שוטף לרכז הבטיחות בכל הנושאים, לרבות מועדי ביקורות הציוד במוסדות.

בבדיקת הביקורת נמצא כי מנוהל תיעוד תקין של המידע וקיים פיקוח הולם.

ג. לדברי מנהל מחלקת בטחון סיירי חברת האבטחה במוסדות חינוך עורכים אחת לחודש בדיקה של נושאים שונים בגני הילדים, ובמסגרת זו את תוקף בדיקת ציוד כיבוי אש (לפי המדבקה שהשאירה החברה החיצונית) וכן עורכים בדיקת ריענון עם הגננות אם הן יודעות היכן מצויים המטפים. הדו"חות החדשיים של הבדיקות מוצגים למנהל מחלקת בטחון.

ד. במסגרת הבדיקה המידגמית בנושאי בטיחות שערכה הביקורת ביוני 2013 ב-16 גנים (סעיף 14 לעיל) – נבדקו גם הימצאות מטפים ועמדת כיבוי אש (גלגלון).

נמצא כי בכל הגנים שנבדקו היו 2 מטפי אבקה במקום בולט בסמוך לכניסות/יציאות וכן גלגלון. כמו כן לפי המדבקות שעל המטפים לא עברה שנה ממועד הבדיקה האחרונה שנעשתה ע"י החברה החיצונית.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

18. ציוד עזרה ראשונה בגנים

- א. בהתאם לחוזר מנכ"ל (ינואר 2008) בכל גן ילדים יימצא תרמיל עזרה ראשונה ובו הציוד המפורט בנוהל. על כל בקבוק וקופסה יצוינו בבירור תוכנם והוראות השימוש בהם, ובכלל זה התאריך שבו יפוג תוקפם.
- ב. לדברי מנהל מחלקת בטחון בכל הגנים קיימות ערכות תקניות כנדרש, וחידוש הציוד נעשה באופן שוטף, בהתאם לצרכים. כמו כן, לדבריו, סיירי חברת האבטחה במוסדות חינוך עורכים אחת לחודש בדיקה של נושאים שונים בגני הילדים, ובמסגרת זו נבדק אם התיק קיים והאם הגננות יודעות על מיקומו. הדו"חות החודשיים של הבדיקות מוצגים למנהל מחלקת בטחון.
- ג. במסגרת הבדיקה המידגמית שערכה הביקורת ביוני 2013 ב- 16 גנים (סעיף 14 לעיל) – נבדקה גם הימצאות תיק ע"ר וכן נבדק באופן כללי תוכן התיק. נמצא כי בכל הגנים שנבדקו היה קיים תיק ע"ר ובו, באופן כללי, ציוד כנדרש. יחד עם זאת, כמפורט בסיכום של הבדיקות בגנים בסעיף 14 לעיל – **בחלק מהגנים תיקי עזרה ראשונה נשמרים במדפים, במחסנים וכד' (ולא בארון סגור) וכתוצאה מכך נמצא כי הם חשופים ביותר לאבק. בכך עלולה להיגרם פגיעה לסטריליות של הפריטים שבתיק.**

19. הדרכות והנחיות לצוותי מוסדות החינוך

- א. לקראת פתיחת כל שנת לימודים יוצאת לאור ע"י אגף בטחון, חירום ובטיחות חוברת ובה ריכוז כל הנוהלים והתפסים, תוכניות עבודה, הנחיות שונות, מידע וטלפונים, וכד'. החוברת מיועדת לכל מוסדות החינוך בעיר.
- ב. לקראת ובמהלך שנה"ל תשע"ג (מאוגוסט 2012 עד יוני 2013) נערכו הדרכות/השתלמויות לאנשי מוסדות החינוך בנושאי בטיחות (משולב בדרך כלל בנושאי בטחון), כדלהלן:

מספר משתתפים	נושא	תאריך
כ- 100	השתלמות מנהלי בתי"ס ורכזי בטחון	אוגוסט 2012
כ- 300	תדרוך גננות וסייעות	אוגוסט 2012
כ- 100	תדרוך מנהלות וסייעות צהרונים	אוגוסט 2012
כ- 40	הדרכה לסייעות גנים	אוגוסט 2012
52	השתלמות לרכזי בטחון/בטיחות בתי"ס	ספטמבר 2012
72	השתלמות לרכזי טיולים (בתי"ס ברחובות ובסביבה)	ספטמבר 2012
35	הדרכה למנהלות גן חדשות	נובמבר 2012
	הדרכת כיבוי אש לצוותי כיבוי בתי"ס	דצמבר 2012
	הדרכה ע.ר. לצוותי בתי"ס	ינואר 2013
32	הדרכה ע.ר. לצוותי בתי"ס	מאי 2013
כ- 100	תדרוך רכזי קייטנות	יוני 2013
	תדרוך מנהלות קייטנות צהרונים	

סמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

20. הפקת לקחים מתאונות במוס"ח

- א. מרבית התאונות במוסדות חינוך נגרמות בדרך כלל בשל גורם אנושי (התנהגות, כושר שיפוט, ערכים, פעילויות חינוך גופני וכו') ומיעוטן בשל גורם פיזי-סביבתי (ליקוי/מפגע בטיחות).
- ב. בהתאם לחוזר מנכ"ל משרד החינוך ע"ג 1 (א), מאוגוסט 2012, על מנהל המוסד החינוכי, ובכלל זה גננת, חלה החובה לדווח על כל תאונה שאירעה לתלמיד במהלך פעילות רשמית של המוסד החינוכי שבעקבותיה נדרש טיפול רפואי. כמו כן נאמר בנוהל כי יש לדווח מיד לאחראי על הבטיחות במחוז אם הגורם לתאונה הוא מפגע בטיחותי מסוכן או אם יותר מתלמיד אחד נפגע בו-זמנית מאותה סיבה.
- ג. כאשר הגורם הוא פיזי-סביבתי (נשוא ביקורת זו) ישנה חשיבות להפקת לקחים על מנת לנסות ולמנוע מקרים דומים בעתיד. הלקחים יכולים להיות קשורים, בין השאר, לאתר התאונה (המוסד החינוכי); לסוג הליקוי/מפגע; ולדרך הטיפול (אם היה) במפגע.
- לדברי סגן מנהל האגף לביטחון, בטיחות ושע"ח – לא כל מקרי התאונות במוס"ח בשל גורם פיזי-סביבתי (למעט מקרים חמורים) מגיעות לידיעת מחלקת בטחון, ואין במחלקת בטחון רשימה מרוכזת של כל התאונות מסוג זה (ולפיכך הביקורת לא יכלה לקבל נתונים כמותיים עליהן). כמו כן לא מתנהל במחלקה תהליך סדיר של ניתוח מקרים/הפקת לקחים ספציפיים ומערכתיים, לגבי תאונות שנגרמו בשל ליקויים פיזיים-סביבתיים.

מסקנות והמלצות

21. כללי

א. ההכרה בחשיבות נושא הבטיחות ניצבה כבר לנגד עיניהם של קדמונינו. בספר דברים פרק כ"ב (ח') נכתב: "כי תבנה בית חדש, ועשית מעקה לגגך, ולא – תשים דמים בביתך, כי יפל הנופל ממנו". והרמב"ם בחיבורו "משנה תורה" (ספר נזקים) קובע: "גובה המעקה – אין פחות מעשרה טפחים, כדי שלא ייפול הנופל ממנו. וצריך להיות המחיצה חזקה – כדי שיישען האדם עליה, ולא תיפול" (הלכות רוצח ושמירת נפש, פרק י"א) ומוסיף: "וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות – מצות עשה להסירו ולהישמר ממנו ולהיזהר בדבר יפה יפה... ואם לא הסיר, והניח המכשולות המביאין לידי סכנה – ביטל מצות עשה ועבר על "לא תשים דמים".

ב. במסגרת תחומי העיסוק של הרשויות המקומיות, נושא הבטיחות במוסדות חינוך הוא בעל אופי ייחודי – הן משום שעוסקים בליקויים/מפגעים העלולים להוות סכנה מוחשית ושעבור חלק מהם נדרש לצורך הסרתם/תיקונם טיפול **דחוף** תוך היערכות מתאימה לכך; והן משום שעסקינן בתינוקות של בית רבן השוהים במקומות הלימוד שלהם כאשר על העיריות ומערכת החינוך מוטלת חובה מוסרית וחוקית לספק להם סביבת לימוד בטוחה ובטיחותית.

ג. במסגרת ביקורת זו נבדקו ההיערכות והטיפול של עיריית רחובות בנוגע לבטיחות במוסדות החינוך.

הביקורת התרשמה כי הטיפול הוא תקין בכל הנוגע לתיעוד ולרישום הליקויים/מפגעים ובכל הנוגע להסברה ולהדרכה לצוותי החינוך. אולם נמצא כי הטיפול בנוגע לאיתור ולגילוי ליקויים, לקביעת סדרי עדיפויות, למשך הטיפול עד לתיקון/הסרת המפגעים, ובכל הנוגע למעקב ולבקרה אחר הביצוע – הוא לקוי וסובל מהיעדר של יד מרכזית מכוונת ומפקחת; וכי האגפים המרכזיים להם הנגיעה לתחום זה (אגף החינוך ואגף בטחון ובטיחות) אינם מספיק מעורבים בתהליכי הטיפול השונים.

22. תהליכי הטיפול בליקויי בטיחות, משך הטיפול והמעקב

א. עיקר המידע השוטף אודות ליקויים/מפגעים בתחום הבטיחות במוסדות החינוך מועבר למוקד העירוני - באמצעות פניות מאנשי מוסדות החינוך, ולעתים באמצעות פניות מבעלי תפקידים נוספים במערכת העירונית. כל פנייה מתוויגת ע"י עובדי המוקד לפי רשימת נושאי טיפול (המוגדרים מראש במערכת הממוחשבת), ולפי היחידה אליה מועבר הטיפול בפנייה.

לאחר המיון המוקד מעביר את הפניות בתחום זה ישירות לטיפול אחת מהיחידות העירוניות הבאות:

- 1) מחלקת בינוי באגף התחזוקה.
- 2) מחלקת חשמל באגף התחזוקה.
- 3) מחלקת מסגריה באגף התחזוקה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- 4) מחלקה טכנית, באגף גנים ונוף (בנושא מתקני משחק).
- 5) מחלקת בטחון/בטיחות (בנושאי כיבוי אש).
- 6) מחלקת גני ילדים באגף החינוך.
- 7) מחלקת בתי"ס יסודיים באגף החינוך.
- 8) מחלקת בתי"ס תיכוניים באגף החינוך.
- כל אחת מהיחידות הנ"ל מקבלת את הפניות בנושא הנוגע לה בלבד, קובעת את סדרי העדיפויות של הטיפול ואחראית למעקב ולסגירת הפנייה.
- אין מערכת מרכזית אחת אליה מנותבות למעקב כל הפניות בתחום הבטיחות במוסדות חינוך – ובכלל זאת לא במחלקת בטחון ובטיחות (במסגרתה נמצא רכז הבטיחות במוסדות חינוך). זו מקבלת לידיעתה (בתחום הבטיחות) רק פניות בנושאי כיבוי אש או פניות הנוגעות לליקויים דחופים ביותר. לשכת מנהל אגף החינוך מקבלת לידיעתה את כל הפניות בנושאים השונים הנוגעים לאגף החינוך, ובתוכם גם נושאי בטיחות.
- ב. עבור כל סוג ליקוי/מפגע בתחום הבטיחות המתועד במוקד קבוע "זמן תקן", דהיינו משך הזמן המירבי במסגרתו יש לסיים את הטיפול בנושא הפנייה. אולם תחת ההגדרה האחידה של כל סוג פנייה, קיימת (בתחום הבטיחות) מידת דחיפות ומידת סכנה שונה בכל מקרה לגופו (כדוגמה: בנושא "מעקות" או "סורגים" ישנם סוגים שונים של דחיפות/סכנה מוחשית). למרות זאת – בהחלטה המקצועית לגבי סדר העדיפות (בתוך מסגרת זמן התקן) לא מעורבים (פרט למקרים חמורים) אנשי הבטיחות המקצועיים באגף הביטחון ולא אנשי אגף החינוך (הגורם הממונה על המקומות בהם נמצאים הליקויים).
- ג. בבדיקה שערכה הביקורת בנתונים השנתיים של פניות המוקד בשנת 2012, לגבי 11 נושאי בטיחות (הדחופים ביותר, שזמן התקן עבורם הוא בין 8 שעות ל- 8 ימים) – נמצא כי לגבי כולם לאחר סיום זמן התקן (ואף מספר ימים לאחר מכן) לא הסתיים הטיפול, כאשר היקף הפניות שלא טופלו בטווח הזמן שנקבע נע בין 82% אי טיפול ל- 10% אי טיפול. להלן מספר דוגמאות:
- "קצר חשמלי": זמן התקן 1 יום. אחרי יומיים אחוז הסגירה היה 22% (ואחרי שבוע 68%).
- "חוטי חשמל גלויים": זמן התקן 1 יום. אחרי יומיים אחוז הסגירה היה 20% (ואחרי שבוע 64%).
- "בטיחות מתקני משחק": זמן התקן 8 שעות. אחרי יומיים אחוז הסגירה היה 36% (אחרי שבוע 83%).
- "זגגות": זמן התקן 5 ימים. אחרי שבוע אחוז הסגירה היה 66%.
- "סורגים": זמן התקן 4 ימים. אחרי שבוע אחוז הסגירה היה 90%.
- ד. אחת לשנה, בהתאם להנחיית משרד החינוך, נערך ע"י אגף בטחון ובטיחות סקר בטיחות (מבדק) בכל בתי הספר והגנים בעיר. תוצאות המבדק מתועדות בצורה טובה ומפורטת בדו"חות ממוחשבים הכוללים תיאור הליקוי ומה נדרש מבחינה מקצועית לצורך התיקון. בנוסף לתיעוד לפי כל מוסד חינוכי, קיים תיעוד בכתב של נושא הליקוי (חשמל, גידור, מעקות, מגן אצבעות וכו').

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

תוצאות המבדק מועברות בחוברות מסודרות לאגף החינוך, לאגף התחזוקה ולגורמים נוספים בעירייה. אין כל מעקב מרכזי בעירייה אחר הטיפול בליקויים שנמצאו בסקר השנתי, והממצאים אינם נרשמים כפניות מוקד ואינם נכללים בזמן התקן הפורמאלי. במסגרת בדיקת נושאי בטיחות שערכה הביקורת ב- 10 בתי"ס וב- 16 גני ילדים (סעיפים 14,15 לעיל) נמצא כי כ- 76% מהליקויים/מפגעים שנמצאו עכשיו בבתי"ס וכ- 47% מהליקויים שנמצאו בגנים – נמצאו כבר מתועדים כבר במבדקי הבטיחות השנתיים של מחלקת בטחון ובטיחות כשנה וחצי לפני מועד הביקורת הנוכחית, אולם הם עדיין קיימים (ליקויים אחדים התגלו כבר במבדקי בטיחות קודמים יותר). רבים מהם ליקויים שהמשך קיומם מהווה סכנה ממשית לבטיחות התלמידים, בעוד שהטיפול בהם אינו מצריך עבודת תשתית מקיפה/מורכבת במיוחד. לדברי סגן מנהל אגף בטחון ובטיחות, ישנה כוונה לערוך בעתיד את המבדקים השנתיים באמצעות מערכת ממוחשבת שתאפשר הקלדת הממצאים בזמן אמת למוקד העירוני – וכך מייד עם גילויים הם ינותבו כפניות מוקד.

ה. אין נוהל עירוני המגדיר את חלוקת האחריות ואת ממשקי העבודה בין האגפים בעירייה המטפלים בהיבטים השונים של תחום הבטיחות במוסדות החינוך – לרבות נושאי תיעוד ליקויים/מפגעים, קביעת סדרי עדיפויות לטיפול, מעקב ובקרה, הפקת לקחים.

ו. מכל האמור לעיל עולה כי הטיפול במפגעי בטיחות במוסדות החינוך בעיר הוא לקוי במספר היבטים (גורם מרכזי מתאם, קביעת סדרי עדיפויות מקצועיים לטיפול, משך זמן הטיפול, בקרה ומעקב) ומחייב שינוי משמעותי בהקדם – בהתאם להמלצות כדלהלן:

1) על העירייה לקבוע גורם מקצועי מרכזי שירכז ויתאם את הפעילויות בתחום הבטיחות במוסדות החינוך, לאורך כל שלבי התיעוד, הטיפול והמעקב.

על גורם זה לפעול במסגרת אגף החינוך או במסגרת אגף בטחון ובטיחות – ובכל מקרה שני אגפים אלה צריכים להגביר את מעורבותם בנוגע לכל תהליכי הטיפול והמעקב בתחום זה.

2) קביעת סדרי העדיפויות לטיפול בליקויים/מפגעים (במסגרת זמן התקן הקצוב לכל סוג ליקוי) צריכה להיעשות בתיאום עם גורמי הבטיחות המקצועיים באגף בטחון ובטיחות ועם אנשי אגף החינוך – ואין להשאיר זאת לשיקול בלעדי של הגורם המבצע (בדרך כלל אגף התחזוקה).

3) יש להכין בהקדם נוהל עבודה עירוני בתחום הבטיחות במוסדות החינוך - אשר יגדיר את תהליכי העבודה, חלוקת האחריות, תיעוד, מעקב ובקרה, וכן את ממשקי העבודה בין אגפי העירייה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (4) יש לעמוד בזמן התקן שנקבע לטיפול בליקויים/מפגעים, ובמיוחד במפגעים המהווים סכנה מוחשית לשלומם של התלמידים – ולנהל מעקב קפדני על כך.
יש למצוא הסדרים מתאימים שיאפשרו זירוז תחילת הטיפול, בעיקר בליקויים הדחופים יותר.
- (5) יש ליישם בהקדם האפשרי את הכוונה לערוך את מבדקי הבטיחות השנתיים במוסדות חינוך תוך כדי שימוש במערכת ממוחשבת שתאפשר הקלדת הממצאים (סעיפי הליקוי) בזמן אמת מהשטח תוך ניתובם און-ליין כפניות מוקד.
- (6) יש לערוך במהלך שנת הלימודים ביקורות בטיחות יזומות, מקיפות ומתועדות במוסדות החינוך, לפי תוכנית עבודה – בנוסף למבדק הבטיחות השנתי הנערך אחת לשנה (כאשר במצב כיום במשך שנה שלמה, מאז סיום כל מבדק, לא נערכת בדיקה כנ"ל).
- (7) יש לנהל מעקב פעיל ושוטף אחרי הליקויים/המפגעים לפי פילוח של כל אחד ממוסדות החינוך ולפי סוג הליקוי/מפגע – על מנת שניתן יהיה להפיק לקחים ולעמוד על נקודות תורפה עפ"י הפילוח הנ"ל.

23. הפקת לקחים מתאונות במוס"ח

א. מרבית התאונות במוסדות חינוך נגרמות בדרך כלל בשל גורם אנושי (התנהגות, כושר שיפוט, ערכים, פעילויות חינוך גופני וכו') ומיעוטן בשל גורם פיזי-סביבתי (ליקוי/מפגע בטיחות).

כאשר הגורם הוא פיזי-סביבתי (נשוא ביקורת זו) ישנה חשיבות להפקת לקחים על מנת לנסות ולמנוע מקרים דומים בעתיד. הלקחים יכולים להיות קשורים, בין השאר, לאתר התאונה (המוסד החינוכי); לסוג הליקוי/מפגע; ולדרך הטיפול (אם היה) במפגע.

לא כל מקרי התאונות במוס"ח בשל גורם פיזי-סביבתי (למעט מקרים חמורים) מגיעות לידיעת מחלקת בטחון, ואין במחלקת בטחון רשימה מרוכזת של כל התאונות מסוג זה (ולפיכך הביקורת לא יכלה לקבל נתונים כמותיים עליהן).

כמו כן לא מתנהל במחלקה תהליך סדיר של ניתוח מקרים/הפקת לקחים ספציפיים ומערכתיים, לגבי התאונות.

ב. למען הפקת הלקחים הנדרשת מתאונות במוסדות חינוך שנגרמות בשל ליקויים פיזיים-סביבתיים, ולמניעה ככל הניתן של תופעות דומות בעתיד – יש לנהל מערך של תיעוד כל התאונות מסוג זה, תוך ניתוח גורמי התאונה והפקת לקחים ספציפיים ומערכתיים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

דו"ח ביקורת מס' 6/33 – בנושא מחלקת שח"ר (שירותי חינוך ורווחה)

כללי

1. המחלקה לשירותי חינוך ורווחה (שח"ר), באגף החינוך והנוער פועלת למניעת נשירה ולחיזוק כושר ההתמדה של תלמידים במסגרות החינוך בעיר; לשילוב תלמידים במסגרות מתאימות לצרכיהם שיובילו אותם ללמידה מוצלחת; לצמצום פערים לימודיים, חברתיים ורגשיים; ולהרחבת מגוון המענים שמציעה המערכת החינוכית לתלמידיה.

אוכלוסיית היעד לפעילות המחלקה היא תלמידים הנושרים או הנמצאים בסיכון לנשירה; תלמידים המגיעים משכבות סוציו-אקונומיות נמוכות ו/או אוכלוסיות במעבר תרבותי הזקוקים להעדפה מתקנת לשם צמצום פערים לימודיים; תלמידים המתגוררים בשכונות שהוגדרו כ"שכונות שיקום". כמו כן גם הורי התלמידים הנ"ל הינם באוכלוסיית היעד.

2. מטרת הביקורת היתה לבדוק את ההיערכות העירונית של מערך הביקור הסדיר ומניעת הנשירה וכן את התוכניות החינוכיות-חברתיות המיושמות בעיר.

3. לצורך הביקורת נערכו הפעולות הבאות:

- גגישות עם: מנהלת המחלקה; קצינות וקצין ביקור סדיר; מנהלת חטיבת ביניים; מנהלת המרכז הטיפולי-התפתחותי בקרית משה; מנחת מל"א מטעם משרד החינוך; אחראית מועדוניות אזורית מטעם משרד החינוך; צוותי מועדוניות.

- ביקורי בדיקה במקומות בהם מופעלות תוכניות ופעילויות.

- בדיקת מסמכים הקשורים לנושאי הביקורת.

רקע

4. קידומן של אוכלוסיות חלשות היתה מאז ומתמיד אחת ממשימות מערכת החינוך במדינת ישראל. בראשית שנות השבעים הופעלה המחלקה לטיפול בחינוך העל יסודי שבה פותחו והופעלו תוכניות חינוכיות שנועדו לקדם את ההישגים הלימודיים של תלמידים חלשים עד לגמר בחינות הבגרות.

במסגרת הפעלת פרויקט שיקום שכונות בשנת 1978 הוגבר הקידום של תוכניות חינוכיות וחברתיות.

בשנת 1988 הוקם במשרד החינוך אגף שח"ר (שירותי חינוך ורווחה), ואוגדו בתוכו המחלקות שפעלו הן לקידומן של אוכלוסיות חלשות (המחלקה לטיפול בחינוך העל יסודי ששולבה בהמשך ביחידה לטיפול רווחה ושיקום שכונות), והן המחלקה לביקור סדיר ומניעת נשירה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

5. האגף, לפי הגדרתו, פועל לקידום אוכלוסיות חלשות באמצעות מיגוון רחב של תוכניות – שנועדו לקדם את ההישגים הלימודיים ולהגדיל את מספר מקבלי תעודת הבגרות בקרב אוכלוסיות לא מבוססות, בכל רמות החינוך (מהחינוך בגיל הרך ועד לחינוך הגבוה).

האגף מפתח ומציע לרשויות המקומיות תוכניות לביצוע האמור לעיל ומשתתף בעלותן, כפי שיפורט בהמשך דו"ח זה לגבי פרויקטים המיושמים ברחובות.

כמו כן, האגף מנחה מקצועית ומפקח על מערך הביקור הסדיר במוסדות החינוך ברשויות המקומיות.

6. אגפי החינוך ברשויות המקומיות הם האחראים לטיפול וליישום התוכניות והפעילויות בתחום הרווחה החינוכית, בתיאום ובשיתוף אגפים עירוניים נוספים ובעיקר אגף הרווחה.

ממצאים

7. פעילות מערך הביקור הסדיר

א. מערך הביקור הסדיר פועל בעיקר מתוקף חוק לימוד חובה תש"ט – 1949, צו לימוד חובה, תקנות לימוד חובה וחוזרי מנכ"ל משרד החינוך (חוזר מיוחד ז' התשנ"ה – 1994, חוזר מנכ"ל תשס"ב 1 א').

המערך פועל כסמכות מרכזית האחראית להחלת חוק לימוד חובה, על כלל התלמידים חייבי לימוד בגילאים 3-18 ומשמש כגורם מתאם בכל הקשור לפעילויות למניעת נשירה – מבחינה פדגוגית, אירגונית וביצועית.

כ- 550 קציני ביקור סדיר (קב"סים) פועלים ברשויות המקומיות בארץ (במחלקות החינוך), ועומדים בקשר הדוק עם הצוות החינוכי בבית הספר, התלמידים, ההורים ועם גורמים בין מקצועיים ברשות כגון: השירות הפסיכולוגי, שירותים חברתיים וכו'.

ב. אחד מעיקרי המדיניות החינוכית של מערכת החינוך בישראל היא המשך החזקת תלמידים הלומדים בבתי"ס היסודיים והעל-יסודיים ושילובם מחדש של הנושרים, כאשר על ביה"ס מוטלת האחריות להביא להתמדתו של התלמיד בביה"ס.

המטרות:

- לדאוג להחזרתם של תלמידים שנשרו או הונשרו מבתי"ס באמצעות בניית מערך טיפול אישי לתלמיד.

- לעקוב אחר חינוכם של ילדים בסכנת נשירה – בסביבה אוהבת, מכילה ותומכת.

- לפתח ולהטמיע בבתי"ס כלים מקצועיים ראויים בכדי לממש את הפוטנציאל החינוכי והחברתי של התלמידים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(1) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

תפקיד הקב"סים לקיים מעקב ובקרה על קיום ההנחיות המקצועיות באשר למניעת נשירה, על סדרי הדיווח של הרשויות המקומיות, אכיפת חוק לימוד חובה ונוהל עזיבת בית הספר, ויישום מדיניות משרד החינוך באשר לעקרון ההתמדה.

ג. בשנת 2009 הוציא שר החינוך "צו לימוד חובה (החלה בכיתות יא'-יב'), תש"ע – 2009" המורה על הרחבת חוק לימוד חובה ביחס לתלמידי יא'-יב' ברשויות מקומיות מסוימות – ביניהן העיר רחובות. למרות זאת העבירה הפלילית של אי ביקור סדיר בבתי"ס, כפי שהיא קבועה בחוק לימוד חובה, מוטלת רק על הורים של נערה/ה עד גיל 15 – על אף צו ההרחבה.

ד. הגדרות:

- **"נשירה סמויה"**: תלמידים נוכחים פיזית בכתה אך אינם מתפקדים לימודית, מתנתקים מהמסגרות הקיימות וחשים ניכור כלפי הכיתה ובית הספר.
- **"ביקור לא סדיר"**: נוכחות לא קבועה, איחורים תכופים והיעדרויות ממושכות שאינן מוצדקות.
- **"נשירה גלויה"**: אי-ביקור במוסד החינוכי שיכול להתפתח לעזיבת המערכת.

ה. אחריות

לפי חוזרי מנכ"ל משרד החינוך – **מנהל בית הספר אחראי לאחזקת תלמידי בית הספר ולביקור הסדיר שלהם.**

במסגרת אחריותו זו עליו לבצע פעולות שוטפות, כמפורט בחוזרים.

בין השאר, על המנהל לקבל דיווח שוטף ממורי ביה"ס על תלמידים שאינם משתלבים בתהליך הלימודי והחינוכי או שאינם מבקרים באופן סדיר ועל ילדים על סף נשירה העלולים לנשור במהלך הלימודים.

כמו כן, על המנהל לדאוג לכך שהצוות הבין-מקצועי של ביה"ס ידון באופן קבוע בכל מקרה של ביקור בלתי סדיר ונשירה סמויה, יקבע את דרך הטיפול, ויחלק את האחריות לטיפול.

עליו לעקוב אחר תהליכי הטיפול ולקבל דיווח על תוצאותיו.

לאחר שהתחיל הטיפול הראשוני ונשלח מטעם ביה"ס מכתב להורים עם העתק למנהל אגף החינוך ולקב"ס – **האחריות לקשר עם התלמיד ולטיפול בו חלה הן על מנהל ביה"ס והן על אגף החינוך/הקב"ס.**

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

1. תפקידי הקב"ס

- איתור תלמידים בסיכון נשירה, תלמידים נעדרים או שביקורם בביה"ס אינו סדיר.
- ריכוז דווחי מסגרות החינוך על ביקור לא סדיר של תלמידים, איחורים, היעדרויות לעיתים קרובות, היעדרויות לתקופות.
- ריכוז דיווחים על תלמידים בסיכון נשירה.
- איתור חייבי הרישום שלא נרשמו במועד.
- איתור תלמידים שהופנו למסגרות (חינוך מיוחד, בתי"ס מקצועיים, פנימיות), שההורים או התלמידים מסרבים לשיבוץ.
- מעקב אחר קליטתם של תלמידים העוברים ממסגרת בישוב למסגרת מחוץ לישוב.
- איתור תלמידים במסגרת בדיקות מיוחדות.

2. תהליך הטיפול השוטף באי-ביקור סדיר (ראה גם תרשים בנספח א' לדו"ח):

- 1) כל אחד מן ההורים חייב לדאוג לכך שהילד או הנער ילמד באופן סדיר במוסד חינוך מוכר.
- 2) במידה שתלמיד נעדר במשך 3 ימים ברציפות ו/או נעדר לעיתים תכופות, על מחנך הכיתה לוודא מה מצבו של התלמיד, היכן הוא ומדוע לא הגיע לבית הספר.
- 3) במידה שההיעדרות אינה מוצדקת ו/או נמשכת, מחנך הכיתה ישלח ישירות או באמצעות יועץ מכתב התראה להורי התלמיד.
- 4) החל מהיום השביעי להיעדרות התלמיד, באחריות מנהל בית הספר לברר מהי סיבת ההיעדרות.
- 5) באחריות מנהל בית הספר לוודא כי ייערך ביקור בית על ידי מחנך הכיתה או על ידי היועץ ולדווח בכתב אודות ביקור הבית למנהל בית הספר.
- 6) במידה שאין סיבה מוצדקת להיעדרות, ישלח מנהל המוסד החינוכי מכתב רשום להורים עם העתק למנהל אגף החינוך (כדי להקל על ההורים רצוי שהמכתב יתורגם גם לשפת המוצא של ההורים אם אינם דוברי עברית).
- 7) חלפו 7 ימים מיום שליחת מכתב המנהל להורים והתלמיד לא חזר ללמוד באופן סדיר, ידווח על כך מנהל בית הספר בכתב, למפקח, לממונה המחוז ולמנהל אגף החינוך ויצרף כאסמכתא את עותקי

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

המכתבים הרשומים להורים. יש לצרף לדיווח את טופס ההפניה לקצין ביקור סדיר (קב"ס).

הערה:

על פי תקנות לימוד חובה (כללי דיווח של מנהל מוסד חינוך), תשס"ה – 2004, חלפו 30 ימים מיום שליחת ההודעה להורים והתלמיד לא חזר ללימודים - חלה חובת דיווח של מנהל בית הספר על כך בכתב למפקח, לממונה המחוז, לממונה הארצי ולמנהל מחלקת החינוך.

- (8) באחריות מנהל המוסד החינוכי/מחנך/יועץ לכנס ישיבת צוות בית ספרי + קב"ס על מנת לאפיין את הבעיה ולקבוע דרכי טיפול.
- (9) במידה שהתלמיד לא חזר לבית הספר לאחר מכתב המנהל, יתחיל תהליך טיפולי ע"י הקב"ס: זימון הורים, ביקור בית, עירוב גורמי טיפול נוספים על פי הצרכים, לרבות פניה לאגף לשירותים חברתיים לקבלת ייעוץ ואפשרות ליזום ועדה לתכנון טיפול.
- עמדת הרווחה תועלה על מסמך בכתב אותו יערוך הקב"ס כסיכום פגישה.
- (10) מחלקת החינוך באמצעות הקב"ס/מנהל המחלקה יעמוד בקשר עם הצוות החינוכי בבית הספר על מנת להתעדכן הדדית, בכל שלב לגבי התקדמות הטיפול. האחריות לקשר עם התלמיד ולטיפול בו חלה הן על מנהל בית הספר והן על המחלקה לחינוך/הקב"ס.
- (11) במידה וגם לאחר התהליך הטיפולי התלמיד לא חזר ללימודים סדירים, ישלח הקב"ס להורי התלמיד מכתב רשום עם אישור מסירה המעיד על קבלת המכתב ע"י ההורים.
- (12) אם התלמיד לא חזר ללימודים סדירים תוך 7 ימים מיום משלוח מכתב הקב"ס, יבקש הקב"ס את התערבות המחלקה המשפטית והוצאת מכתב התראה להורים. במקרה של פנייה כאמור, ישלח התובע העירוני להורי התלמיד מכתב התראה בדבר אי ביקורו הסדיר של התלמיד, עם העתק לקב"ס.
- (13) לאחר שבוע ממשלוח המכתב ע"י התובע העירוני, ישלח הקב"ס הודעת עדכון ללשכה המשפטית כדלקמן:
- במידה שהתלמיד חזר לבית הספר – בקשה להפסקת טיפול/דחיית דיון.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- במידה שהתלמיד ממשיך להיעדר – בקשה לתיאום פגישה בנוכחות הגורמים הרלוונטיים, ו/או העברת המקרה לחקירת המשטרה ע"י תלונת מנהל אגף החינוך, כמפורט בנהל מח"ק 03-300-100 של המשטרה.

ח. תיקצוב הקב"סים ותקנים

- משרד החינוך מקצה לכל רשות מקומית משרות של קציני ביקור סדיר (סה"כ כ- 550 בכל הארץ), כשהעדיפויות הן:
- עדיפות לרשויות בהן מספר הקב"סים נמוך מהממוצע הארצי ביחס ל"תקן הנורמטיבי" (כהגדרת משרד החינוך).
- העדיפות נקבעת עפ"י נוסחה המתבססת על אומדן מספר הנושרים הפוטנציאליים לפי מגזר (יהודי/ערבי), ומדרג לימוד ובהתאם לשיעורים ארציים בפועל.
- מספר תלמידים עולים ושיעורי נשירה ידועים לגביהם.
- רמה סוציו-אקונומית של היישוב (אותם פרמטרים המקובלים בתכנית הרווחה החינוכית).

השתתפות משרד החינוך היא 75% מעלות משרה.

מדי שנה אמור להיחתם הסכם בין העירייה ובין משרד החינוך בנוגע להעסקת הקב"סים. ההסכם מפרט את היקף המשרות, מספר העובדים ופרטיהם (שמות, היקפי משרה של כל אחד, ותק והשכלה).

בבדיקת הביקורת נמצא כי מדי שנה נחתם הסכם כנדרש בין העירייה ובין המשרד. ההסכם האחרון (בעת הביקורת), הוא מנובמבר 2013 ומתייחס לשנה"ל תשע"ד.

לפי ההסכם הקיים עיריית רחובות תעסיק קב"סים בהיקף של 7.25 משרות שיאושו ע"י 10 קב"סים. חישוב ההשתתפות של משרד החינוך הוא לפי פרופיל ממוצע של הקב"סים, כאשר עבור שנה"ל תשע"ד נקבע פרופיל של B.A 15.

לקראת סיום הביקורת דווח כי משרד החינוך אישר לעיריית רחובות עוד חצי משרת קב"ס – לפיכך סה"כ ההיקף 7.75 משרות.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

היקף המשרות של 10 הקב"סים ברחובות (משרה מלאה = 42.5 ש"ש):

משרה מלאה – 3 קב"ס

0.95 משרה - 1 קב"ס

0.90 משרה - 1 קב"סים

0.70 משרה - 2 קב"ס

0.50 משרה - 3 קב"סים

לדברי מנהל אגף החינוך מספר התקנים גדל בשנים האחרונות, וכיום הוא עונה לצרכים.

בהתאם לחוזה על העיריה לדווח למשרד החינוך בכל חודש על העסקת הקב"סים, לפי דוגמת טופס המפורט בחוזה.

בבדיקת הביקורת נמצא כי נשלחים דיווחים סדירים.

עבור שנה"ל תשע"ג (9/2012 – 8/2013), התקבולים ממשרד החינוך עבור שכר הקב"סים היו ע"ס 724,000 ש"ח, ואילו התשלומים לקב"סים היו ע"ס 958,000 ש"ח.

דחינו: השתתפות משרד החינוך עבור שנה"ל תשע"ג היתה כ- 75.5% מסך השכר ששולם בפועל לקב"סים.

החלוקה למסגרות חינוך והיקף המטופלים .ט

באחריות הקב"סים לטפל בתלמידים תושבי רחובות הלומדים בעיר וכן הלומדים ביישובים אחרים (כך גם אחריות קב"סים של יישובים אחרים לגבי תלמידים מיישובים הלומדים ברחובות).

לכל אחת ממסגרות החינוך בעיר (גני חובה, בתי ספר, חינוך מיוחד, פנימיות/ אולפנות/ישיבות), קב"ס האחראי לו, וכך גם לגבי 33 מסגרות חינוך מחוץ לרחובות בהן לומדים כ- 2400 ילדים תושבי העיר.

המסגרות מחולקות בין הקב"סים בהתאם למאפיינים של כל מסגרת (גודל, הרכב תלמידים, סוג בעיות ומורכבות), ובהתאמה לנסיון ולמאפיינים אישיים של הקב"ס (למשל: קב"ס דובר השפה האתיופית, קב"ס חרדי המטפל בבנים במסגרות חרדיות, קב"סית חרדית המטפלת בבנות במסגרות חרדיות).

סה"כ המטופלים הפעילים ברחובות נכון ליום 17.12.2013 (המספר דינמי ומשתנה לעתים קרובות) הוא **839 תלמידים**.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

להלן התפלגות מספר המטופלים הפעילים בין הקב"סים :

הערות	מס' מטופלים	היקף משרה	
	129	1.00	קב"ס 1
	106	1.00	קב"ס 2
	83	1.00	קב"ס 3
	74	0.95	קב"ס 4
	70	0.90	קב"ס 5
	66	0.50	קב"ס 6
	65	0.70	קב"ס 7
	58	0.70	קב"ס 8
	34	0.50	קב"ס 9
כ- 80 מהמטופלים הם תלמידי המועדוניות – הרשומים בביקור הסדיר כפעילים	154	0.50	קב"ס 10
	839	7.75	

י. נתוני הנשירה

1) קיימת מחלוקת על השיטה הרצויה למדידת הנשירה בישראל, וכתוצאה מכך לגבי נתוני הנשירה המדויקים לשנה מסוימת (לפי מסמך "שיעורי הנשירה של תלמידים ממערכת החינוך" מאת מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מיום 14.6.2011 ומיום 22.11.2011):

- ניתן להגדיר נשירה "ברוטו" הכוללת את כל מי שנשרו מלימודים ממסגרות שבפיקוח משרד החינוך, גם אם עברו למסגרת לימודים חלופית אחרת כגון: לבתי ספר שבפיקוח משרד התמ"ת או לישיבות גדולות בחינוך החרדי; או נשירה "נטו" הכוללת את מי שנשרו מלימודים ואינם שייכים למסגרת לימודית חלופית.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

כמו כן, לא ברור אם תלמידים הלומדים בתוכניות לקידום נוער שבפיקוח משרד החינוך (כגון היל"ה), נחשבים "לומדים" או "נושרים".

- ניתן להבחין בין "שיעורי למידה", דהיינו: אותו חלק מכלל שכבת הגיל הלומד במסגרת חינוכית כלשהיא בנקודת זמן אחת (ולעומת זאת שיעור הלא-לומדים שאינם רשומים ללימודים בשום מסגרת ידועה); ובין "שיעורי הנשירה" מלימודים המשקפים את עזיבת הלימודים בטרם סיום חוק הלימודים.

(2) לפי המסמך הנ"ל של הכנסת, שיעורי הנשירה הכלליים בישראל של תלמידים ממערכת החינוך (תלמידים שהתחילו את לימודיהם בבתי"ס שבפיקוח משרד החינוך במהלך שנת הלימודים תש"ע (2009/10) ובמעבר לשנת הלימודים תשע"א):

נשירה "ברוטו": 1.8%

נשירה "נטו": 1.4%

יש לציין כי זהו נתון ממוצע הכולל את כל המגזרים (יהודי ולא יהודי), ואת כל האשכולות החברתיים-כלכליים.

ממצאים נוספים:

- שיעור הנשירה "נטו" של תלמידי ז'י-יב' הוא 2.2% לעומת 0.6% של תלמידי א'-ו'.

- במגזר היהודי חלה ירידה בשיעור הנשירה מ- 2.1% בשנת 2008 ל- 1.7% בשנת 2010.

המקור לנתונים הנ"ל הוא נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לגבי כלל התלמידים שהתחילו ללמוד בבתי"ס שבפיקוח משרד החינוך בשנת תש"ע (2009/10), ובמעבר לשנת הלימודים תשע"א.

(3) שיעור הנשירה ברחובות

לפי נתוני הלמ"ס, כמפורט לעיל, שיעור הנשירה ברחובות בתש"ע-תשע"א היה 1.49%. בשנים תשס"ט-תש"ע - 1.99%, ובשנים תשס"ח-תשס"ט 1.71%.

בשנה"ל תשע"ג, מבין התלמידים המטופלים אצל הקב"סים (פעילים, לא כולל גמר טיפול), נשרו סה"כ 52 תלמידים (כ- 6.5% מהמטופלים הפעילים).

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

יא. איתור "חסרי סטאטוס לימודי עדכני"

משרד החינוך פונה פעמיים בשנה למערך הביקור הסדיר ברשויות המקומיות ומבקש לבדוק, לאתר ולדווח על תלמידים שלפי מרשם האוכלוסין שייכים לרשות אולם אינם מופיעים בנתוני מצבת התלמידים שבמשרד החינוך. נשלחת לכל רשות "רשימת תלמידים לאיתור" ויש להשיב למשרד החינוך לאחר סיום הבדיקה.

אם התלמיד לומד ניתן "דו"ח הצהרת מנהל" והסטטוס מעודכן במערכת.

אם התלמיד לא לומד מתנהל תהליך מקיף של בירור ואיתור.

הרשימה האחרונה (במועד ביצוע הביקורת), הגיעה לעיריית רחובות ביוני 2013, ותוך כשלושה שבועות ניתנה התשובה.

הרשימה כללה 30 ילדים.

נמצא כי:

- 16 מהם לומדים.
- 3 נמצאים בהוסטל.
- 1 עזב הרשות המקומית.
- 1 באישפוז רפואי (מאוגוסט לומד בתכנית היל"ה).

- 4 "ממתינים לשיבוץ": 2 מהם עזבו בינתיים את הרשות, 1 בהוסטל, 1 בפנימיה.
- 1 "לא לומד ולא עובד": נמצא בהוסטל רווחה מסוף יולי.
- 2 "עובדים ולא לומדים": שניהם נמצאים כיום בתכנית היל"ה.
- 2 עזבו ביה"ס: אחד בן 17.5 (בחינוך מיוחד), יש נסיונות יחד עם הרווחה למצוא פנימיה הולמת אולם ישנם קשיים; אחד בן 16.5 ונמצא בטיפול רווחה מיוני, בינתיים מסרב להכלל במסגרת כלשהיא.

יב. הדיווח השוטף למשרד החינוך

לפי חוזר מנכ"ל משרד החינוך (מ-1994), "בתום כל חודש יערוך קצין הביקור הסדיר דו"ח חודשי על תלמידים שבטיפולו, כאלה שאינם מבקרים ביקור סדיר ונושרים". דו"ח זה יועבר לא יאחר מאשר במחצית כל חודש לגבי החודש שעבר". כיום דרישת המשרד להעביר את הנתונים לא יאחר מה-10 בכל חודש. הדיווח נעשה במערכת מרכז מידע רשותי ממוחשב (ממ"ר), המותקנת ברשויות המקומיות, וכל קב"ס שולח ישירות את החומר למשרד החינוך.

עם קבלת הדו"ח החודשי משרד החינוך שולח חזרה פלט הנתונים כאישור קבלה ולבדיקת קליטת נתונים תקינה.

משרד החינוך מקפיד על כך כי הנתונים ישלחו ואם החומר לא מגיע או קיים איחור בהעברתו מגיעה תגובה מהמשרד.

בבדיקת הביקורת נמצא כי המידע המבוקש ע"י משרד החינוך מועבר אליו באופן שוטף בזמן הנדרש.

יג. הנחייה מקצועית של הקב"סים

ההנחייה המקצועית של הקב"סים ניתנת ע"י מנחות מטעם משרד החינוך.

אחת לחודש נערך מפגש קבוצתי לכלל הקב"סים (סה"כ כ-8 מפגשים במהלך שנת הלימודים).

אחת לחודש נערך גם מפגש אישי עם הקב"סים החדשים יותר להנחייה פרטנית – לדיון ספציפי ומעמיק יותר בסוגיות המקצועיות וכן להכוונה אישית. בשנה"ל תשע"ג השתתפו 5 קב"סים מרחובות במפגשים האישיים.

יד. ניהול התיקים

לפי חוזר מנכ"ל משרד החינוך – "בידי קצין הביקור הסדיר יהיה תיק מעקב אישי... על כל טיפול בתלמיד – ביקור בית, שיחה עם המחנך, השתתפות בישיבות צוות ופגישות אחרות – יירשם מזכר בציון התאריך, שישמר בתיק המעקב האישי".

הביקורת בדקה מידגמית תיקים של שני קב"סים. נמצא כי תכולתם כוללת פירוט הפעולות שבוצעו בענייני התלמיד, לרבות שיחות טלפון, מפגשים, מזכרים ומסמכים נוספים.

בתשובה לשאלת הביקורת, מסרה מנהלת המחלקה כי היא עורכת בדיקות מדגמיות שוטפות אם הקב"סים מנהלים את תיקיהם כנדרש.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

כמו כן, גם המדריכה המקצועית מטעם משרד החינוך המקיימת פגישות אישיות עם הקב"סים החדשים יותר, בודקת במסגרת זו את התיקים.

נמסר לביקורת כי בכוונת משרד החינוך להטמיע בקרוב תוכנה חדשה באמצעותה כל הרישומים הממוחשבים שמבצע הקב"ס (תיעוד הפעולות ומסמכים), יעודכנו און-ליין במשרד החינוך.

טו. שמירת המידע

תיקי התלמידים שבטיפול הקב"סים כוללים מידע אישי רגיש ויש לנקוט בכל האמצעים על מנת שצנעת הפרט לא תפגע והחומר ישמר כנדרש. עפ"י חוזר מנכ"ל משרד החינוך תיק המעקב האישי יהיה "במקום נעול". בבדיקת הביקורת את נושא שמירת החומר נמצא כי:

- התיקים נשמרים בארונות נעולים, כאשר בסוף יום העבודה נועלים גם את דלת חדר הקב"סים. כמו כן לכל קב"ס קוד כניסה אישי לעמדת המחשב וגם לתיקים האישיים.

טז. בקרה מינהלית

כל קב"ס מגיש לקראת תחילת כל שבוע טופס "דו"ח תיכנון שבועי", שנתלה על לוח בחדר מנהלת מחלקת שח"ר. הנתונים כוללים את המתוכנן בכל אחד מימי השבוע לפי משימות כלליות (עבודה משרדית, ביקורי בית, פגישות במסגרת חינוכית וכד').

שינויים מעודכנים באופן שוטף במהלך השבוע על גבי הטופס.

יחד עם זאת, אין כל דו"ח ביצוע (סיכום כמותי), שבועי או חודשי, כגון: היקף המפגשים, השיחות, פעולות איתור, וכד'.

נתונים אלו דרושים לתכנון העבודה, לבקרה ולייעול.

יז. פיקוח ובקרה מקצועית של המחלקה/אגף

בחווה השנתית בין משרד החינוך ובין העירייה לגבי העסקת הקב"סים נכתב כי "למשלה זכות לפקח פיקוח מקצועי על פעילות הרשות בכל הקשור לפעילות הקב"ס והרשות מקבלת עליה את הפיקוח של המשרד". יחד עם זאת עפ"י חוזר מנכ"ל משרד החינוך האחריות לאחזקת התלמידים בבית הספר ולביקור הסדיר שלהם מוטלת על מנהל בית הספר, שהוא חלק ממערך החינוך העירוני.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

מנהלת מחלקת שח"ר מקיימת אחת לשבועיים פ.ע. אישית עם כל קב"ס לדיון בנושאים השוטפים המטופלים, לרבות דיון במקרים מורכבים.

בנוסף לכך אחת לשבוע מתקיימת ישיבת צוות קבוצתית של מנהלת המחלקה עם הקב"סים, הכוללת לעתים קרובות מפגשים עם אנשי מקצוע חיצוניים להתייעצויות ובחינת מקרי הטיפול. הישיבות מתקיימות לפי לוח תאריכים ונושאים מתוכננים מספטמבר 2013 עד יולי 2014.

לדברי מנהלת המחלקה, מידע על מקרים מורכבים מועבר בכתב מהקב"סים לידיעתה וכן לידיעת מנהל האגף ו/או מנהל המחלקה הרלוונטית באגף החינוך.

יח. המידע מהמסגרת החינוכית לקב"ס

פתיחת תיק מטופל ותחילת טיפול הקב"ס נעשים, במרבית המקרים, בעקבות פניית המסגרת החינוכית לפי הנוהלים וההנחיות שפורטו בדו"ח זה.

השאלה היא כיצד ניתן לפקח כי מקרי הביקור הסדיר מאותרים במסגרת החינוכית בשלב הראשוני (לפני טיפול הקב"ס), וכי המידע בכלל מועבר לידיעת הקב"ס.

מעבר לפגישות הקבועות עם היועצות/מחנכות/מנהלות, במסגרתן אמור להימסר מידע מטעם הצוות החינוכי, הקב"סים מנסים לקיים בקרה ע"י בדיקת יומני כיתות. אולם בדיקה זו אינה יכולה להוות כלי איתור מעמיק, כפי שיכול להיות השימוש בנתוני המערכת הממוחשבת.

לבקשת הביקורת הוכן מטעם אחת מחטיבות הביניים דו"ח ממוחשב לתקופה של חודש ימים (נובמבר 2013) של כל התלמידים שיש להם יותר מ- 20 אירועים (שעות לימוד), של חיסור לא מוצדק.

להלן הנתונים לגבי תלמידים עם 25 אירועים (חיסור לא מוצדק) ויותר:

תלמיד א'	-	109
תלמיד ב'	-	83
תלמיד ג'	-	69
תלמיד ד'	-	68
תלמיד ה'	-	64
תלמיד ו'	-	63
תלמיד ז'	-	56
תלמיד ח'	-	47

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

45 -	תלמיד ט'
44 -	תלמיד י'
41 -	תלמיד יא'
39 -	תלמיד יב'
36 -	תלמיד יג'
30 -	תלמיד יד'
29 -	תלמיד טו'
28 -	תלמיד טז'
27 -	תלמיד יז'
26 -	תלמיד יח'
26 -	תלמיד יט'
25 -	תלמיד כ'

בבדיקת הביקורת עם הקב"סית לגבי הרשימה נמצא כי :

- המקרים הקשורים לתלמידים תושבי רחובות – מטופלים ע"י הקב"סית.
 - 6 מקרים אחרים הם של תלמידים שאינם תושבי רחובות ולכן הם אינם בטיפול קב"ס מעיריית רחובות.
 - יש לציין כי ברשימות הנ"ל (בעיקר במספר המועט יותר של חיסורים), מופיעים לעתים חיסורים שנמצאו לבסוף מוצדקים אולם המורה לא עידכן את הרשימה.
- הרשימה כפי שהוצגה לעיל אינה משמשת כיום באופן שוטף ככלי לפיקוח ולבקרה מטעם הקב"סים והיא הופקה רק בעקבות בקשת הביקורת.
- רשימות כאלה יכולות כיום להינתן רק בחטיבות הביניים ובתיכונים. המערכת הממוחשבת הנוכחית בבתי"ס היסודיים ברחובות אינה מאפשרת זאת.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

8. נוהלים

ההנחיות המקצועיות לקב"סים מפורטות בחוזרי מנכ"ל משרד החינוך ובהנחיות שוטפות מטעם אנשי המשרד.

יחד עם זאת חסרים נוהלים בנושאים אירגוניים-מינהליים הנוגעים לעבודה השוטפת (סדרי דיווח ביצוע, מעקב ובקרה וכד').

9. סביבת העבודה

א. הקב"סים צריכים במסגרת עבודתם לקיים פגישות עם הורים ו/או תלמידים בנושאים רגישים.

אין אפשרות לבצע זאת בפרטיות הנדרשת בחדר הגדול בו עובדים 8 קב"סים.

ב. אין לרשות המחלקה (סה"כ 12 איש), חדר/מקום מתאים לקיום ישיבות העבודה השוטפות.

ג. לרשות מנהלת מחלקת שח"ר חדר עבודה קטן אותו היא חולקת יחד עם מזכירה (יש לציין כי לכל מנהלי המחלקות האחרים באגף החינוך חדר לצורך עבודתם שאותו אין הם חולקים יחד עם מזכירה).

10. תוכניות/פעילויות למניעת נשירה ולחיזוק יכולת ההתמדה

א. כללי

בנוסף לפעילות השוטפת של קציני הביקור הסדיר במישור המינהלי-אירגוני, מערך הביקור הסדיר מפעיל גם תוכניות התערבות חינוכיות-פדגוגיות למניעת נשירה ולחיזוק יכולת ההתמדה.

קיימות תוכניות פנים בית ספריות (מל"א, אמ"ץ וכו') ותוכניות חוץ בית-ספריות (מועדוניות, טיפול בפרט מחוץ לשעות הלימודים) – שמטרתן חיזוק יכולת ההתמדה ומניעת הנשירה בהתייחסות לצרכים הרגשיים, הלימודיים והחברתיים של תלמידים בסיכון לנשירה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

ב. תכנית מל"א (מרחב לימודי אחר)

1) תוכנית מל"א היא תוכנית ארצית המיושמת ע"י הרשויות המקומיות, בתיקצוב משרד החינוך לפי קריטריונים ארציים. עפ"י התכנית, בכל ב"ס בו היא מופעלת מוגדר מרחב מסוים (הנקרא חדר מל"א), שבו צוות של מורים, קב"סים, מנחה/רכזת, צוות טיפולי וכוחות עזר נותן מענה לתלמידים הנמצאים בתהליך נשירה והיפלטות מהמסגרת הנורמטיבית, תלמידים בסיכון להוצאה מביתם על רקע אי-תיפקוד, ועוד. לתלמידים מוצע מרחב פיזי זמני של שייכות שעוצמתה הולכת ופוחתת בהתאם למידת החיבור שלו למערכת הרגילה. ברחבי הארץ פועלים כ- 150 חדרי מל"א בבתי ספר. התוכנית פותחה ע"י ה"גיוינט" והופעלה לראשונה מטעם משרד החינוך בשנת 2005.

לפי קביעת משרד החינוך התוכנית מופעלת בחטיבות הביניים, ומשתתפים בה תלמידים הלומדים באותו ביה"ס בו היא קיימת. משרד החינוך מממן 15 שעות הוראה לבי"ס לצורך זה, כאשר העירייה מצידה מממנת פעילות בהיקף שאינו פחות מזה. יש לציין כי התלמיד ממשיך ללמוד בכיתה האם – כאשר 10 ש"ש (בממוצע, ולפי התאמה אישית), הוא לומד בחדר מל"א, בקבוצות של 2-5 תלמידים.

2) דרך הפעולה של מל"א, באופן כללי, היא:

- זיהוי הילדים הפוטנציאליים לנשירה (תלמידים המצויים בשלבים ראשונים של ניתוק).
- זיהוי הגורמים למקדמי הנשירה וצמצומם עוד בטרם החל תהליך הנשירה. בדרך כלל אלו ילדים שכמעט לאורך כל חייהם האנשים המבוגרים סביבם אכזבו אותם ו/או מרגישים שויתרו עליהם ו/או חשים שהעולם וכל מה שמתנהל בתוכו לא נועד עבורם.
- קיום תהליך ליווי והעצמה בחדרי מל"א - החזרת הבטחון והאמון העצמי, תקשורת בינאישית, בניית יחסי אמון ומחויבות הדדית, מתן חוויות הצלחה בתוך המסגרת החינוכית.

המטרה: השתלבות מחודשת ומלאה בכיתה האם ומניעת נשירה מן המערכת. הדרך היא "תפירת" מענה ייחודי לכל תלמיד לפי צרכיו מכל ההיבטים: הפדגוגי, הרגשי והחברתי.

- שינוי בטווח הארוך בביה"ס כולו בתפיסה כלפי האוכלוסייה הזו והקניית דרך אלטרנטיבית להתייחסות לתלמידים מתקשים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

(3) **ברחובות מופעלת התוכנית ב- 6 חט"ב: דה שליט א'; דה שליט ב'; קציר א'; קציר ב'; אורט; המר בניס. כל הפעלת חדר מל"א בבי"ס מסוים כרוכה באישור ספציפי של משרד החינוך – לרבות החלק התקציבי. בעת הביקורת (שנה"ל תשע"ד) נמצאים בכיתות אלה כ- 100 תלמידים (כ- 17 תלמידים בכתה).**

מספרים אלה דינמיים ומשתנים במהלך השנה.

סגל המשתתפים בפעילות מל"א ברחובות:

- מנחת מל"א עירונית (חיצונית): פוקדת אחת לשבוע את כל אחת מהכיתות, מנהלת את ישיבות הצוות ומנחה מקצועית.

- רכזת מל"א (אחת לכל חדר): מורה באותו ביי"ס שעברה הכשרה מתאימה, ואחראית לאיתור התלמידים, בניית מערכת כללית ואישית, מעקב ובקרה, עידכון וכו'.

- מורות (המלמדות במל"א בנוסף להוראה הרגילה בבי"ס).

- יועצות ביה"ס המשולבות בתוכנית זו.

הרכזת והמורות פועלות במסגרת 15 ש"ש תקן שמקצה משרד החינוך לכל ביה"ס המשתתף בתוכנית.

- קב"סית: קב"ס ביה"ס מעורב בתוכנית לאורך כל השנה.

- בת שירות לאומי (כ- 75% מזמנה בחטיבה מוקדש לפרויקט מל"א).

(לגבי בנות שירות לאומי - ראה סעיף ו' להלן).

(4) **עיריית רחובות מממנת את עלות המנחה החיצונית (כמימון תואם לשעות תקן של משרד החינוך) בסך של כ- 76,000 ש"ח לשנה.**

(5) הביקורת ביקשה לבחון האם ישנם כלים למדידת הצלחה בפרויקט זה.

לדברי המנחה המקצועית של הפרויקט ברחובות - גם ברמה הארצית אין כלי מקובל למדידת הצלחה - אם כי בראיונות עם תלמידים ובמעקב אכן נמצא מעבר לכל ספק כי התוכנית מעניקה לתלמיד תרומה פדגוגית, רגשית וחברתית שלולא התוכנית לא היה יכול לקבלה, וכי רבים מהתלמידים חוזרים לכתת האם (באופן מלא או חלקי).

בהתאם למסמך של מנחת קבוצות בפרויקט ברחובות, להלן דוגמאות לשינוי שנעשה ברחובות כתוצאה מפרויקט זה בין השאר:

- תלמידים החלו להגיע לבית הספר ולהיכנס לשיעורים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- שינו את אופן הדיבור/פנייה שלהם למורים.
- לקיחת אחריות לגבי בחינות.
- שיתוף רגשי בקשיים ובבעיות.
- שינוי בתפיסת התלמיד את מקומו בכתה וברמת ההשתתפות.
- תלמידים דיווחו כי המורים שינו את התייחסותם כלפיהם.

6) **הביקורת ביקרה בחדר מל"א בחט"ב א' "דה-שליט". נכחו: מנהלת ביה"ס; המנחה העירונית (חיצונית) של התוכנית; רכזת מל"א בבי"ס; קב"ס ביה"ס; בת שירות לאומי המסייעת בנושא. כמו כן נערך מפגש קצר עם תלמידים המשתתפים בתוכנית. ניתנה סקירה על הפעילות במקום.**

הביקורת התרשמה לטובה מהחדר הגדול והמטופח העומד (בלעדית) לרשות הפרויקט, והתרשמה כי נעשית במקום פעילות מקצועית מבורכת.

ג. מועדוניות משפחתיות

- 1) המועדונית המשפחתית היא מסגרת חינוכית לטיפול כוללני המשלימה את הבית ומסייעת למוסד החינוכי – אליה מגיעים תלמידים לאחר שעות הלימודים. הפעילות נעשית בתיאום מקצועי עם הרווחה ברשות המקומית – ולכן המועדוניות נקראות "מועדוניות משותפות" (לחינוך ולרווחה). המועדוניות פועלות בחסות אגף שח"ר במשרד החינוך.
 - 2) המועדונית מיועדת לילדים ובני נוער בסיכון הסובלים מהזנחה עקב תיפקוד לקוי של בית ההורים – שרובם מגלים עקב כך בעיות בהסתגלות הבאות לידי ביטוי בקשיים רגשיים, התנהגותיים, לימודים וחברתיים.
 - 3) אגף החינוך ברשות המקומית באמצעות הקב"סים מרכז את רשימת התלמידים המועמדים – לאחר המלצת צוות בין מקצועי (כולל עו"ס מרווחה).
- הפעלת כל מועדונית מחייבת אישור משרד החינוך הארצי – כשהשתתפות המשרד הינה עד 44% מעלות המועדוניות בהתאם למוסכם.**

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

(4) ברחובות מופעלות 6 מועדוניות משפחתיות, הכוללות תלמידים מכיתות א'-ד'. הן פועלות בימים א'-ה' בשעות 18.00 – 12.30; הן מעורבות בנים-בנות; בכל מועדונית יש אם-בית ומדריכה, הנמצאות באופן קבוע וצוות מקצועי המגיע בקביעות בתדירות לפי הצורך: עו"סית; קב"סית; אחראית אזורית למועדוניות מטעם משרד החינוך. בימי החופשות של מערכת החינוך המועדונית פועלת בשעות 08.00 – 13.00 (כולל כחודש בחופש הגדול).

להלן רשימת המועדוניות המשותפות ברחובות:

שם	כתובת	מס' תלמידים
אושיות א'	סמטת התפוז	13
אושיות ב'	סמטת התפוז	13
פיטנגו	טשרניחובסקי 58	13
מוריה	בר-כוכבא 9	14
נוה שלום – ק. משה	יום הכיפורים 11	15
כפר גבירול	דוד אלעזר	15

(5) במועדוניות הנ"ל מקבלים הילדים:

- סיוע בהכנת שיעורי בית.
- ארוחה חמה.
- העשרה לימודית-חברתית.
- טיפול אישי וקבוצתי לשיפור קשריהם החברתיים והמשפחתיים.

כמו כן עובדי המועדונית מנסים לטפח את הקשר שבין ההורים למועדונית ואת הקשר שבין ההורים לילדים.

הפעילויות במועדוניות כוללות (בנוסף להכנת שיעורי בית תוך התייחסות לבעיות הלימודיות, ותוך טיפוח הרגלי למידה):

- שיחות, דיונים, עידוד קריאה, טיולים בטבע.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- פעילות יצירתית במשחקים, מלאכות ואמנויות ובנושאים נוספים ("העשרה").

כל שבוע, כל ילד מקבל כ- 20 דקות של מפגש ופעילות אישיים עם המדריכה ("פינה חמה").

6) לפי ההסכם הארצי בין משרדי החינוך והרווחה ומרכז השלטון המקומי – יכולים להיקלט בכל מועדוניות עד 15 תלמידים (אם התנאים הפיזיים מאפשרים זאת).

בשל גודל ותנאי המועדוניות ברחובות, הן יכולות לקלוט כ-83 תלמידים (במקום 90), דהיינו: אם התנאים הפיזיים היו מתאימים ניתן היה לתת מענה ל- 7 תלמידים נוספים.

כמו כן, אין במרבית המועדוניות חדר להוראה מתקנת ולפעילות פרטנית של איש מקצוע עם התלמיד.

7) בנתוני הנהח"ש העירונית, בסעיפי אגף החינוך, אין סעיף נפרד המתייחס למועדוניות. לביקורת נמסר מאגף החינוך כי השתתפות משרד החינוך עבור 6 המועדוניות (בסך של כ- 50,000 ש"ח לשנה), שהם, לדבריהם, "כ- 40% מסך עלות פעילות המועדוניות" – מועברת לסעיף תקציבי של אגף הרווחה. כמו כן אין רישום נפרד של הוצאות עבור המועדוניות.

8) הביקורת ערכה ביקורי בדיקה ב- 3 מועדוניות.

נכחו: מנהלת מחלקת שח"ר; אחראית מועדוניות אזורית מטעם משרד החינוך; קב"סית המועדוניות; עו"סית מאגף הרווחה המטפלת במועדוניות; מדריכה ואם-בית בכל מועדוניות.

במהלך הביקורת נמצאו ליקויים חמורים בנוגע לאיכות ולכמות האוכל המסופק למועדוניות ע"י קבלן המועסק מטעם העירייה. עקב הצורך בטיפול דחוף בממצאים - פירסמה הביקורת בתחילת נובמבר 2013 דו"ח מיוחד נפרד בנושא ספציפי זה, הכולל מסקנות והמלצות לטיפול.

לדברי מנהלת המחלקה - בעקבות כתיבת הדו"ח המיוחד חל שיפור ראשוני בנושא, והנושא נדון אצל מנהל אגף החינוך בהשתתפות הוטרנר העירוני ומנהל מינהלת מוסדות העירייה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

9) במהלך ביקור הביקורת נמצא כי:

- במועדוניות אושיות א' מוצב מזה כשנתיים מסך טלוויזיה חדש היכול לשמש לצורך הקרנת חומר המופיע על המחשב ולהקרנת חומר טלוויזיוני - לפעולות העשרה משותפות לתלמידים. מאז הצבתו במקום המסך לא חובר עדיין למערכת המחשב, למרות פניות חוזרות ונשנות.

כמו כן, עמדת מחשב אחת לא פועלת ולא מנוצלת בשל "בעיות חשמל" שלא נפתרו, למרות פניות בעבר.

לקראת סיום הביקורת הנושא טופל.

- במועדונית פיטנגו מוצב מזה כשנתיים מסך טלוויזיה חדש - אולם הוא לא מופעל, כמתואר לגבי מועדונית אושיות א' לעיל. על מנת לפתור הבעיה אושרה באופן חריג רכישת מחשב נייד שאותו אפשר יהיה לחבר לטלוויזיה - אולם גם הוא לא מופעל מזה מספר חודשים, בשל היעדר כבל חיבור (למרות בקשות חוזרות).

לקראת סיום הביקורת הנושא טופל.

כיתות אמ"ץ

.ד

תכנית אמ"ץ (אמונה בעצמי, מוכן למאמץ, צופה להישגים) היא תכנית התערבות חינוכית-לימודית לתלמידים בסיכון גבוה לנשירה ולהתדרדרות חברתית – בבתי"ס יסודיים ובחט"ב, בדגש על החטיבה העליונה.

אוכלוסיית היעד הינה ילדים ובני נוער שנתפסים ע"י הצוות החינוכי כפוטנציאל ודאי לנשירה, ההופכים חסרי אמון ביכולתם כתלמידים. כתוצאה מכך הם מפתחים חוסר מוטיבציה, ואי-האמון בעצמם כתלמידים מקבל אישור והם נקלעים למעגל קסמים שלילי של חוסר אמון עצמי, אי השקעה, כשלון וחוזר חלילה.

התלמידים המיועדים לתוכנית:

- בעלי מוטיבציה להתקדם בלימודים ולהצליח.
- בסכנת נשירה גלויה או סמויה, בעלי בעיות ביקור סדיר.
- בעלי 8 שליליים שהצוות החינוכי מאמין ביכולתם להגיע להצלחה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

מטרות התוכנית :

- הגברת מוטיבציה באמצעות עבודת צוות הדוקה של תלמידים, מורים והורים.
 - השגת חוויות הצלחה לימודיות בדרך חדשנית וייחודית.
 - זכאות לבגרות.
 - הבנה והפנמה שהשכלה היא אמצעי לניעות חברתית והשתלבות מכובדת בחברה.
- פתיחת כיתות אמ"ץ מחייבת אישור משרד החינוך לפי קריטריונים שקבע, וכן על הרשות להתחייב לתת סכום זהה לזה שמקצה המשרד לתוכנית.

כל כיתה מונה 18-25 תלמידים, מהם לפחות 15 תלמידים בסכנת נשירה והיתר עם בעיות ביקור סדיר, קשיים בתיפקוד לימודי וציונים גרועים. ביה"ס מתחייב לא להנשיר תלמידים לכל הפחות בשנים בהן תפעל כתת אמ"ץ.

מספר התלמידים בכיתות אמ"ץ ברחובות בשנת תשע"ד הוא 125, כדלהלן:

- ויצ"ו רחובות: 50 תלמידים (יא', יב').
- אורט רחובות: 52 תלמידים (י', יא').
- המר: 23 תלמידים (יא').

עד שנה"ל תשע"ג הופעלה התוכנית בבי"ס הטכנולוגי ויצ"ו בלבד, ואחוז הזכאות בבגרויות בשנת תשע"ב ותשע"ג בבי"ס זה היה 100%.

עבור כל כיתה אמ"ץ ברחובות (שכולן שייכות לבעלויות), משרד החינוך מעביר 30,000 ש"ח, הבעלות מתחייבת על 30,000 ש"ח נוספים ועיריית רחובות על 30,000 ש"ח נוספים. סה"כ: 90,000 ש"ח לכיתה.

ה. תכנית מנ"ע (מניעת נשירה עכשיו)

תכנית למניעת נשירה המבוססת על שני עקרונות: תגבור לימודי ומתן מערכת תמיכה אישית ורגשית. אוכלוסיות היעד: תלמידים בסכנת נשירה בחטיבת הביניים ובחטיבה העליונה - להם מוצמדים חונכים לליווי אישי (צוות חינוכי מביה"ס).

מוסד חינוכי המעוניין להשתתף בתכנית (הנקראת גם "חונכות חריגה"), מתחייב לקחת אחריות על סיום לימודיהם (י"ב כיתות), של התלמידים המשתתפים בתכנית וכן לגייס צוות חינוכי מן השורה הראשונה בבי"ס לצורך עבודה בתכנית.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

במסגרת התוכנית התלמידים מקבלים תיגבור לימודי לפי צרכיהם, לפני ואחרי שעות הלימודים במקצועות הראשיים (הבנת הנקרא, מתמטיקה ואנגלית), תוך הקניית מיומנויות למידה, התמודדות עם חרדת מבחנים, פיתוח דימוי עצמי חיובי וחשיפה לכישורי חיים.

ברחובות זוכים (בעת הביקורת), 12 תלמידים להשתתף בתוכנית זו, לפי הפירוט הבא:

- 4 תלמידים מקבלים חונכויות (2 מ"עץ חיים" ו- 2 מ"נתיבות משה").

- 8 תלמידים עברו איבחונים בסיוע של תקציב מני"ע (+ השתתפות הורים).

תקציב: כ- 20,000 ש"ח (נכון למועד הביקורת).

1. הפעלת בנות שירות לאומי

בבתי הספר הממלכתיים ברחובות מופעלות 8 בנות שירות לאומי כדלהלן:
1 בחט"ב דה-שליט א'; 1 בחט"ב דה-שליט ב'; 1 בחט"ב קציר א'; 1 בחט"ב קציר ב'; 1 בחט"ב אורט; 1 בחט"ב ביי"ס למדעים; 1 בבי"ס נעמת; 1 בבתי הספר היסודיים יבניאלי והדרים.

מרבית פעילותן הוא בתחום מניעת הנשירה – הן בשעות הלימודים והן בחונכות פרטנית אחה"צ, כדלהלן:

- משולבות בפרוייקטים, בעיקר בכיתות מל"א.

- נותנות מענה פרטני, הן לימודי והן רגשי, לתלמידים בסכנת נשירה במהלך שעות הלימודים.

- חונכות תלמידים הנמצאים בסכנת נשירה המאותרים ע"י קציני הביקור הסדיר בשעות הצהריים/אחה"צ.

בנות השירות הלאומי משולבות בביה"ס כחלק מהצוות החינוכי, כשגילן הצעיר מהווה יתרון בכך שבני הנוער מצליחים להתחבר אליהן יותר בקלות. בהיותן גורם חיצוני המגיע לביה"ס התלמידים חשים שניתן לראות אותם באור אחר, ושמונסיים באמת לקדם אותם ולתמוך בהם.

הבנות מופעלות בהתאם לחוזה בין עיריית רחובות ובין "אגודה להתנדבות-שירות לאומי" (4 בנות בבתי"ס), ובין "עמינדב-אגודה תורנית להתנדבות" (4 בנות בבתי"ס).

3 בנות נוספות מועסקות במחלקות אגף החינוך בעירייה (2 מהאגודה להתנדבות 1 מעמינדב).

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

מתוך סה"כ 11 הבנות המועסקות בשנת תשע"ד בעירייה – 7 בתקן "חוץ"
(כולל לינה), בתעריף של כ- 2,450 ש"ח לחודש ; 4 בתקן "בית" בתעריף של
כ- 1,570 ש"ח לחודש.

11. תכניות לצמצום פערים לימודיים וחברתיים

א. כיתות תל"מ (תנופה לבגרות מלאה)

תוכנית תל"מ הינה תכנית ארצית להתערבות חינוכית-לימודית שנועדה לסייע לתלמידים בחטיבות הביניים שהישגיהם נמוכים מאד אך מגלים מוטיבציה – להשקיע בלמידה ולהגיע לתיכון. בכיתות תל"מ פועלים לשיפור הישגי התלמידים בכל המקצועות ובמיוחד במקצועות היסוד, ומפתחים נורמות של לימוד נכון בקרב התלמידים.

ברחובות פועלת התוכנית זו השנה השביעית בכיתות ט'.

הקריטריונים לבחירת התלמידים המשתתפים :

- בעלי הנעה ללימודים שהישגיהם נמוכים (עד 4 שליליים).
- ביה"ס רואה בהם מועמדים להמשך לימודים בחטיבה עליונה במסלול בגרותי.
- ללא בעיות משמעת מיוחדות.
- עם בעיית ביקור סדיר.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

להלן נתוני תלמידים המשתתפים בתוכנית ברחובות בשנה"ל תשע"ב – תשע"ד – כולל המשך הלימודים למסיימי שנה"ל תשע"ג :

ממשיכים סה"כ	ממשיכים מתשע"ג לתשע"ד		מס' תלמידים			ביה"ס
	בתיכונים אחרים	בתיכון באותו ביה"ס	תשע"ד	תשע"ג	תשע"ב	
100%	1	29	24	30	31	אורט
96.3%	3	23	20	27	24	המר
100%	10	15	24	25	25	דה שליט א'
100%	7	17	30	24	28	דה שליט ב'
100%	8	17	22	25	22	קציר א'
100%	2	25	27	27	27	קציר ב'
100%	2	20	25	22	-	מדעים
99.4%	33	146	172	180	157	סה"כ

מהנתונים לעיל עולה כי כמעט כל התלמידים (למעט אחד) לא נשרו מהמערכת, למרות שמלכתחילה היו מועדים לנשירה, וכי כ- 81% עלו לאותו תיכון (ברצף השש-שנתי), לעומת כ- 18% שעלו לתיכון אחר, תוך יכולת לתפקד בו.

החלוקה התקציבית של משרד החינוך שוויונית ואחידה לכל כיתות תל"מ בארץ שהמשרד אישר. לכל כיתה אמור להינתן 20,000 ש"ח לשנת לימודים, כאשר התקצוב ייעשה באמצעות המת"מ – עבור תירגול ותיגבור. סכום ההקצבה המקביל של הרשות הוא 25,000 ש"ח – מתוכו לפחות 20,000 ש"ח עבור שעות לימוד וכן מימון מעבר לכך של אמצעי העזר: ציוד, הסעות וצרכים בסיסיים.

ב. תכנית מב"ר

תוכנית מב"ר היא תוכנית ארצית לקידום תלמידים בתיכון מרמות לא בגרותיות לזכאות מלאה לבגרות. אוכלוסיית היעד: תלמידי יי-יב' מאוכלוסיות סוציו-אקונומיות נמוכות ונוער בסיכון, בעלי הנעה ויכולת לימודית בלתי ממומשת.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ברחובות מופעלות 23 כיתות מב"ר: בבתי"ס התיכוניים דה-שליט, קציר, אורט, ויצ"ו, אמית בנות, המר בנים ובית יעקב – כיתה אחת בכל שכבה (י', יא', יב') בכל אחד מבתי"ס הנ"ל. 2 כיתות מב"ר נוספות (מב"ר דה-שליט פדגוגי) נפתחו בתשע"ד בכיתות יא', יב' בתיכון בכל כיתה מב"ר בתיכון זה.

בכל כיתה מב"ר ברחובות לומדים כ- 25 תלמידים.

ההנחיות (הארציות) לבחירת ולהרכב הכיתות:

- המועצה הפדגוגית מאמינה בכשירותם להגיע להצלחה מלאה בבחינת הבגרות.
- הציון הממוצע המשוקלל בארבעה מקצועות (מתמטיקה, שפת אם, אנגלית והיסטוריה) בסוף המחצית הראשונה של כיתה ט' הוא 55-60 ובסיום חט"ב מוגדר כ"לא בגרותי".
- בכל כיתה אחוז התלמידים בעלי לקויות למידה לא יעלה על 20% מסך התלמידים בכיתה.

כיתות מב"ר מתוקצבות ע"י משרד החינוך בשעות תקן ששוות

כ- 390,000 ש"ח לשנה ל- 3 כיתות (י-יב').

כיתה המונה 25 תלמידים מתוקצבת ב- 65 ש"ש.

ג. חונכות פר"ח (סטודנטים)

חונכות אישית של סטודנטים, הן בתחום הלימודי והן בתחום החברתי.

במסגרת החונכות האישית הסטודנט מחויב לשני מפגשים בשבוע בני שעתיים כ"א, סה"כ 116 שעות שנתיות. במסגרת חונכות קבוצתית, החונך מדריך קבוצת ילדים אחה"צ בין השעות 14.00 – 19.00.

הרשות משתתפת ב- 100 ש"ח לחונך (תמורת פעילותו, הסטודנט זכאי למילגה בסך 5,200 ש"ח + החזר הוצאות נסיעה). בהתאם לחוזה בין עיריית רחובות ובין פר"ח – העירייה מתחייבת לשלם עבור 130 חונכים. את פעולות יתר החונכים (לפי הפירוט להלן) מממנת במלואה פר"ח.

בתי הספר נבחרים ע"י אנשי פרויקט פר"ח עפ"י קריטריון של מדדי טיפוח משרד החינוך ובשיתוף עם שח"ר במחוז. להלן הפעילות ברחובות בשנה"ל תשע"ד (נכון למועד הביקורת):

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

מספר חונכים	שם הפרוייקט
14	בית ספר וייצמן
15	בית ספר מעלות משולם
17	בית ספר סמילנסקי
15	בית ספר סיני
15	בית ספר שריד
15	בית ספר בן צבי
14	בית ספר יבנאלי
15	מרכז העשרה רחובות
22	מרכז תקשורת רחובות
4	פרוייקט לקויי ראייה
14	פרוייקט תזונה
160	סה"כ

כמו כן 45 חונכים פועלים במסגרת תוכניות מדעיות של מכון ויצמן לילדים בסיכון – בהן רבים מהמשתתפים הם ילדים מרחובות.

פרוייקט "מגדלור – פינת הנוער" בקרית משה .ד

מרכז חברתי חינוכי-טיפול למתבגרים בגיל 12-15, הפועל בשעות 16.00 - 21.00 - כאשר ההשתתפות היא חופשית (המשתתפים מגיעים מרצונם, לרבות תדירות ההשתתפות).

בעיר רחובות מופעל הפרוייקט בקרית משה, במסגרת תכנית "חומש" הארצית לטיפול בריכוזי אוכלוסייה יוצאי העדה האתיופית, בתחומי החינוך, הרווחה והקליטה. מרבית המשתתפים הם אכן בני נוער יוצאי אתיופיה, ומיעוטם בני נוער ממשפחות ותיקות הגרות באזור קרית משה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

מטרת הפרויקט לסייע למשתתפים להשתלב בחברה הישראלית, תוך שמירה על ייחודם התרבותי והבנת המצוקות הייחודיות להם. קהל היעד - בני נוער המצויים על רצף מצבי הסיכון השונים, החל מקונפליקטים בגיל ההתבגרות ועד נוער בעלי דפוסים ומאפיינים עברייניים, תיקים פליליים, ועוד.

נכון למועד הביקורת - מוכרים לפינת הנוער ומבקרים בה כ- 180 בני נוער, מתוכם כ- 80 צורכים את השירות באופן קבוע מינימום פעמיים בשבוע וחלקם על בסיס יומיומי. הממוצע היומי נע בין 40-50 בני נוער.

כ- 60% הם נערים וכ- 40% נערות.

במהלך השבוע מתקיימות קבוצות מובנות, כגון: סדנאות, קבוצת נערות, קבוצת גיטרה, ריקוד, אמנות וכו'.

בשנת 2013 (נכון למועד הביקורת), הצוות קיבל כ- 310 פניות לקבלת סיוע/מענה לשאלות/בעיות/מצוקות: כ- 95 פניות בנושא בעיות חברתיות וייעוץ בבחירות חיים; כ- 70 בנושא שימוש בחומרים; כ- 60 בנושא יחסי מין ומיניות; כ- 45 בנושא בעיות לימודים, והשאר בנושאים אחרים (לרבות הזנחה/פגיעה הורית).

את פינת הנוער מפעילים מתנדבים וכן אנשי צוות בשכר. 21 מתנדבים פועלים על בסיס שבועי, כאשר כל מתנדב מגיע ל- 4 שעות ביום קבוע בשבוע.

4 אנשי הצוות בשכר (סה"כ 2.5 משרות), מועסקים פורמלית ע"י עמותת "על"ם", כאשר המקור הכספי לשכרם מתחלק בין העירייה והעמותה כמפורט בחוזה בין שני הגופים כדלהלן:

- **עמותת על"ם מגייסת את העובדים, מכשירה אותם ומנהלת את עבודתם מהבחינה המקצועית.**
- **העירייה משלמת לעמותת על"ם 165,000 ש"ח בשנה עבור העסקת מנהל לפרויקט, ושני עובדי נוער לפרויקט. סכום זה מתקבל ממשרד החינוך במסגרת תכנית "חומש".**
- **צוות פינת הנוער מעדכן מדי יום את פעילותו באמצעות תוכנה ממוחשבת - שיחות שהתקיימו, בעיות שעלו, הצלחות, מצב בביה"ס, מצב חברתי וכו'. מעקב זה מאפשר הערכה, בדיקת התקדמות והתוצאות.**

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

ה. תוכנית "אור"

תוכנית "אור" היא תוכנית ארצית של משרד החינוך, לטיפול בפעוטות במעונות ובגנים הגדלים בתנאים של קיפוח ומצוקה - למניעת בעיות התפתחותיות, פיתוח תחושת האמון של הילד, ופיתוח סקרנות ונכונות ללמוד.

מטרות התוכנית:

- למנוע פגיעה בפוטנציאל ההתפתחותי של הילד.
- לצמצם פערים בתיפקוד בהתייחס לנורמה בקבוצת הגיל.
- לפתח עמידות, בטחון עצמי ויכולות התמודדות.
- לסייע להורים להכיר את תחומי היכולת של הילדים ולפתח אצלם מעורבות רגשית בהתפתחותם.

ברחובות מופעלת התוכנית החל מאוקטובר 2013 במסגרת פרויקט "פאקט". 11 מחנכות החלו לקיים מפגשים לקבוצות ב- 22 גנים בשכונות קרית משה, מילצ'ין, אושיות, דולצ'ין ודניה.

הפעילות בקבוצות היא ייחודית ונותנת מענה ל- 4 ילדים בקבוצה.

תקציב הפרויקט הנ"ל כ- 259,000 ש"ח מפאקט, כדלהלן: 75.5 שעות שבועיות תגבור (201,000 ש"ח); ריכוז התכנית 51,000 ש"ח; ציוד מתכלה 7,000 ש"ח. בנוסף לכך אגף שח"ר במשרד החינוך מממן 10 ש"ש נוספות לתגבור.

ו. מרכז למידה בקרית משה

מרכז למידה לתלמידי כיתות א'-ו' שאינם מקבלים מענה להארכת יום הלימודים, שמתקשים בהכנות שיעורים או זקוקים לסגירת פערים לימודיים, מהווה בית שני אינטגרטיבי עבור ילדי השכונה - לשיפור הישג התלמידים, להגברת ביטחונם האישי ולנוכחותם החיובית בבית הס.

בעת הביקורת נהנים משירותי המרכז 73 תלמידים.

התקציב: מאגף שח"ר במשרד החינוך (שיקום שכונות) כ- 90,000 ש"ח; מקרן גלנקור 70,000 ש"ח; מפאקט 35,000 ש"ח; מרשת חוויות 25,000 ש"ח; מהעירייה כ- 100,000 ש"ח.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

תיגבור ופיתוח השפה האנגלית (קרית משה) .2

תוכנית ארצית ביישובי שיקום שכונות (תכנית "התערבות"), המתמקדת בתיגבור לימודי האנגלית לתלמידים שאינם יודעים לקרוא את השפה.

ברחובות מופעלת התכנית לתלמידים בני הקהילה האתיופית ותלמידים מקרית משה בכיתות ד'-ו'. המטרה היא כי באמצעות התיגבור התלמידים יוכלו לקחת חלק פעיל בשיעורי האנגלית של כלל הכתה, ולהשתלב במטלות ובמבחנים.

להלן נתוני מס' התלמידים והיקף השעות בשנה"ל תשע"ג:

סה"כ בבית ספר	ש כ ב ה			מס' שעות	בית ספר
	ו	ה	ד		
14	0	9	5	מס' שעות	מעלות משולם
28	0	17	11	מס' ילדים	
12	2	4	6	מס' שעות	יבניאלי
20	4	7	9	מס' ילדים	
12	4	4	4	מס' שעות	בן צבי
33	12	9	12	מס' ילדים	
12	6	6	0	מס' שעות	בן גוריון
31	15	16	0	מס' ילדים	
8	3	3	2	מס' שעות	הדרים
16	6	6	4	מס' ילדים	
58	סה"כ שעות תגבור (תשע"ג)				
128	סה"כ ילדים (תשע"ג)				

עלויות הפרויקט בתשע"ג: סה"כ כ- 191,000 ש"ח, מתוכם: כ- 95,000 ש"ח מ- PACT וכ- 96,000 ש"ח מהעירייה.

בשנת תשע"ד, עקב הגעת התקציב ממשרד החינוך באיחור, מופעל הפרויקט ב- 3 בתי"ס בלבד (מעלות משולם, יבניאלי, הדרים) - בהיקף של 33 שעות וסה"כ 89 ילדים משתתפים בתוכנית.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ח. הרחבת מענים לימודיים (קרית משה)

הקניית מיומנויות ללמידה יעילה, חיזוק מקצועות השפה ופיתוח אסטרטגיות למידה עבור תלמידים יוצאי הקהילה האתיופית ואחרים המתגוררים בקרית משה.

המטרות: שימור תלמידים בהקבצות לימוד גבוהות במתמטיקה ואנגלית; שיפור הישגים לימודיים במקצועות רבי מלל; שיפור הישגים לימודיים ושיעור הזכאות לבגרות; הקניית נורמות למידה והתנהגות; העברת תלמידים מצפי נמוך ובינוני לבגרות לצפי בינוני וגבוה לבגרות.

סה"כ למדו לבגרויות חורף (בתשע"ב) 46 תלמידים: ניגשו לבחינות הבגרות 42 תלמידים שהינם 91% מהלומדים מתוכם עברו 38 תלמידים שהינם 90% מהניגשים ו-83% מהלומדים.

ט. מרכז העשרה לגיל הרך (קרית משה)

מוקד נגיש, זמין ומאתגר להעשרת ולהרחבת ידע עולם, לניצול איכותי של שעות הפנאי, ולטיפוח ערוצי תקשורת במשפחה - לילדים ולהורים בקרית משה.

פועל חמישה ימים בשבוע, מבוסס על מתכונת שעת סיפור מדעי ופועלת בו משחקייה מודרכת המאפשרת משחק משפחתי וחשיפה למגוון משחקים חינוכיים החשובים להתפתחות הילד. כמו כן מופעל ג'ימבורי בתנועה ובצליל.

בעת הביקורת משתתפים כ- 90 משפחות של ילדים גילאי 2-7, סה"כ כ- 250 משתתפים (מעל 50% משפחות יוצאות העדה האתיופית).

תקציב שנתי כ- 110,000 ש"ח (מתכניות חומש).

י. מרכז טיפולי-התפתחותי לגיל הרך (קרית משה)

1) "מרכז הורים וילדים לגיל הרך-קרית משה, רחובות" הינו מרכז טיפולי התפתחותי עירוני המקיים פעילויות איתור, טיפול ומניעה בשכונת קרית משה ברחובות. במרכז פועלות תוכניות מגוונות, פרטניות, וקבוצתיות להורים וילדים בגילאי לידה – 12 שנה.

מטרת המרכז היא לקדם את הישגיהם ההתפתחותיים של ילדי השכונה עם דגש על אוכלוסיה בסיכון שבה יש אחוז גבוה של ילדים המציגים פערים התפתחותיים והמתקשים לצרוך שירותים התפתחותיים דרך קופות החולים. כתוצאה מכך, רבים מהילדים בגיל הרך אינם מקבלים מענה טיפולי לסגירת הפערים ההתפתחותיים. קושי זה, לעיתים קרובות, מתחיל כפער על רקע חסך סביבתי, וללא מענה הולם הופך ללקות התפתחותית, ובעתיד עלול להתפתח לקושי משמעותי בלמידה, לנשירה מבית הספר, לאלימות וכד'.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

המרכז החל בתוכנית לקידום בני הקהילה האתיופית וב- 2010 הצטרפה תוכנית חומש כשותפה משמעותית במרכז וסייעה בהפיכת התוכנית למרכז גיל רך המהווה עוגן של עשייה התפתחותית בשכונה. המרכז מתקיים מתרומות של הפדרציה היהודית בניו יורק (תוכנית PACT), מתוכנית חומש ומתקציבי הרשות המקומית.

(2) בפברואר 2013 הוכר המרכז ע"י משרד הבריאות כ"מרכז טיפולי התפתחותי".

(3) המאפיין את המרכז בקרית משה:

- קהל היעד – המרכז פונה לקהל הרחב של אוכלוסיית הגיל הרך ברחובות עם דגש על אוכלוסייה בסיכון המתקשה לצרוך שרותים התפתחותיים בקופות החולים.

- מתוקף המיקום של המרכז ותקציבי המרכז הלקוחים מתוכנית לקידום אוכלוסיית עולי אתיופיה בעיר (תוכנית PACT), כ- 70% מהילדים והמשפחות המטופלים במרכז הינם מהקהילה האתיופית. מזכירת המרכז וכן המגשרת דוברות אמהרית ומהוות דמות מפתח במרכז, העוזרות במתן מענה רגיש תרבות.

- ריכוז מידע ושירותים במקום אחד – לדוגמה: ילד שנקלט במרכז יאובחן ע"י התחומים הרלוונטיים, הוריו יקבלו הדרכה וגישור בהתאם לצורך, וצוות המלווה את המרכז יהווה כתובת לייעוץ והכוונה מקצועיים לגבי הטיפול הכוללני בילד ובמשפחתו.

- שירות כוללני והוליסטי היוצר רצף טיפולי וחינוכי בין כל הגורמים המטפלים בילד ובמשפחתו.

(4) הצוות ומקורות להעסקתו:

- מנהלת המרכז: קלינאית תקשורת בעלת תואר שני, מומחית בהתפתחות הילד. מועסקת כיום במשרה מלאה כעובדת אגף החינוך העירוני.

- רכזת אדמיניסטרטיבית: עובדת אגף החינוך, בחצי משרה.

- 3 מרפאות בעיסוק, בהיקף של 17 ש"ש (סה"כ), מתקציב PACT.

- פסיכולוגית התפתחותית בהתמחות, בהיקף של חצי משרה, עובדת השפ"ח העירוני.

- 2 מרפאות באמנות, בהיקף של 20 ש"ש, במימון PACT.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- 2 מורות להוראה מתקנת בהיקף של 20 ש"ש + הדרכה, במימון אגף קליטת עולים במשרד החינוך.
- 4 קלינאיות תקשורת, בהיקף של 24 ש"ש, במימון PACT ומשרד החינוך (חומש).
- עו"סית קלינית, בהיקף של 10 ש"ש, בתקציב משרד החינוך (תוכנית חומש).
- פיזיותרפיסטית.
- מגשרת.
- ליווי מקצועי של ביי"ח "קפלן" – רופא נוירולוגי ילדים התפתחותי מגיע פעם בחודש ל- 5 שעות.

(5) היקף המטופלים בתשע"ג :

ברשימות המתנה		מספר מאובחנים (בנוסף למטופלים)		מספר מטופלים		
אושיו ת	קרית משה	אושיות	קרית משה	אושיות	קרית משה	
34	49	5	39	12	28	מגנים
18	26	4	4	31	17	מבתי" ס
52	75	9	43	43	55	סה"כ

(6) מדדי הצלחה :

- היענות של ההורים להמלצות הטיפוליות והתמדה בהגעה לסדרת הטיפולים שנקבעה. בשנת תשע"ג
- כ- 89% מהילדים שטופלו התמידו להגיע לטיפולים שנקבעו.
- כ- 9% מההורים לא שיתפו פעולה.
- שיפור בהישגים ובתפקוד במערכות החינוך : מסגרות החינוך (גני ילדים ובתי הספר) מתבקשים למלא מיפוי הישגים בתחילת השנה (אוקטובר) ובסופה

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

(יוני). כמו כן עבור כל ילד שטופל במהלך השנה במרכז נערך אבחון מקצועי בתחילת התהליך הטיפולי ובסופו, שתועד בתיק הטיפולי של הילד.

מתוך ניתוח הנתונים שנאספו בסוף שנת תשע"ג ניתן לראות ש:

כ- 52% מהילדים שקיבלו מענה טיפולי במרכז לגיל הרך הציגו שיפור רב בתפקוד במסגרת החינוכית וסגירת פערים התפתחותיים.

כ- 29% מהילדים שקיבלו מענה טיפולי במרכז לגיל הרך הציגו שיפור בינוני בתפקוד במסגרת החינוכית וסגירת פערים התפתחותיים.

כ- 9% מהילדים שקיבלו מענה טיפולי במרכז לגיל הרך הציגו שיפור קטן בתפקוד במסגרת החינוכית וסגירת פערים התפתחותיים.

(7) **הביקורת ערכה ביקור במרכז. להלן מספר נקודות:**

- המרכז שוכן במבנה השייך לעירייה (לשעבר 2 גנים שחוברו והוסבו לצורך המרכז).
המקום נאה, מסודר, לאחר שיפוץ הולם. המקום הוא מרכז עירוני, והעירייה השקיעה משאבים בהקמתו.
- הפעילויות במקום נערכות עד שעה 19.00. בחורף החשיכה מתחילה ב- 16.00. בגן הילדים הסמוך ישנם אנשים עד 16.00. מכאן שבשעות הערב מי שנמצא במרכז (לפעמים עובדת יחידה) נמצא לבדו בסביבה, לעתים בזמן החשיכה – וזהו מצב לא רצוי. **במקום אין כל לחצן מצוקה.**

יא. פרויקט "סרטים מהחיים"

פרויקט יצירת-חינוכי לשימוש במדיה הקולנועית ככלי טיפולי נוסף.

במסגרתו קבוצות של ילדים עוברות תהליך העצמה משמעותי וחיזוק הכישורים האישיים והחברתיים של המשתתפים. שיאו של התהליך ביצירת סרט דרמה קצר בנושאים חברתיים המוקרנים בערוץ הילדים לעשרות אלפי ילדים במטרה לעורר מודעות ושינוי חברתי. הסרטים משתתפים בתחרות סרטי ילדים ומוצגים גם בסינמטק ת"א.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

הפרויקט בעיר רחובות הופעל עבור שתי קבוצות ילדים מאוכלוסיות מוחלשות מהפריפריה החברתית והגיאוגרפית בעיר, בעלי רקע סוציו אקונומי בינוני-נמוך, בעיות התנהגות, קשיים רגשיים וחברתיים.

תפוקות: מתוך שני סרטים, הסרטים שנעשו ברחובות ב- 2011 - הסרט "מסיבת פיג'מות", זכה בתחרות הארצית לסרטי ילדים בתואר "הסרט הטוב ביותר" ובסרט השני "המפתח" שחקן זכה בתואר "השחקן הטוב ביותר".

סרט נוסף שנעשה ב- 2012 ("תסתכלו עלי") זכה בפרס מטעם אונסק"ו בפסטיבל סרטים בינלאומי (לנוער) שהתקיים באיטליה.

התוכנית מופעלת ע"י עמותת לה"ב, ובתהליך הכנת כל סרט השתתפו כ- 15-20 ילדים.

העירייה השתתפה בכ- 30,000 ש"ח להכנת כל אחד מהסרטים הנ"ל.

יב. תוכנית "חושבים חיובי"

תוכנית בשיתוף חברת IBM הנותנת הזדמנות לבני נוער (עם דגש על נערות) ממצב סוציו- אקונומי נמוך שהינם בעלי מוטיבציה – ליהנות משיעורים פרטיים במתמטיקה ולשפר את ציוניהם (הכוונה לעשות כן גם במדעים ובאנגלית). קהל היעד תלמידי חטיבות הביניים.

במסגרת זו עובדי החברה חונכים אחת לשבוע תלמידים, באתר IBM בעיר, במשך שעה וחצי.

התוכנית החלה לפעול לראשונה באוקטובר 2013, כשבתחילה משתתפים 10 תלמידים (6 בנות ו- 4 בנים) ולהם 10 חונכים.

מסקנות והמלצות

12. כללי

א. מערך הביקור הסדיר פועל כסמכות מרכזית האחראית ליישום חוק לימוד חובה ומשמש כגורם מתאם בכל הקשור לפעילויות למניעת נשירה. תפקיד קצין הביקור הסדיר (הקב"ס) לקיים מעקב ובקרה על קיום ההנחיות המקצועיות באשר למניעת נשירה, על סדרי הדיווח של הרשויות המקומיות, על אכיפת חוק לימוד חובה ונוהלי עזיבת ב"ס, ועל יישום מדיניות משרד החינוך והרשות המקומית באשר לעקרון ההתמדה.

מנהל ביה"ס הוא האחראי לאחזקת תלמידי בית הספר ולביקור הסדיר שלהם. לאחר הטיפול הראשוני בביה"ס ויידוע אגף החינוך העירוני לרבות קצין הביקור הסדיר – האחראיות לקשר עם התלמיד ולטיפול בו חלה הן על מנהל ביה"ס והן על אגף החינוך/ הקב"ס.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- ב. מערך הביקור הסדיר מפעיל גם תוכניות התערבות חינוכיות-פדגוגיות למניעת נשירה ולחיזוק יכולת ההתמדה – הן תוכניות בית ספריות והן תוכניות חוץ בית-ספריות.
- כמו כן, מתקיימות בעיר רחובות, בתיאום מחלקת שח"ר, תכניות ופעילויות לצמצום פערים לימודיים וחברתיים.
- ג. לפי הנתונים הארציים האחרונים שנמסרו ע"י למ"ס (לגבי תלמידים שהתחילו את לימודיהם בבתי"ס שבפיקוח משרד החינוך במהלך שנת הלימודים תש"ע ובמעבר לשנת הלימודים תשע"א) – שיעור הנשירה הכללי בישראל "ברוטו" (הכולל את הנושרים ממסגרות שבפיקוח משרד החינוך גם אם הם עברו למסגרת לימודים חלופית אחרת שאינה בפיקוח משרד החינוך) הוא 1.8%, כאשר בעיר רחובות השיעור באותה תקופה הוא 1.5%.
- מספר המטופלים הפעילים ע"י הקב"סים ברחובות (בעת הביקורת) הוא כ- 840 תלמידים (מתוכם כ- 80 הם תלמידי המועדוניות הרשומים בביקור סדיר כפעילים).
- ד. הביקורת התרשמה כי, באופן כללי, מבוצע ע"י מערך הביקור הסדיר בעיר טיפול הולם ומסור. התוכניות/פעילויות הרבות – למניעת נשירה, לחיזוק יכולת ההתמדה ולצמצום פערים לימודיים וחברתיים – נערכות בניהול מקצועי ויעיל של מנהלת מחלקת שח"ר.
13. **בקרה מינהלית על עבודת הקב"סים (סעיף 7 ט'ז)**
- קיים קושי לקיים בקרה מינהלית-כמותית על עבודת הקב"סים, כגון: היקף פגישות עם אנשי מסגרות החינוך; היקף פגישות עם הורים ו/או תלמידים; פעולות חיפוש ואיתור; ביקורי בית וכד' – בשל היעדר דו"חות ביצוע מסוג זה.
- הביקורת ממליצה להתחיל לחייב את הקב"סים במסירת דו"חות חודשיים כמותיים (מספר/היקף השעות). אין הכוונה בהמלצה זו לחייבם במילוי פרטים מקצועיים ואחרים לגבי תוכן הפעולות (הם נדרשים לעשות זאת באופן שוטף במסגרת עדכון תיקי המטופלים) – אלא למסור רק דיווח בסיסי, כמותי-מספרי.
14. **מידע מהמסגרת החינוכית לקב"ס (סעיף 7 י"ט)**
- הקב"סים מקיימים פגישות קבועות עם היועצות/מחנכות/מנהלות, במסגרתן אמור להימסר מידע מטעם הצוות החינוכי לגבי תלמידים במצבי הנשירה השונים. אולם ספק אם פגישות אלה מספיקות לצורך בקרה אם מקרי ביקור סדיר אכן מאותרים במסגרת החינוכית בשלב הראשוני (עוד לפני שהגיעו לידיעת הקב"ס) ואם אכן המידע על כך מובא בזמן לידיעת הקב"ס.
- קיימת אפשרות, בחינוך העל-יסודי, להשתמש במערכת הממוחשבת שבכל ביי"ס לצורך קבלת דו"חות נוכחות (חיסורים לא מוצדקים מעל מספר שעות לימוד מסוים, וכד'). שימוש במידע זה לא נעשה עד היום ע"י הקב"סים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

יש להתחיל להשתמש באופן קבוע בנתונים מהמערכת הממוחשבת שבבתי"ס העל-יסודיים לצורך קבלת דו"חות תקופתיים לגבי נוכחות תלמידים. נתונים אלו ישמשו כמכשיר ראוי לצורך פיקוח ובקרה בנושאי הביקור הסדיר – הן מצד בתי"ס והן מצד הקב"סים.

15. נוהלים (סעיף 8)

ההנחיות המקצועיות לקב"סים מפורטות בחוזרי מנכ"ל משרד החינוך ובהנחיות שוטפות מטעם אנשי המשרד.

יחד עם זאת חסרים במחלקת שח"ר נהלים בנושאים אירגוניים-מינהליים הנוגעים לעבודה השוטפת.

יש להכין נוהלי עבודה בנושאים אלו (כגון סדרי דיווח ביצוע, דרכי מעקב ובקרה, וכד').

16. סביבת העבודה (סעיף 9)

אין לרשות המחלקה (סה"כ 12 איש), חדר/מקום מתאים לקיום ישיבות העבודה השוטפות.

הקב"סים צריכים במסגרת עבודתם לקיים פגישות עם הורים ו/או תלמידים בנושאים רגישים. אין אפשרות לבצע זאת בפרטיות הנדרשת בחדר הגדול בו עובדים 8 קב"סים.

לרשות מנהלת מחלקת שח"ר חדר עבודה קטן אותו היא חולקת יחד עם מזכירה (יש לציין כי לכל מנהלי המחלקות האחרים באגף החינוך חדר לצורך עבודתם שאותו אין הם חולקים עם אדם נוסף).

הביקורת ממליצה למצוא פתרון הולם בנושאים הבאים:

- העמדת מקום מתאים לפגישות הקב"סים עם הורים ו/או תלמידים בנושאי הטיפול הרגישים – שיאפשר עבודה מקצועית ושמירה על צנעת הפרט.
- העמדת מקום מתאים עבור ישיבות הצוות של המחלקה, שנערכות באופן שוטף.
- העמדת חדר עבודה מתאים לרשות מנהלת המחלקה, כפי שנהוג לגבי מנהלי המחלקות האחרים באגף.

17. מזון לתלמידי המועדוניות (סעיף 8 ג')

נמצאו ליקויים חמורים בנוגע לאיכות ולכמות האוכל המסופק למועדוניות ע"י קבלן המועסק מטעם העירייה. עקב הצורך בטיפול דחוף בממצאים – פירסמה הביקורת עוד במהלך ההכנה של דו"ח ביקורת זה דו"ח מיוחד נפרד בנושא ספציפי זה, הכולל מסקנות והמלצות לטיפול.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

יש לוודא כי יבוצע יישום של המלצות הדו"ח הנפרד הנ"ל.

אבטחה/לחצן מצוקה במרכז הטיפול לגיל הרך (סעיף 11 י') .18

במסגרת ביקור שערכה הביקורת במרכז הטיפול-התפתחותי לגיל הרך בקרית משה - נמצא כי בשעות אחה"צ המאוחרות/הערב העובד שנמצא במרכז (פעמים רבות עובדת יחידה), נמצא לבדו בסביבה (בגן הילדים הסמוך ישנם אנשים רק עד שעה 16.00), וזהו מצב לא רצוי בעיקר בשעות החשיכה.

יש למצוא הסדר מתאים לסוגייה זו, (כגון אבטחה ו/או לחצן מצוקה) - שיעניק את הבטחון המינימלי הדרוש לעובדים במקום בשעות הנ"ל.

דו"ח ביקורת מס' 7/33 – בנושא מחלקת המים באגף תשתיות בהנדסה

1.

מבוא

חובת אספקת מים לתושבים מעוגנת בפקודת העיריות, ומוטלת על הרשות המקומית. על מנת להבטיח אספקה נאותה של המים, נחקקו בשנת 1959 חוק המים, ובשנת 2001 נחקק חוק תאגידי מים וביוב, המחייב את הרשויות המקומיות להקים תאגיד לאספקת שרותי מים וביוב. חוק התאגיד מעדכן למעשה את הסעיפים בנושאי מים בפקודת העיריות.

הטיפול בנושא המים והביוב בעירייה, מפוצל למספר אחראים, דהיינו, אספקתם הפיזית של מים לבתי התושבים, מטופלת באגף התשתיות בהנדסה ע"י מחלקת המים, אספקת שרותי הביוב, מטופלת ע"י מחלקת הביוב, ואילו נושא רישום הצריכה והגבייה, מטופלת במחלקת חשבונות המים שבאגף המיסים בעירייה.

גביית דמי צינורות והיטל ביוב המוטלים בעת רישוי למתן היתר בנייה מתבצעים באחריות אגף הרישוי שבהנדסה (מח' השתתפות בעלים).

מטרת הביקורת הנוכחית לבחון את פעילות מחלקת המים בהנדסה, לבחון את מסקנותיה, כחלק מהרקע להקמת תאגיד מים וביוב עירוני, שעליו הוחלט לאחרונה, ושיחל לפעול בינואר 2014.

כללי

2.

לשם אספקת מים סדירה לבתי הצרכנים, מפעילה מחלקת המים בהנדסה 5 בארות, 1 תחנת שאיבה, 1 בריכת אגירה; כמות המים המופקים עצמאית מהבארות מהווה כ- 35% מסה"כ צריכת המים העירונית כאשר יתר הכמות מסופקת לעירייה מ"מקורות", ב- 7 נקודות התחברות לרשת העירונית. אורך הצנרת העירונית מסתכם בכ- 230 ק"מ, בקטרים שונים.

המחלקה עוסקת באחזקה השוטפת של אמצעי ההפקה והרשת העירונית (לא כולל נושא בדיקות איכות המים המתבצע באחריות מחלקת רשוי עסקים באגף שפ"ע), ובחיבורי הבתים לרשת העירונית מנקודת המדידה הסמוכה לגבול המגרש. האחזקה השוטפת מתבצעת ע"י צוות עובדים בראשות מנהל עבודה, שמטפל בעיקר בפניות המוקד.

המחלקה מנהלת את הארכיב ההנדסי של תוכניות רשת המים העירונית, הכולל תיקייה לפי כתובות, המכילה תוכניות לאחר ביצוע וכמו-כן חשבונות ביצוע לעבודות שבוצעו ישירות ע"י המחלקה.

עבודות הקמה בשכונות חדשות ו/או שיקום של קווי צנרת מטופלים עפ"ר ע"י החברה העירונית ה.ל.ר, בהתאם להוראות ישירות ממהנדס העיר ו/או מנהל אגף התשתיות, כאשר עבודות השיקום כוללות עפ"ר גם כבישים, מדרכות וכד'.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

לקראת כל שנת תקציב, מכינה המחלקה, המלצות להחלפת צנרת ישנה, לפי רחובות. הרשימה המוגשת למנהל אגף התשתיות, הינה כללית ומחייבת הזמנת תכנון והערכת תקציב לביצוע העבודות.

לשם הערכת הפסדי מים כתוצאה מנזילות מתבצע אחת לשנה חישוב "הפחת" דהיינו ההפרש בין כמות המים המופקת והנרכשת לבין הכמות שמחלקת המים במינהל ההכנסות מחייבת את הצרכנים השונים. בפועל הפחת נוצר לכאורה מנזילות צנרת אך גם מצריכת מים ללא מדידה כדין. כמות הפחת מצביעה איפה על הצורך באיתור מפגעים למניעת היעילות נמוכה בניצול משאב המים הלאומי (הפקה עצמית + מקורות).

3. פחת מים

פחת המים הינו ההפרש בין כמויות המים המופקות והנרכשות ע"י העירייה לבין הכמויות שבהן מחייבים את הצרכנים השונים.

מנהל מחלקת המים מסר שמרבית הפחת נוצר מנזילות, אך קיימים למיטב ידיעתו עדיין חיבורי מים בעיקר לצרכי גינון עירוני שמאפשרים צריכת מים ללא מדידה וחיוב, צריכה שבפועל מגדילה את אחוז הפחת המחושב. לדבריו אחוז הפחת עקב נזילות נמוך ב- 10% מזה המחושב כאמור.

לפני מספר שנים ביצע מנהל מחלקת המים סקר חיבורי הגינון העירוני למערכת הצנרת ונמצאו חיבורים פירטיים במידה משמעותית. הוא התריע על כך, אך לדעתו לא הכל תוקן וחובר למדידה.

אין ספק שפיקוח יעיל על השימוש היעיל במים, גם במערכת העירונית, מחייב מדידה נכונה של צריכה זו.

להלן נתוני פחת שדווחו לרשות המים:

שנת הדו"ח	הפחתת ב%	שנת הדו"ח	הפחת ב-%
2000	9.75	2007	9.80
2001	5.69	2008	8.50
2002	7.36	2009	7.80
2003	5.47	2010	9.83
2004	5.16	2011	5.40
2005	לא נמצא	2012	10.00
2006	6.28		

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

מנהל מחלקת המים מסר לביקורת שעד 8% הפחת נחשב לעומד בתקנים כאשר המטרה להגיע לפחת שלא יעלה על 5%.

מהטבלה הנ"ל ניכר שעד שנת 2006 ממוצע הפחת עמד על כ-7% ואילו בשנים האחרונות הוא כ-9%. ראוי לתרגם את האחוז הפחת גם למונחים כספיים.

עלות רכישת המים השנתית ממקורות הסתכמה בשנת 2012 בכ- 36 מליון ₪, דהיינו שכ- 3 מליון ₪ משולמים עבור פחת.

בהנחה שהשקעה מוגדלת מהקיים בשדרוג צנרת המים, הרי שניתן להערכת הביקורת תוך מספר שנים לחסוך את כספי ההשקעה.

ראוי שבזמן שדרוג צנרת תיעשה הערכה, במידת האפשר מבחינה פיזית של מצבה של הצנרת הישנה, כבסיס לתכנון שדרוגים לרחובות נוספים.

4. רשימת צנרת (מדגמית) בהם נדרשים החלפות

א. המלצות מחלקת המים לקראת 2014

מנהל מחלקת המים הציג לביקורת רשימת רחובות שצנרת המים המשמשת אותם ישנה ביותר ומחייבת לדעתו החלפה בהקדם כלהלן:

מס' סד'	שם הרחוב	שנת הביצוע
1.	סרנגה	1970
2.	נווה יהודה	1970
3.	ברוש	1972
4.	שד' חן " 12	1972
5.	קיבוביץ	1971
6.	משה יתום קטע	1970
7.	המפוח	1970
8.	גלגל	1970
9.	נחושת	1970
10.	הורוביץ (קטע)	1970

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

11.	פריגוזין	1971
12.	יהודה המכבי	1972
13.	שלום צעידי	1972
14.	דובנוב	1971
15.	ילג צבי גרף	1971

יצויין שאין במחלקת המים רשומים ממוחשבים על היסטוריית הקמה ושדרוג של צנרות המים, ולשם איסוף אינפורמציה מסוג זה נאלצים במחלקה לעיין באופן פרטני בתיקיית התוכניות.

הערה זו מתייחסת גם לנושא הטיפול בתלונות מוקד ראה סעיף 9.

ב. ביצוע ההמלצות להחלפת צנרת לשנת 2013

על מנת להמחיש את המצב נבחנו האתרים נכון לספטמבר 2013 שבהם הוחלט לבצע עבודות החלפת צנרת לעומת הדרישה שהומלצה ע"י מחלקת המים לשנת 2013.

שם הרחוב	אושר לביצוע	אומדן תקציבי (אש"ח)
גדוד 52		450
מורדי הגטאות		450
הרב שיבר	✓	350
מלצר	✓	400
קטע הרצל		50
קטע מנוחה ונחלה		כלול ברח' מלצר
הזית		300
משה הס		370
ארלוזורוב		750
כנרת		170
סה"כ		3290 מתוכם אושר לביצוע רק 750

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

5. היקפי ההשקעה בשדרוג והקמה ברשת המים *
עבודות הקמה ושדרוג רשת המים שבוצעו בשנת 2012 (רשימת האתרים לפי דיווח
לרשות המים על אורכי הצנרת)

הנתונים על העלויות נאספו ע"י מחלקת המים מתוך חשבונות הקבלנים שביצעו עבודות לנושא המים.

מקום הביצוע	אורך הצנרת			המבצע
	4"	6"	8"	
קדר	150			ה.ל.ר
שד' חן (א)	400			עירייה
כהן מלזין קנטרוביץ	300	226		ה.ל.ר
שד' חן (ב)	1050	290	12	עירייה
הרצל	50	360		ה.ל.ר
אורבך	490			ה.ל.ר
היסמין- עין התכלת	610			ה.ל.ר
הנרקיסים	300			ה.ל.ר
סה"כ				2780

* הביקורת לא בחנה את מידת ההתאמה בין העלויות לאורכי הצנרת, והשתמשה בעלויות על מנת להעריך את גובה ההשקעות בלבד בנושא מים בשנת 2012.

6. דו"ח כספי והוצאות לשנת 2012

א. הכנסות שוטפות

על פי הדו"חות הכספיים שהתקבלו לשנת 2012 מהגזברות, ההכנסות עבור מים כוללות את ההכנסות עבור הביוב הסתכמו בסך - 74,939 אש"ח. לכן לצורך הערכה וההפרש בין הכנסות להוצאות נערך חישוב שכולל את נושא הביוב כדלהלן:

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- (1) הוצאות רכישת מים ממקורות וטיהור מים מהפקדה עצמית,
- 35,429 אש"ח + 2,231 אש"ח = - 37,660 אש"ח.
- (2) הוצאות שתי מחלקות המים ובנוסף כ- 1 מליון ש"ח עבודות אחזקה
ע"י קבלנים שבוצעו במסגרת חוזה מסגרת עבודות פיתוח
- 6,762 אש"ח.
- (3) הוצאות מחלקת הביוב והשפ"דן –
- 4,094 אש"ח + 12,134 אש"ח = 16,228 אש"ח.

להלן ההפרש:

הכנסות בגין חיובי מים וביוב	- 74,939
הוצאות בגין רכישת מים	- 37,660
הוצאות בגין אחזקות מים	- 6,762
<u>הוצאות בגין ביוב</u>	<u>- 16,228</u>

עודף הכנסות על ההוצאות - 14,289 (לא כולל הכנסות מאגרות צנרת ראה סעיף ג' להלן)

- ב. בהערכה ש- 50% מהעודף הנ"ל אמור לשמש לשיפור מערכות המים,
כ- 7 מלש"ח, ו- 50% לעבודות ביוב הרי שהיו לעירייה מספיק משאבים
לשדרוג צנרת ולמניעת חלק ניכר מפחת המים המוגדל שנוצר בשנים
האחרונות (ראה סעיף 3 פחת). בפועל השקיעה העירייה בצנרת מים בשנת
2012 רק כ- 3 מליון ש"ח (ראה סעיף 5).

ג. הכנסות בגין מים ברשוי בניה

לפי נתוני אגף הרשוי גבתה העירייה בשנת 2012 דמי צינורות (מים בלבד),
סך של 13,658 אש"ח. בנוסף לעודף ההכנסות הנ"ל.
אחת מהמטרות המוצהרות בניהול משק המים והביוב ברשויות המקומיות
מוגדרת כדלהלן:

"להבטיח ייעוד של ההכנסות ממתן שרותי אספקת מים וביוב לצורך
השקעות במערכות המים והביוב הפעלתן ומתן השרותים".

להערכת הביקורת אי שימוש בעודפי ההכנסות לשדרוג מערכות המים
הקיימות לפחות בחלק מההכנסות ואגרות הרשויות בנוסף לפוטנציאל
הכספי מההכנסות השוטפות כאמור לעיל, החטיאו את המטרות
המוצהרות.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

7. היסטורית צנרת המים

א. תוכניות ורישומים

- תוכניות צנרת המים מאוחסנות בתיקים לפי שמות רחובות במחלקה. תמצית הנתונים אמורה להיות מוזנת לתוכנת G.I.S. לטענת מנהל המחלקה, הרישומים בתוכנה אינם מעודכנים בגלל מחסור תקציבים. הביקורת בחנה מספר תיקים כמדגם: רח' הרקפת, רח' יעקב, שד' חן ונמצאו תוכניות המתייחסות לביצועם בשנת 1995, 1999 ו-2012 בהתאמה. לא קיים במחלקה רישום כרונולוגי על מהות הצנרת לפי רחובות ולפי מועדי ביצוע (התקנה והחלפות), ואירועי אחזקה מצטברים; רישום מסוג זה היה מאפשר להפוך לבסיס לתכנון עבודות, על סמך גיל הצנרת, מספר וסוגי התקלות (משוקלל לפי אורך הצנרת וסוגה).
- ב. במהלך הבדיקה התברר שחשבונות לאחר ביצוע מועברים להנה"ח בפורמט מעודכן (דהיינו ללא אבחון בהערות הפיקוח על החשבון המקורי של הקבלן המבצע (חישוב הכמויות, מחירים וכו'), דהיינו נטו לאחר עידכונים.
- שמירת המקור עם הערות הפיקוח היה מאפשר לבחון את מהימנות הקבלן ולהוות עדות לעומק עבודת הפיקוח.
- ג. להערכת הביקורת ראוי לבחון את המשמעויות הכספיות והסטיה באחוזים בין חשבון מקורי של הקבלן לחשבון הסופי שאושר.

8. נושאים בטיפול מחלקת המים

- א. מחלקת המים כוללת את מנהל המחלקה, מהנדס מים, מזכירה וצוות של 7 עובדי אחזקה.
- ב. בדיקה ואישור תוכניות מערכות מים לקראת רשוי קבלת היתר בניה. הבדיקה מתייחסת הן לצריכה והן לצרכי כיבוי אש.
- במהלך הבדיקה נבחן האם התשתית העירונית עומדת בהספקים ולחצים הנדרשים למבנה המבוקש.
- עדכון או שינוי בתוכניות שהוגשו לבדיקה ואישורן נמסר למתכנן במענה טלפוני או בפגישת עבודה. אין כיום אסמכתא בכתב למקרים של סירוב לאשר תוכנית, מסמך שעשוי לשמש ראיה למקרים של חילוקי דעות עם יזמים. אישור של תוכניות מים מוקלד לתוכנת מעקב אישורי תוכניות במזכירות המחלקה.
- ג. הכנת דיווח לרשות המים על הצריכה והפחת העירוני השנתיים. הדוח היה מוכן ומופק ע"י המחלקה עד שנת 2004, ומאז הוא מופק ע"י מחלקת המים באגף המיסים. משמעויות הפחת ושימוש בנתוני המגמות כדיווח והמלצות להנהלת העירייה לא בוצעו באופן שיטתי ע"י מחלקת המים בהנדסה והעתקי הדוחות לרשות המים משנת 2005 ועד היום לא היו בנמצא ברשות מחלקת המים בהנדסה.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

ד. קיום תכנית לאספקת מים לתושבים במצב חרום

המחלקה טיפלה בהכנת תוכנית לאספקת המים בשעת חרום, לפי קריטריונים של רשות המים.

התוכנית והאמצעים נבחנו בביקורת שערכה רשות המים בעיר לשנת 2011 שלפי תוצאותיה ניתן ציון משוכלל 79.2, המצביע לדעת הביקורת על מוכנות נאה של המערכת לשעת חרום.

קיומם של האמצעים הנדרשים לשעת חרום לפי התקן הינו בסיס לתפעול המערכת בשעה כזו. הביקורת ביקשה לבחון קיומו של נוהל ההפעלה של המערכת, אבל נוהל כזה לא נמצא במחלקת המים. בשיחה טלפונית עם מנהל מצב החרום בעירייה נטען שקיים נוהל כזה אך עד למועד כתיבת הדו"ח הוא לא הועבר למחלקת המים.

ה. אחזקה שוטפת

הטיפול בביצוע אחזקה שוטפת מתבצעת ע"י צוות עובדים בראשות מנ"ע הכוללת מנ"ע 1, אינסטלטורים 4, רתך 1, נהג 1.

הטיפול בתקלות ברובו מתבצע על סמך קריאות מוקד טלפונית, ו/או פקודות עבודה מהמחלקה בעיקר למקרים לא דחופים, כגון התקנת מוני מים וכדומה. ביצוע האחזקה מתבצע בחלקו ע"י העובדים ולתיקון "כבד" ע"י קבלן חיצוני שנקבע בחוזה מסגרת שנתי. קריאות המוקד מתורגמות לפקודות עבודה לרשום שעות עבודה שהושקעו בתיקון. אין עקביות ברישומים אלה למעט במקרה שעלות הנזק גרם שלא כתוצאה ממצב הרשת העירונית, דהיינו כתוצאה מרשלנות או תקלה שארעו בעת ביצוע עבודות ע"י אחרים, ונועד להכנת חיוב לגורם הנזק.

העתקי פקודות העבודה מועברים למזכירות המחלקה.

הן ע"י מנהל המחלקה והן ע"י מנה"ע נטען שקיים חוסר בכ"א.

להערכת הביקורת לא ניתן להעריך הטענות האלה בהיעדר רשום מסודר ומלא של פעילות העובדים בשטח הכולל שעות ביצוע וסוג התקלה והשימוש בחומרים תוך התייחסות לעומס קריאות המוקד מחד גיסא ולאפשרות ביצוע חלק מהאחזקה ע"י קבלן המסגרת מאידך גיסא.

ו. חומרים

חומרי האחזקה השוטפת נרכשים באמצעות מחלקת הרכש וערכם השנתי מסתכם בכ-100,000 ₪, הפריטים מאוחסנים בבית המלאכה ולא מנוהל עבורם רישום. הפיקוח על צריכת החומרים נעשה למעשה ע"י מנה"ע.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

9. קריאות מוקד

בשנים 2012 נרשמו במוקד כ- 2,800 פניות.

הפניות מסווגות לפי תאור התלונה למוקד, מתוך התאורים לסיווגים ניתן להעריך שכ- 1,600 מתוכן הן קריאות דחופות (נזילות ופיצוצים), ויתרתן בעלות דחיפות ביצוע יותר נמוכה.

משמעות הדבר שמתקבלות בממוצע כ- 5 קריאות ליום המחייבות בדיקת התקלה ומניעתה בהקדם.

לתאריך הפקת דו"ח המוקד (29.9.13), היו במערכת 24 פניות פתוחות לסיווג הנ"ל של קריאות שחלקן לכאורה עדיין לא דווחו כסגורות וחלקן היה בטיפול, נתונים שלכאורה מאמתים את משמעות הממוצע שחושב, כשלהערכת הביקורת מצב הטיפול בקריאות הינו טוב.

כאמור, בדיקה יותר מעמיקה להערכת מוכנות וכושרו של הצוות הקיים לעמידה בדרישות, מחייבת רשום מסודר של השעות שנדרשות לכל תיקון ובחינה ארגונית יותר מעמיקה.

10. סיכום והמלצות

א. תוכניות מצב קיים של רשת המים העירונית נמצאות בתיקים על פי רחובות, לדברי מנהל המחלקה אינם מעודכנים במערכת הממוחשבת בגלל מחסור תקציבים.

אין כיום רישום תמציתי של התיקיות ברשימות מחשב והכוללת נתונים בסיסיים על הצנרות ועל התיקונים שבוצעו בהם.

ב. להנהלת החשבונות מוגשים חשבונות קבלן נטו לאחר עידכונם ע"י הפיקוח, ללא פרטי העידכון.

מומלץ שלחשבון כזה יצורף החשבון המקורי שהוגש עם העידכונים כאמור.

מלימוד החשבון המקורי והעידכונים ניתן יהיה ללמוד ולעקוב אחר מהימנות הקבלן ועל עומק הפיקוח.

ג. פעולות האחזקה השוטפת ע"י הצוות הקיים ובאמצעות קבלן במכרז מסגרת, נותנים מענה טוב לתקלות, כפי שעולה מדוחות המוקד.

מומלץ שעל מנת לקבל החלטה על גודל הצוות הדרוש, ראוי לאסוף נתונים כמותיים על השעות המושקעות ע"י הצוות לפי קריאות המוקד, באופן שוטף ולא רק למקרים שיש כוונה לחייב בהוצאות את הגורם לנזק.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

- ד. פחת המים שהתגבר בשנים האחרונות עשוי להצביע על גידול בכמות הנזילות ו/או על שימוש במים ללא מדידה.
- יש לסקור קיום מדידה של שימוש במים, במיוחד צרכנים גדולים כגון: גינון, על מנת שנתוני הפחת יצביעו רק על נזילות צנרת לפני המדידה.
- ה. ראוי לחדש את צנרות המים הישנות בקצב יותר גבוה, על מנת להקטין את פחת הנזילות ועל מנת לשמור על המשאב הלאומי. קיים עודף הכנסות מספיק לביצוע עבודות אלה.
- ו. קיימת תוכנית אספקת מים לתושבים בשעת חרום. לתוכנית לא מצורף נוהל הערכות פיזית לתפעול התוכנית. במידה וקיים הנוהל הוא אמור להמצא אצל כל הגורמים הקשורים בהפעלת תוכנית החרום.

דו"ח ביקורת מס' 8/33 – בנושא שילוט

6. כללי

הצבת שלטים בפומבי ברחבי העיר ע"י פרטיים וחברות, מוסדר באמצעות חוק העזר לרחובות (מודעות ושלטים), התשס"ח – 2008. החוק קובע שכל פרסום בתחום העירייה, מותנה בקבלת רשיון כדין מאת ראש העירייה, המגדיר את התנאים לפרסום וכן לאחר תשלום אגרת שילוט שנקבעה בתוספת. ככלל על המבקש להציב שלט, להגיש בקשה בכתב המפרטת נתונים לגבי השלט המבוקש. ליד ראש העירייה אמורה לפעול ועדה מקצועית לייעוץ לראש העירייה בנושאים הקשורים בחוק העזר ובמיוחד למקרים שבקשה למתן רשיון אמורה להיות מסורבת. עבור מתן רשיון שילוט, חידושו או שינויו, ישלם המבקש לעירייה אגרה בשיעור הנקוב בחוק, בהתאם לסוג השילוט כמפורט בתוספת. הפרוט בתוספת מבחין בין אגרת שילוט המתיחס לשילוט דרך קבע, ובין אגרת שילוט בפרסום חוצות המתופעל על ידי גוף שעיסוקו פרסום. היחידה המפקדת על ישום חוק העזר הינה מחלקת שילוט באגף תנועה שילוט ופיקוח שבעירייה. בנוסף לטיפול בשמירה על חוק העזר, מטפלת המחלקה בהתקנת מתקנים לפרסום הן עירוני והן לפרסום חוצות ע"י גופים שעיסוקם פרסום, כאשר עבור פרסום החוצות גובה העירייה דמי הרשאה. מטרת הביקורת לבחון את הנושא מההבטים הארגוניים.

2. החברה לפתוח רחובות – ה.ל.ר.

מועצת העיר רחובות, החליטה בישיבה מס' 17 מיום 4.11.09, לקבל מה.ל.ר. שרותים אדמיניסטרטיביים של גביית אגרות שילוט מסחרי בתחום העיר רחובות. מהחווה שנחתם בשנת 2010 בין העירייה לבין ה.ל.ר. עולה, שה.ל.ר. תבצע עבור העירייה פעולות הקשורות באיתור הצבת שלטים ברחבי העיר ע"י סקרים ועדכון שוטף של מצבת השלטים הקיימים והנוספים. הסקר יבוצע באמצעות מחשב נייד בו יוקלדו קודי סיווג כל שלט ופרטי זהו אחרים, וישמש בסיס להטלת החיוב באגרת שלטים, באמצעות תוכנת ניהול שלטים יעודית שה.ל.ר. תעמיד לצורך זה, על חשבונה. ה.ל.ר. תפיק עבור העירייה ותשלח בדואר רשום הודעות חיוב שנתיות, וכן תנפיק ותשלח תזכורות התראות והודעות לחייבים. ה.ל.ר. תגבה את התשלומים והחובות בגין אגרות שלטים ותפקיד הכספים בחשבונות העירייה, כולל כל פעולות הדרושות לאיתור חייבים, בירורים וכד' על חשבונה. ה.ל.ר. תפיק דו"חות תקבולים עבור העירייה בהתאם לצורך. עבור כל הפעולות כפי שמפורטות בחווה תקבל ה.ל.ר. עמלה בגובה 15% מסכום הגבייה בפועל.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

3. היקף ההכנסות (מאגרות) בנושא שילוט לא כולל פרסום חוצות
- א. הנתונים התקבלו ממערכת המחשוב במחלקת השילוט, המופעל ע"י ה.ל.ר לתאריך 22.4.13
- שנת 2010, 1832 תיקים בסכום מקורי 2,6162.47 יתרה מוצמדת שלא שולמה 317,230 ₪
- שנת 2011, 1,814 תיקים בסכום מקורי 3,1636.40 יתרה מוצמדת שלא שולמה 254,663 ₪
- שנת 2012, 1,799 תיקים בסכום מקורי 3,055,998 יתרה מוצמדת שלא שולמה 726,842 ₪ (לתאריך 6.5.13)
- שנת 2013, 1,785 תיקים בסכום מקורי 3,372,033 יתרה מוצמדת שלא שולמה 2,898,422 ₪ (לתאריך 6.5.13)
- ב. הביקורת בחנה את מהימנות הדו"חות, בהשוואה לנתונים שהוצגו, לגבי נתוני מספר תיקים וסכום מקורי בתאריכים אחרים ונמצאו אי התאמות. לדוגמה לשנת 2010, לתאריך 3.2.13, מופיעים 1839 תיקים וסכום מקורי של 2,641,623 ₪. כמו כן, מוצגים נתונים בלתי הגיוניים לגבי סטטוסים התיקים, לדוגמה לתאריך 3.12.13, קיימים 805 תיקים פעילים ומשום מה בדו"ח ליום 22.4.13, מספרם 1311. דוגמאות נוספות נמצאו בדו"חות לשנים 2011 – 2012. לשנת 2013 הוצג דו"ח סטטיסטיקת משלוח הודעת תשלום ליום תיקים בסכום של 3,372,033 ₪.
- חוסר ההתאמות הוצגו בפני מנהל המחלקה ומנהל האגף וכן בפני הרפרנט למחשוב מטעם ה.ל.ר שלא נתנו הסבר לכך. על אף ההבטחה להעביר לביקורת הסבר לתופעות אלו. לא התקבל כל הסבר עד לכתבת הדו"ח.
- ג. מהנתונים שהוצגו לביקורת עולה שקיים כיום שיפור בגביית האגרות לעומת השנה הקודמת.
- השימוש באכיפה באמצעות האפשרות לעיקולים במסגרת חוק המסים, התבטא בכך שהיתרה הלא משולמת לשנים 2010 ו-2011 מהווה כ- 10% מהסכום המקורי, כאשר לפי הנתונים שנמסרו, יתרת החובות הרשומים עדיין במערכת המיחשוב החדשה, שהועברו מחברת מילגם, שטיפלה בגבייה עד לשנת 2009, מסתכמים כולל הצמדות, בסך 8,082,936 ₪.
- לטענת הרפרנט מטעם ה.ל.ר לנושא המיחשוב, מצב הנתונים שהתקבלו מ"מילגם", אינו מאפשר טיפול אכיפה באמצעות חוק המיסים. הביקורת ממליצה לייצר דו"ח יתרות חוב לתיקים בסדר יורד של הסכום, ולנסות להשלים נתונים לגבי חייבים גדולים, על מנת לבחון אפשרות אכיפת גבייה כל שהיא.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

לענין זה, הציג מנהל מחלקת שילוט, סיכום ישיבה עם היועצת המשפטית לעירייה, מיום 30.11.10, לגבי חובות שעיקרם מלפני שנת 2000. בטענה שעדיין אין סיכום כיצד לטפל במחיקת החובות. לא הוצגו מסמכים נוספים המצביעים על טיפול אינטנסיבי, למצות את האפשרויות לגבייה ובמידה ואין כאלה, לטפל במחיקתם מספרי העירייה.

אין כל הגיון בניהול רשומים המסתכמים בכ- 8 מליון ₪ מבלי להגדיר אופן טיפול או מחיקה (במסגרת החוק).

4.

הכנסות מאגרות עבור פרסום חוצות

פרסום החוצות ברחבי העיר מבוצע בעיקר במסגרת זכיונות שנותנת העירייה לחברות פרסום, על גבי מתקנים השייכים לעירייה בשטחים ציבוריים ומעט על גבי מתקנים בשטחים הפרטיים, החייבים לקבל את אישור ראש העירייה וועדת השילוט.

הזכיונות לפרסום בשטחים הציבוריים מתחלקים לסוגים הבאים:

1. פרסום על גבי מתקני "מכוונים".
 2. פרסום על גבי מתקני דגל.
 3. פרסום על גבי "עמודורים" (שילוט קרנות רחוב).
 4. פרסום על גבי שלטי חוצות.
- למתן זכאות לפרסום כאמור, מוציאה העירייה מדי תקופה של מספר שנים, מכרזים נפרדים לכל סוג מתקן שילוט. בתנאי המכרז קיימת מחויבות של הזוכה, לפרסם על חלק מהמתקנים או על אחד מצדדיו הודעות מטעם העירייה לתושבים. בין יתר התנאים מוגדרת במכרז לקבלת זיכיון, דרישה להחלפת ו/או התקנת מתקנים חדשים, שנשארים בבעלות העירייה. בהתאם לתנאי החוזה עם הזוכה בכל מכרז, נערך במחלקת השילוט תחשיב המרכז את גובה החיוב לתקופה, של דמי הזיכיון, את סכום אגרת השילוט, הוצאות עבור שימוש בחשמל עירוני. הדרישה מועברת לזכיון במכתב וממוחשבת בספרי העירייה במערכת המג"ע. לדעת הביקורת, ראוי שאגרת השילוט בהתאם לחוק העזר תופק במערכת החיובים הכללית ובנפרד ישולמו דמי הזיכיון והוצאות השימוש בחשמל.

5.

אגרת שילוט

הביקורת בחנה את תעריף אגרת השילוט שחייבה העירייה את הזכיינים, ונמצא במדגם שנבחן, שגובה האגרה שחויבו אינו תואם את התעריפים המוגדרים בחלק ג. פרסום חוצות, של התוספת לחוק העזר לרחובות (מודעות ושלטים), התשס"ח – 2008.

להלן דוגמאות: במכרז 17/06, לתקופה 9/09 עד סוף 8/10, התעריף למ"ר שחושב 125 ₪, כאשר לפי התוספת אמור להיות 407 ₪. במכרז 14/09 (מכוונים), האגרה גם כן חושבה לפי 125 ₪ למ"ר ולא לפי התוספת. במכרז 18/08 (דגלים), האגרה חושבה לפי 174 ₪ ולא לפי התוספת.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170(ג) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.

עיריית רחובות

לשכת מבקר העירייה

חשבת אגף תנועה שילוט ופיקוח, מסרה לביקורת שהודעות חיוב לזכיינים כללו 3 סעיפי חישוב המגיע (זיכיון, אגרת שילוט, הוצאות שימוש חשמל), כאשר גובה האגרה, חושב לפי הנחיות מנהל האגף הקודם, כשלט רגיל ולא כשלט פרסום.
לאור הערת הביקורת לגבי מכרז העמודורים, החדש, לענין תעריף האגרה, נעשתה לדבריה רויזיה לחישוב של כל המכרזים החדשים. וחיוב לפי חלק ג. כנ"ל.

חברת SM פרסום חוצות

.6

החברה זכתה במספר מכרזים של פרסום חוצות כגון: 14/09, 18/08, 17/06. החברה הפסיקה לפעול והותירה חובות לעירייה המסתכמים לכאורה במליוני שקלים. החובות חלקם בגין שקים שלא כובדו וחלקם חובות פתוחים. לביקורת נמסר שהטיפול בחובות מטופל כיום ע"י רשות האכיפה והגבייה בעירייה. מנהל הרשות מסר לביקורת, שהתקבלו לטיפולו רק חלק מהמסמכים הקשורים בחובות של חברת SM, כאשר לדבריו, לא התקבלו מסמכים הקשורים במכרזים 14/09 ו-18/08. לטענתו ראוי לקבל החלטה על המשך הטיפול באכיפת החובות שהצטברו והביקורת ממליצה שמחלקת השילוט תכין מסמך מרכז של כל החובות הפתוחים של הספק הנדון.

לדעת הביקורת, המצב של חוסר מידע מסודר ומרוכז, נובע מכך שלא מתבצעים חיובים וזיכויים בנושא שילוט מסודרים, באמצעות מערכת המגע העירונית, או במסגרת חשבונאות מסודרת אחרת דהיינו אין הקפדה לטענת חשבת אגף התנועה שילוט ופיקוח, לפצל את תשלומי הספק בהתאם לסעיף החיוב המתאם, ונוצרים כרטיסי חיוב עם עודף תשלום לכאורה לעומת אחרים שהם בחובה.

ראוי לבחון את ניהול החשבונות של זכייני השילוט השונים על מנת שתתקבל תמונה ברורה בכל עת למצב התשלומים.

לענין זה לדעת הביקורת, אין להוציא חיובים מקוזזים מראש (מכרז העמודורים החדש), עבור אספקת שלטים כנגד חיובי זכאות, אלא לנהל חיובים וכנגדם זיכויים אם קיימים (תשלומים, חשבונות הספק וכד').

מכרז 56/12 שילוט חוצות

.7

סעיף 15 ב. לחוזה מתיחס למפרט טכני המצ"ב כנספח ג. מעיון בחוזה מתברר שאין מפרט טכני מחייב במכרז ו/או בחוזה כך שהמתקנים שעל הזוכה לספק לעירייה אינם מוגדרים, למעט נספח ב. להסכם שנותן תיאור סכמטי של ממדי המתקן אך אינו מפרט את החומרים וכו'.

מנהל המחלקה הסביר שהמפרט יוגדר סמוך להתקנה, בהתאם לחידושים של מתקנים כאלה.

טענה זו אינה עומדת בדרישות של חובת המכרזים, שהמפרט אמור להיות מוגדר מראש.

עיריית רחובות
לשכת מבקר העירייה

מסקנות והמלצות

1. נמצאו אי התאמות מהותיות בנתוני היתרות בדו"חות שהופקו ע"י ה.ל.ר ממחשב ניהול מערך השילוט שהיא מפעילה. הביקורת ביקשה לבחון את אי ההתאמות ולתקן את הנדרש על מנת שהדיווחים יהיו אמינים. האגף לא הציג לביקורת את הפעולות שנעשו לעדכון המערכת. דווח אמין הינו כלי ניהולי חשוב, ולא יתכן שיתקבלו נתונים שונים למצב קיים משתי אפליקציות מאותו מחשב. (סעיף 3 ב').
2. החובות הנצברים של אגרות שילוט עד 2009 מסתכמים בכ- 8 מליון ש. מהאגף נטען שהם ממתנינים מאז 30.11.10 להגדרת דרכי פעולה ע"י היועצת המשפטית לעירייה. יש לטפל באכיפת החוב, באופן מיידי, באותן הדרכים בהם נאכף החוב עד כה ע"י (מילגם), ולעדכן במידת הצורך.
3. הביקורת העלתה שאגרות לשילוט חוצות נגבו על בסיס תעריף של שלט רגיל ולא כשלט פרסום. חשבת אגף תנועה ושילוט ופיקוח טענה שהקביעה נעשתה ע"י מנהל האגף הקודם.
4. גביית דמי הזכיון והאגרות בנושא פרסום חוצות מתבצע כחבילה אחת. אין הפרדה במערכת המ.ג.ע בין סוגי החיוב השונים, ולמעשה לא קיימת הפרדה בין סכומי החיובים לפי מהותם. לטענת מנהל רשות האכיפה והגבייה המטפל בחובות שחייבת חברת S.M פרסום חוצות, אין בידיו נתונים אמינים. הביקורת ממליצה שמחלקת השילוט תכין מסמך מרכז של כל החובות הפתוחים של הספק הנדון לצורך גבייתם כחוק.
5. מכרז 56/12 פורסם ללא מפרט טכני. מנהל המחלקה הסביר שהמפרט יוגדר סמוך להתקנה. הדבר מנוגד באופן מהותי לתקנות המכרזים.

מסמך זה מכיל ממצאי ביקורת של מבקר העירייה, פרסומו של המסמך או חלק ממנו לפני שחלף המועד שנקבע להגשתו למועצה, ללא נטילת רשות מטעם מבקר העירייה, אסור עפ"י הוראות סעיף 170ג(ו) ו-344א לפקודת העיריות. המפרסם מסמך ביקורת כאמור דינו מאסר שנה.